

Årsrapport 2017

Larvik kommune

Larvik
kommune

Årsrapport 2017

Larvik kommune

Innhold

Årsrapport 2017	1
Larvik kommune.....	1
Forord.....	3
Oppbygging av dokumentet.....	5
Del 1: Budsjettvedtak og rapportering.....	6
Vedtaks punkter knyttet til økonomi og rapportering	6
Verbalvedtak:	8
Klimaplan	11
Andre økonomiske oversikter.....	15
Del 2: Hovedprofil og prioriteringer i perioden	18
Hovedutfordringer.....	18
Planstrategi.....	19
Del 3: Organisasjon	25
Innledning.....	25
Antall ansatte og årsverk	26
Likestilling	27
Arbeidstid	34
Kompetanseheving	36
Fravær.....	39
Helse/miljø/sikkerhet og Bedriftshelsetjenesten	42
Etikk	44
Internkontroll	45
Del 4: Kommunens tjenesteområder	49
Sentrale inntekter	49
Interne funksjoner	51
Status investeringer.....	52
Folkevalgte styringsorganer	54
Revisjon og kontrollutvalg	55
Sentrale administrative funksjoner	56
Fellesutgifter.....	58
NAV.....	59
Hovedinntekter.....	62
Finansielle transaksjoner	63
Overføring til kirkelige fellesråd	64
Overføringer til andre etter vedtak/avtale.....	65
Helse og omsorg.....	66
Status investeringer.....	70
Virksomhet for funksjonshemmede	72
Arbeid og aktivitet	74
Sykehjem	76
Psykisk helse og avhengighet	78
Larvik helsehus	80
Hjemmetjenester.....	82
Fellesfunksjoner.....	86

Årsrapport-2017

Eiendom	88
Status investeringer.....	89
Renhold.....	98
Prosjekt, drift og vedlikehold.....	100
Utvikling og forvaltning	102
Stab eiendom.....	103
Kultur og oppvekst	104
Status investeringer.....	106
Skole	107
Barnehage.....	109
Barne- og ungdomstjenester	110
Larvik læringssenter	114
Kultur, idrett og fritid.....	116
Stab Kultur og oppvekst.....	118
Areal og teknikk	119
Status investeringer.....	122
Brann og redning	126
Landbruk.....	127
Arealplan	128
KMT-Forvaltning	130
KMT Øya	132
Byggesak	133
Geodata	135
Stab areal og teknikk	136
Vedlegg: Økonomiske oversikter	137
Regnskapsskjema 1A - Driftsbudsjett	137
Regnskapsskjema 1B - Driftsbudsjett per område og virksomhet.....	137
Regnskapsskjema 2A – Investering.....	140
Regnskapsskjema 2B – Investering per område	141
Regnskapsskjema 3 – Oversikt Drift	145
Regnskapsskjema 4 – Oversikt Investering.....	146

Forord

Rådmannens Kommentar

Larvik kommunes viktigste oppdrag er å yte gode tjenester til alle innbyggere og bidra til god samfunnsutvikling i hele kommunen.

Larvik kommunes budsjetterte inntekter holder presset oppe på tjenestene og gir begrenset økonomisk frihet. Innenfor disse rammene gis det likevel etter rådmannens vurdering, i overveiende grad gode og forsvarlige tjenester. Samtidig viser resultatene i 2017 at det er mulig å oppnå tilfredsstillende resultater også innenfor samfunnsutvikling.

Befolkningsvekst og økt kompetanse blant innbyggerne har vært hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel også i 2017, og det har blitt arbeidet godt med å utvikle sentrale planer som bygger opp under disse hovedmålene. Dette omfatter planer innenfor næringsutvikling, bolig, kommuneplanens arealdel med særlig fokus på bolig og næring, samt kommunedelplaner for Nye Larvik kommune.

Innenfor helse og omsorg oppleves presset økende også forrige år og behovet for omstilling for å møte fremtidens utfordringer har vært prioritert og videreføres i 2018. Enstemmig vedtak i kommunestyret om strategier for fremtidens helse- og omsorgstjenester gir en tydelig og nødvendig retning for utvikling av disse tjenestene.

To andre roller kommunen har ivaretatt er nært koblet til hverandre. Kommunen skal «Yte velferdstjenester» og er med sitt brede samfunnsoppdrag viktig for hverdagen til innbyggerne. Med den demografiutvikling som allerede er i bevegelse, men som blir mer krevende om noen år, vil kommunen måtte møte dette med å være god i rollen som «samfunnsutvikler». Den fremlagte årsrapporten viser at det arbeides aktivt med å skape verdier som sikrer grunnleggende velferdstjenester.

Arbeidet med sammenslåingen av Lardal og Larvik kommune vil fortsette i 2018. Arbeidet med etableringen av nye Larvik kommune har satt sitt preg på 2017, både gjennom de omfattende politiske prosessene som er gjennomført og den administrative forberedelsen som er gjort i de to kommunene i 2017. Dette var i høyeste grad et år med aktivt arbeid og planlegging og Nye Larvik kommune går over i sitt første ordinære driftsår i 2018 med mål om å fortsette å bygge en ny kommune og fortsette å håndtere både utfordringer og muligheter. En utfordring er å sikre medvirkning og engasjement fra innbyggerne i en kommune med stor geografisk utstrekning. En mulighet er å utvikle nye måter innbyggerne kan engasjere seg på og delta i utviklingen av samfunnet. Dette er områder som både politisk- og administrativ ledelse legger stor vekt på.

God informasjon og tilførsel av kunnskap er viktig for å kunne engasjere seg, og rådmannen er opptatt av dette som en grunnleggende samfunnsverdi hvor vi som organisasjon har tatt et løft i 2017. Kommunen har jobbet videre med informasjonsstrategi og vært aktiv på sosiale media. Digitaliseringen og automatiseringen av de kommunale tjenestene, som er egnet for dette, har pågått hele året. Dette arbeidet fortsetter i 2018, blant annet gjennom lansering av ny kommunal WEB-plattform.

Larvik kommunes driftsbudsjett var på over 3,3 milliarder kroner i 2017. Det økonomiske resultatet for 2017 viser et regnskap med et overskudd på 37 millioner kroner, men det er knappe marginer, fortsatt for små reserver og betydelige økonomiske utfordringer innenfor enkelte tjenester. Dette

gjør at vi fortsatt må arbeide aktivt med omstilling, effektivisering og prioritering av de kommunale tjenestene. Fra rådmannens side er det viktig med nøkternhet i det vi gjør og i de disposisjoner vi foretar oss. Forskjellen mellom å ende opp med et overskudd eller å ende opp med et underskudd er ganske liten og delvis også avhengig av faktorer vi ikke har kontroll over. For å sikre at kommunen ikke driftes med underskudd skal vi derfor være nøkterne, ha kontroll og redusere usikkerhetsfaktorene så langt som mulig.

Jeg vil takke for utfordrende og spennende samarbeid med folkevalgte, innbyggere og ansatte i året som har gått. Nye store muligheter venter for Larvik og jeg ser frem til å arbeide videre for at målene om vekst og utvikling i hele Larvik kommune skal nås.

RÅDMANN

Jan Arvid Kristengaard

Ingvild Aarthun

Oppbygging av dokumentet

Forord

Del 1: Budsjettvedtak og rapportering

- Vedtakspunkter knyttet til økonomi og rapportering
- Verbalvedtak (vedtatt i sak 020/17 den 15/2-2017).
- Rapportering handlingsprogram temaplan klima og energi
- Andre økonomiske oversikter

Del 2: Hovedprofil og prioriteringer i perioden

- Hovedutfordringer
- Planstrategi for perioden

Del 3: Organisasjon

- Antall ansatte og årsverk
- Likestilling
- Arbeidstid
- Kompetanseheving
- Fravær
- Helse/miljø/sikkerhet og Bedriftshelsetjenesten
- Etikk
- Internkontroll

Del 4: Tjeneste- og rapporteringsområder

Det rapporteres på mål og økonomi pr tjenesteområde og pr virksomhet. Tjenesteområdene presenteres i denne rekkefølgen:

- Interne funksjoner
- Helse og omsorg
- Eiendom
- Kultur og oppvekst
- Areal og teknikk

Vedlegg: Økonomiske oversikter, forskriftsrapporter:

Vedlegg: Økonomiske oversikter, forskriftsrapporter

Budsjett-/regnskapsskjema 1A

Budsjett-/regnskapsskjema 1B

Budsjett-/regnskapsskjema 2A

Budsjett-/regnskapsskjema 2B

Økonomisk oversikt drift (vedlegg 3)

Økonomisk oversikt investering (vedlegg 4)

Del 1: Budsjettvedtak og rapportering

Vedtaks punkter knyttet til økonomi og rapportering

I tillegg til kommunestyresak 280/16 er også konsekvensene av følgende kommunestyrevedtak tatt med i tabellen over endringer (dette er avklart med kommunerevisjonen):

- KST 162/16 Fleksibel tilskuddsordning
- KST 252/16 Kartlegging av mobil- og bredbåndsdekning i Larvik kommune
- KST 259/16 Dykkerberedskap

1. Strategidokument 2017–2020, med mål og økonomiske rammer pr virksomhet, slik det framgår av Strategidokumentet, vedtas i samsvar med rådmannens innstilling.

Status: Vedtaket er detaljbudsjettert av virksomhetsledere og kommunisert i organisasjonen.

2. Det første året i økonomiplanen vedtas som kommunens årsbudsjett for 2017 med en samlet ramme til fordeling drift på 2 086 mill kr, iht Budsjett skjema 1B (side 6) i Rådmannens forslag til Strategidokument, og en brutto utgiftsramme på 715 mill kr for investeringsbudsjettet iht årets finansieringsbehov i «Oversikt investering og finansiering» (side 28) i Rådmannens forslag til Strategidokument.

Status: Vedtaket er detaljbudsjettert av virksomhetsledere og kommunisert i organisasjonen.

3. Rammen for investeringer i anleggsmidler (investeringsrammen) for 2017 fastsettes til 614 mill kr iht sum utgifter i Budsjett skjema 4 – Oversikt investeringer (side 8) i Rådmannens forslag til Strategidokument, og fordelt på enkeltprosjekter i samsvar med spesifikasjonene presentert under de enkelte tjenesteområder.

Status: Vedtaket er detaljbudsjettert av virksomhetsledere og kommunisert i organisasjonen.

4. I henhold til rådmannens forslag kan det tas det opp eksterne lån til investeringer med til sammen inntil kr 487 250 000 i 2017. Dette er inkludert gjenbevilgning av kr 120 935 000 fra 2016, iht også punkt 6 i forslaget til vedtaket. Rådmannen gis fullmakt til å bestemme tidspunkt og betingelser for låneopptak. Dette gjelder også valg av långiver og låneform innenfor den låneramme som vedtas av kommunestyret. Lånenes avdragstid settes lik det som maksimalt er mulig etter gjennomsnittlig avskrivningstid for anleggsverdi-porteføljen i kommunens regnskap pr 31.12.2016 (minimumsavdrag).

Status: Det er opptatt lån i tråd med fremdrift i investeringsprosjektene og i tråd med refinansieringsbehov i øvrig gjeld.

5. Det tas opp lån begrenset oppad til 70 mill kr innenfor ordningen med Startlån i Husbanken i 2017. Oppstår det behov for ytterligere låneopptak i løpet av 2017, tas det opp som egen sak i kommunestyret, eventuelt ved behandlingen av kvartalsrapport 1 eller 2.

Status: Det er tatt opp 70 mill kr innenfor ordningen Startlån. I tillegg var det midler igjen fra 2016, som ikke var lånt ut. Innen utgangen av juli vil det være lånt ut snaut 50 mill kr. Disponibelt for videreutlån er da 52 mill kr.

6. Det gjenbevilges brutto kr 165 356 000 til finansiering av tidligere vedtatte investeringer som ikke er fullført eller forventes å være fullført pr 31.12.2016. Rådmannen får fullmakt til å budsjettregulere investeringsbudsjettene i 2016 og 2017 i samsvar med en slik gjenbevilgning (nedregulering i 2016 og oppregulering i 2017).

Status: Gjennomført som vedtatt.

7. Kommunale gebyrer, betalingssatser mv skrives i 2017 ut etter satser som fastsettes i særskilte saker. Skatt på inntekt og formue innkreves etter maksimalsatser.

Status: Gjennomført som vedtatt.

8. Rådmannen gis fullmakt til å budsjettregulere avsetninger på tjenesteområde Fellesutgifter knyttet opp mot pensjon og lønnsoppgjør og fordele på virksomhetene/rapporteringsområdene.

Status: Gjennomført som vedtatt.

9. Avkastningen av POF fra og med 2017 benyttes til ekstraordinær nedbetaling av lån og til oppgradering av skolebygg. Det tas nærmere stilling til dette når det samlede regnskapsresultatet er klart og avgjør i hvilken grad det er rom for dette.

Status: I 2017 er det ikke budsjettetert avkastning fra POF. Avkastningen vil bli foreslått disponert i tråd med fondets vedtekter og vedtaket i punkt 7.

10. I 2017 rapporterer rådmannen kvartalsvis til kommunestyret når det gjelder den regnskapsmessige og driftsmessige utviklingen i kommunen. Kvartalsrapport for første kvartal fremmes til behandling i komiteer/formannskap/kommunestyrets møte i april/mai. Kvartalsrapport 2 (halvårsrapport) legges frem til behandling i komiteer/formannskap/ kommunestyrets første møter etter sommeren. Det fremmes ingen 3. kvartalsrapport.

Status: Kvartalsrapport 1/2017 er behandlet i kommunestyret i juni. Halvårsrapporten er behandlet i september.

Verbalvedtak:

Vedtatt 15/2-2017 i sak 020/17 Strategidokument. Oppfølging av stortingets budsjettvedtak og realitetsbehandling av verbalforslag.

1 Sponsorprogram

Larvik kommune vedlikeholder flere park/friområder, herunder lekeplasser. Dette koster kommunen årlig 10,5 millioner kroner. Rådmannen får i oppdrag å invitere næringslivsaktører til å delta i et sponsorprogram etter prinsippet «adopt a highway», der aktørene adopterer en lekeplass, et friområde eller liknende. Bedriften betaler lokale frivillige lag og foreninger, herunder velforeninger som påtar seg ansvaret for vedlikeholdet. Kommunen skal ha en koordinerende rolle der dette er nødvendig. Rådmannen kontakter Larvik næringsforening for å undersøke muligheten for et samarbeid i tråd med ovenstående.

Resultat:

Rådmannen ved Næring har vært i dialog med Larvik Næringsforening for å undersøke muligheten for et samarbeid. Leder for næringsforeningen signaliserte at det skisserte opplegget/ «programmet» var for lite konkret til at de kunne ta stilling til det og ønsket mere informasjon/konkretisering.

Det har vært enklere å skaffe sponsorer til konkrete enkeltprosjekter (gjerne sentrumsnært) – for eksempel til supplering av lekeutstyr på lekeområdet ved treet på Larvik torg, der LABO har sagt at de ønsker å gi støtte til apparater. I tillegg er kommunen i dialog med Gravity om å bidra til oppsetting av trampoliner.

I forbindelse med dette undersøkes muligheter og utfordringer med profilering av bedrifter på/ved lekeplassene.

I tråd med den vedtatte lekeplass-strategien i kommunalteknisk plan som ble vedtatt i KST-sak 095/17 jobber KMT med å gjennomføre møter og inngå avtaler med velforeninger om opprusting, drift og vedlikehold av nærlekeplasser. Identifisering av aktuelle lekeplasser; en har ikke laget et mere konkret opplegg for hvordan et eventuelt sponsorprogram skal fungere i praksis ennå.

2 Blokkhusene i Stavern

Som en viktig del av den ytre befestningen av Fredriksvern Verft ble 3 blokkhus oppført på strategiske fjelltopper rundt Stavern. Blokkhusene ble oppført i tidsrommet 1788-1790. To av disse er bevart og har lenge vært under kommunalt eie. Byggene er av nasjonal betydning, både forsvarshistorisk og kulturminnefaglig. Det er urimelig at vedlikehold av disse byggene skal belastes kompetanse og kommunale budsjetter. Kommunestyret ber om at det innledes forhandlinger med rette statlige myndighet om overtakelse av byggene.

Resultat:

Larvik kommune, Eiendom tok kontakt med Forsvarsbygg, som rette statlige myndighet, med forespørsel om overtakelse av Blokkhusene. Forsvarsbygg meddelte at disse byggene, i likhet med svært mange andre tidligere bygg og eiendommer i Stavern som tidligere sorterte under forsvaret, ble for mange år siden overført til kommunen.

Videre fremgikk det av tilbakemeldingen at «Forsvarsbygg forstår kommunens anliggende, men vi kan være krystallklare på at vi ikke ønsker å overta Blokkhusene» Som følge av denne entydige tilbakemeldingen, forelå det intet grunnlag for forhandlinger.

3 Bærekraftig byutvikling

Kommunestyret ønsker å sette «byutvikling» høyt på dagsorden i 2017. Vi går inn i en tid som krever felles løft og alle folkevalgte har et ansvar. Kommunen har klare mål på befolkningsvekst, næringsvekst, økt kompetanse i befolkningen og «grønt skifte», så Kommunestyret mener vi må bygge videre på det som er vårt vekstpotensial. Sørge for god offentlig service til næringslivet, god infrastruktur til næringslivet, grønne næringer, bedre miljøvennlige transportløsninger og kollektivknutepunkt er sentrale elementer i en «byutvikling». Kommunestyret vil fortsatt satse på satsningsområdene i vedtatte bolig og næringsplanen med økt vekt på «grønne» løsninger som gir oss vekst og utvikling og ønsker en bred forankring og deltagelse. Kommunestyret ber rådmann legge frem en sak til politisk behandling i løpet av første kvartal som omhandler og fremmer bærekraftig byutvikling, strategier, satsninger, tiltak og fremdrift for å oppnå vekst og utvikling.

Resultat:

Utredning om bærekraftig byutvikling ble tatt til orientering av Kommunestyret 21.06.2017. I henhold til vedtaket vil rådmannen komme tilbake med nærmere detaljering av innhold og tidspunkt for utarbeidelse av ny sentrumsplan i forbindelse med kommende rullinger av planstrategien, samt at eventuelle nye større tiltak rettet mot bærekraftig byutvikling vurderes i forbindelse med utarbeidelse av sentrumsplan og andre relevante planer. I henhold til vedtaket har rådmannen, i samarbeid med Larvik By og Mendo AS, undersøkt muligheter og finansiering for måling av aktivitet i sentrum. Prosjektet vil ta i bruk ny teknologi for datainnsamling. Prosjektet vil gjennomføres i 2018, i fellesskap av Larvik kommune, Larvik By og Mendo AS. Vestfold fylkeskommune har innvilget kr. 200.000 i prosjektmidler. I tillegg til å måle aktivitet og bevegelse i Larvik sentrum, vil prosjektet gjøre en analyse av bevegelsesdataene og omsetningsdata, samt oppsummere litteratur om byutvikling. Rådmannen orienterte formannskapet i mars 2018 om prosjektet.

4 Trepertssamarbeid

Kommunestyret ønsker et konstruktivt samarbeid mellom folkevalgte, administrasjon og tillitsvalgte for fornyelse av kommunesektoren og for å bidra til det grønne skiftet. Kommunestyret vil ha en møteplass der avtalepartene treffer folkevalgte i den hensikt å gjøre kommunen til en bedre plass å bo og arbeide i. Dette for å gi folkevalgte et bedre beslutningsgrunnlag. Rådmann bes om å legge frem en sak til politisk behandling i løpet av første kvartal 2017.

Resultat:

Arbeidet ble igangsatt i løpet av 2017 ved at det ble satt ned et partssammensatt utvalg som sammen skulle stå for det videre arbeidet. Rådmannen meldte tilbake på arbeidet i form av en melding til kommunestyret høsten 2017. Ved behandlingen av meldingen sluttet kommunestyret deg til at en skulle søke deltakelse i prosjektet: «*Partssamarbeid om digital kompetanse i kommunene*» fra KMD. Invitasjonen er hjemlet i en signert avtale mellom KS og forhandlingskommenslutningene om et nytt utviklingsprosjekt som skal bidra til økt digitalisering i kommunene. Rådmannen utarbeidet søknaden som ble innvilget på nyåret i 2018. Første samling sammen med andre kommuner er avholdt med partssammensatt deltakelse fra Larvik kommune. Det vil i løpet av våren 2018 bli besluttet hvordan dette prosjektet skal følges opp lokalt.

5 Styringssignaler og utviklingsfond

Det opprettes et fond for grønn omstilling. Dersom tiltak under "styringssignaler" eller Klima- og energiplan, når de enkelte sakene fremmes, skulle gi netto kostnad (kostnader minus innsparinger i langtidsbudsjettperioden), forutsettes dette dekket innenfor utviklingsfondets rammer. Dette behandles i detalj i den enkelte sak, eller i kvartals- eller halvårsrapport slik rådmannen foreslår.

Fondet opprettes nå og styrkes ved disponering av årlige overskudd, på linje med disposisjonsfondet.

Resultat:

Det ble avsatt 5 mill kr til et «Grønt utviklingsfond» ved behandling av KST 069/17 «Årsregnskap for 2016».

6 Eiendomskomité og –oppgaver

Ved nyorganisering fra 01.01.2018 vurderes det å opprette en eiendomskomité, som gis mandat og ansvar for politisk styring av eiendomsavdelingens virksomhet med hensyn til bruk og utvikling av egne og leide eiendommer, planmessig vedlikehold, ENØK-tiltak, vurdering av behov for nybygg veiet mot bruk og vedlikehold av egne bygg, avhending og utvikling før eventuelt salg samt fungere som byggekomité for byggeprosjekter. Det vises til pågående arbeider med plan for disponering av nye og gamle kommunale bygninger, kartlegging og vurdering av mulige ENØK-tiltak, Forvaltningsrevisjonsprosjektet Eiendomsforvaltning og melding om vedlikeholdsetterslep. Komitéen rapporterer til Formannskapet.

Resultat:

Fellesnemnda fikk i plattform for etablering av ny kommune ansvaret for å avklare politisk organisering av den nye kommune. Fellesnemnda vedtok politisk organisering av ny kommune i juni 2017.

Klimaplan

Rapportering handlingsprogram temaplan klima- og energi Larvik kommune 2017-2020

Larvik kommunes klima- og energiplan ble vedtatt i slutten av mars 2017 og overlevert tjenesteområdene for gjennomføring av handlingsprogrammet umiddelbart etter dette. Det er i løpet av 2017 igangsatt tiltak innenfor alle de fem fokusområdene i planen. Det presiseres at mange av tiltakene er igangsatt, men krever lengre prosesser. En del har en slik karakter at de ikke har et konkret sluttpunkt.

Rapporteringen under er gitt på et overordnet nivå og kan dermed ha mistet detaljer som fremkom i rapporteringsmetoden som ble lagt frem i halvårsrapporteringen 2017. Rådmannen mener at denne måten å rapportere på gir et bedre overordnet bilde på utviklingen i arbeidet.

Kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid:

Målet for Larvik kommune som samfunn er å heve befolkningens kunnskapsnivå om miljø og klima med særlig fokus på kunnskapsbygging hos barn og unge.

Som bedrift er målene å være en foregangskommune på innkjøp som ivaretar miljøhensyn samt sosiale og etiske krav. Kommunen skal gi god miljø- og klimainformasjon og skal fortsette å være en kommune innen miljøfyrtårnordningen.

Det er fra planen ble vedtatt og frem til årsskiftet gjennomført informasjonskampanjer på kommunens medieplattform blant annet med temaet klimatilpasning og forbruk/kildesortering. Videre er det innarbeidet miljøhensyn for de offentlige anskaffelsene i malverk og innkjøpsstrategien for Larvik kommune. Det er gjennomført BREEAM innføringskurs for to ansatte og BREEAM AP godkjenning for en ansatt.

Kortene «Miljø Moro» er videreført og benyttes i barnehagene i kommunen med gode tilbakemeldinger. I tillegg arbeider barnehagene med å fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare det biologiske mangfoldet og bidra til en bærekraftig utvikling. Skolene har en kontinuerlig læringsprosess hva gjelder forbruk, energi og miljø. Skolene startet i august 2017 med en miljøgjennomgang på ett trinn på hver skole som skal ha fokus på elevmedvirkning. For Larvik læringssenter har det blitt satt fokus på forbruk, energi, mat og miljø og avfall og miljø.

Ordningen med sertifiseringskapasitet for Miljøfyrtårn er videreført. Det samme er sertifiseringen av deler av tjenesteområdet Areal og teknikk etter ISO standard for miljø.

Tilpasning til klimaendringer:

Målet for Larvik kommune som samfunn er at næringslivet og eiendomsutviklere skal ha kompetanse til å gjennomføre riktige tiltak i egen virksomhet og utvikling hva gjelder tilpasning til klimaendringer.

Som bedrift er målet for Larvik kommune å ha kompetanse til å gjennomføre riktige tiltak i forhold til klimatilpasning og at samfunnet opplever å bli møtt med rett kompetanse og krav i forbindelse med prosjekter og søknader hva gjelder klimatilpasning. Larvik kommune skal hensyn ta og iverksette tiltak med bakgrunn i kunnskap fra kartleggingen i forrige planperiode i innværende planperiode.

I 2017 ble helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for Larvik kommune oppdatert med effekter av klimaendringer som ble kjent i prosjektet i forrige planperiode. ROS må gjennomgås i forbindelse med strategidokumentet og vurdering gjøres i forhold til tiltak/ressurser i denne gjennomgangen hvert år i planperioden.

Ny kjent kunnskap om klimatilpasning har kontinuerlig fokus og tas med i aktuelle enkeltprosjekter, planarbeider og den daglige driften. Larvik kommune deltar aktivt i regionale samarbeid om temaet og påvirker der man har mulighet. Larvik kommune er bedt om og er blitt med i et internasjonalt prosjekt om klimatilpasning og kommunikasjon som går igjennom hele planperioden – EVOKED.

Interne geotekniske rapporter er tilgjengeliggjort gjennom kartsystemet.

Det er i regi av Larvik kommune, i samarbeid med Fylkesmannen i Vestfold, arrangert et dagskurs høsten 2017 i overvannshåndtering for kommunene i Vestfold. Tema var juss og praktiske løsninger.

Areal og transport:

Målet for Larvik kommune som samfunn er at det innen 2025 er et helhetlig transportsystem som er miljøvennlig, sikkert og effektivt og som bidrar til å redusere klimagassutslippene. Det skal tilrettelegges for miljøvennlig transport og det skal oppleves som et reelt alternativ å kunne velge mellom bil og et mer miljøvennlig alternativ. Det skal også tilrettelegges for miljøvennlig gods- og vare transport.

Som bedrift er målet å gjennomføre en langsiktig klima,- energi- og miljøstrategi i all planlegging. Plan- og bygningsloven skal benyttes som virkemiddel i arbeidet. Fremtidig boligutbygging og næringsutvikling skal skje ved fortetting og ved konsentrert utbygging for å redusere transportbehov og legge til rette for felles energiløsninger. Larvik kommune skal være en foregangskommune innen valg av miljøvennlige transportløsninger for egen virksomhet. Som mål skal 80 % av de nye kommunale kjøretøyene gå på fornybart drivstoff. For den resterende bilparken er målet at disse skal drives med maksimal mulig innblanding av annengenerasjons biodrivstoff. BREEAM- sertifisering skal tas i bruk i større kommunale byggeprosjekter med mål å nå Excellent innen 2020.

Kommunestyret behandlet Mulighetsanalysen for transportsystemet i Larvik i sak 081/17. Grunnlaget for mulighetsanalysen er reduksjon i bilbruk og økt fokus på alternative transportmidler som gange, sykkel og kollektiv. Kommunestyret vedtok å arbeide videre med forberedelse av et trinn 1 som bl.a. inneholder ny bru over Lågen og revisjon av kommunedelplanen for sykkel. Rådmannen arbeider videre med saken i tråd med kommunestyrets bestilling.

Det forberedes en oppstartsak for By pakke Larvik. Denne vil legges fram for kommunestyret. Prosjektet er et samarbeid med Vestfold fylkeskommune og prosjektledelsen kommer fra Statens vegvesen. Omfanget av planarbeidet er definert av kommunestyret i vedtak.

Arealutviklingen er forankret i kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene og skal være grunnlag for alle arealdiskusjoner i Larvik kommune. Energikrav er gjort gjeldende gjennom bestemmelsene til kommuneplanens arealdel og de to kommunedelplanene for perioden 2015 – 2027. Revisjon av bestemmelsene starter opp i 2018 og vedtas av nytt kommunestyre senhøstes 2019. Ref. vedtatt kommunal planstrategi.

Larvik kommune har innledet et samarbeid med Vestfold kollektivtrafikk (VKT) med tanke på nytt og optimalisert rutetilbud i Larvik. Det er gjennomført et arbeid i 2017 i regi av VKT for å optimalisere rutestrukturen i Larvik. Det er utarbeidet en kollektivtrafikkplan for Larvik. I planen er det listet opp en rekke infrastrukturtiltak som skal underbygge et styrket busstilbud. Flere prosjekter vil bli gjennomført i de kommende år. I tillegg skal det gjennomføres en rekke tiltak på fylkesveier. Larvik kommune vil være pådriver ift. disse. Dette vil også bli et tema i rulleringen av kommuneplanens arealdel.

Arbeidet med en utskiftningsplan for kommunale kjøretøyer er startet i 2017. Det er i 2017 etablert ladepunkter for tjenestebilene. Det er kjøpt inn ytterligere tjenestesykler (el) til bruk som erstatning for bil på kortere tjenestereiser. Det er kjøpt inn utstyr for å etablere mulighet for videokonferanser

for å redusere behov for tjenestereiser. Det er etablert dusjmulighet et sted, hvor dette manglet og var ønsket, slik at sykling til og fra jobb blir mulig.

Det foreligger vedtak fra kommunestyret 29.3.2017 om å inngå avtale med Vestfold Fylkeskommune og Statens vegvesen om Larvik som sykkelby. Det er startet en prosess for etablering av to-tre sykkelstasjonspunkter i Larvik. I 2017 er følgende gjennomført i forhold til dette:

- Det inngått sykkelbyavtale med SVV og Vestfold fylkeskommune med utarbeidelse av prosjektplan.
- Det er også etablert sykkelhotell ved jernbanestasjonen i samarbeid med BaneNOR.
- Kompetanseheving ved deltakelse på samlinger og seminarer.
- Forsterket vintervedlikehold på utvalgte gang- og sykkelveier.

Det er i 2017 utarbeidet plan for utbygging av offentlige ladepunkter for 2017. Dette utarbeides årlige, da det vurderes mest hensiktsmessig å arbeide med årlige planer slik at samordning med reetablering av VA-anlegg og andre prosjekter medfører relativt store besparelser ift. graving. Det er under planlegging å etablere en gassfylllestasjon langs Elveveien.

Kartlegging av tilstandsanalyse/vedlikeholdsplan for bygningsmassen er igangsatt. For alle kommunale bygg/prosjekter vurderes tre i bærende konstruksjoner og fasader alene eller i kombinasjon med andre materialer. Når det gjelder de planlagte omsorgsboligene i Kvelde ønsker man at dette bli brukt som et pilotprosjekt i forhold til dette.

Det er i 2017 gjennomført sykkelopplæring på alle barneskolene. I tillegg har noen skoler vært med på en sykkelaksjon «skoletråkk» i samarbeid med Larviksyklistene. FAU på enkelte skoler har engasjert seg i aktivt for å redusere foreldrekjøring. Ved undervisning/arrangement i nærmiljø oppfordres elevene å sykle.

Stasjonært energiforbruk:

Målet for Larvik kommune som samfunn er at befolkningen er kjent med tiltak som kan redusere energibruken og støtteordninger for dette. Videre er målet at næringslivet inkl. landbrukssektoren er kjent med tiltak som kan redusere energiforbruket og tilhørende støtteordninger.

For Larvik kommune som bedrift er målet at Larvik er en foregangskommune i forhold til tiltak for å redusere energiforbruket i egen virksomhet.

For Larvik kommunes egen bygningsmasse er det for deler av byggene utført ENØK analyser i 2017. I 2017 er det byttet ut 2 varmpumper og 4 sirkulasjonspumper, samt installert en ny el-kjele for å redusere forbruket. Svømmebasseng på Frøy har fått nytt ventilasjonsanlegg med varmpumpe og LED belysning, 13 bygg er blitt koblet opp på SD anlegg (sentral driftsstyring) og det er løpende utskifting til LED belysning i bygningsmassen, ca. 200 byttet i 2017. Enøk analysen gjennomført i 2017 vil utløse tiltak som gjennomføres i planperioden

Det er i 2017 gjennomført tiltak i 26 leiligheter og hus som er til utleie. De fleste tiltakene består i å installere nye varmtvannstanker som er mer energisparende enn de gamle. Det har i tillegg blitt skiftet til nyere panelovner og gamle lamper har blitt erstattet med LED lamper.

Innen VA er det satt inn målere i pumpestasjoner for å registrere forbruk. Data går direkte tilbake til rapporteringssystemet. Energieffektivitet er også et viktig punkt i forbindelse med planlegging og gjennomføring av VA-prosjekt. Det gjennomføres løpende utskifting av gammelt ledningsnett og økt innsats på lekkasjekontroll. Det er i kommunalteknisk plan laget tiltak for utskifting av veilys til LED-armatur fra 2018.

Det er utarbeidet ENØK plan for LHKF.

Forbruk og avfall:

Målet for Larvik kommune som samfunn er å være i forkant av landsgjennomsnittet med å redusere den totale mengden husholdningsavfall.

Som bedrift har Larvik kommune som mål å øke gjenvinning av avfall fra virksomheten og ha krav om kildesortering i alle kommunale bygg. Brukertilfredshet, holdninger og kunnskap om avfall og miljø skal ligge over landsgjennomsnittet og Larvik kommune bidrar til økt gjenvinning med økt satsning på kunnskapsbygging og tilrettelegging. Larvik kommune slutter å bruke plastposer innen utgangen av 2017.

Det er i 2017 gjennomført holdningskampanje på forbruk/avfall og kildesortering på kommunens medieplattform. I tillegg er det årlig annonsering om renovasjon i ØP/sommerposten. Alle skolene har hatt en gjennomgang av dagen rutiner for kildesortering og noen har utbedret muligheten for kildesortering. Mange av skolene er også med på «Aksjon vårrydding». Elever har fått økt kompetanse gjennom undervisning i tema. Alle skolene har ordninger der gjenglemte tøy går til gjenbruk. Skolene har ulike ordninger for gjenbruk. For eksempel har Farris naturskole fått skiftetøy fra Mesterfjellet skole og Kvelde skole sender klær til Røde Kors før sommerferien.

For Larvik havn er det etablert et avfallssystem for havnen. Det er etablert en egen mottaksordning for skipsavfall.

Kartlegging av omfang og mulige alternative løsninger for å slutte å bruke plastposer er gjennomført i 2017. Dette er fremlagt i sak til KST i desember 2017. Det ble ikke bevilget midler/økt ramme til å gjennomføre fremlagte muligheter, men vedtatt at dette skal ha høyt fokus i nye Larvik kommune. Følgende tiltak er igangsatt i Larvik kommune i 2017 for å redusere poseforbruket til avfallshåndtering:

- Renholderne tømmer kun med pose når det inneholder fuktig avfall, ellers helles innholdet over i en felles større søppelsekk. Slik «gjenbrukes» posen i avfallsbøtta og det blir ikke pose i pose.
- Tøyposer/tekstilnett er tatt i bruk ved innhandling flere steder
- Det jobbes med tilrettelagt kildesortering tilpasset driften i det enkelte bygg. Dette vil på sikt redusere restavfallet hvor poser benyttes.

Andre økonomiske oversikter

Beholdning av likvide midler

	Tall i mill kr			
	01.01.2017	31.03.2017	30.06.2017	31.12.2017
Kasse/bank	571,2	637,5	716,8	381,3
Obligasjoner *	214,0	215,7	193,7	196,3
Rentefond*	320,9	303,5	300,2	284,9
Utenlandske Aksjefond*	72,9	77,4	105,2	133,4
Norske aksjefond*	26,4	26,4	27,6	31,1
Eiendomsfond*	58,5	58,4	65,9	89,8
Sum likvide midler	1 263,9	1 318,9	1 409,4	1 116,8
-(Primæroppgavefondet) POF*	-692,8	-681,4	-692,6	-735,5
- Skattetrekk	-59,1	-36,6	-44,5	-64,1
Netto likviditetsbeholdning	512,0	600,9	672,3	317,2

Beholdningen av likvide midler er korrigert for kapitalen som ligger i Primæroppgavefondet (POF = Obligasjoner, aksjefond, rente- og eiendomsfond i tabellen over) og avsatt skattetrekk.

Likviditeten er god da kommunen har tatt opp nye lån i 2017 for å finansiere årets investeringer, og refinansierer løpende lån som forfaller. En annen grunn er at investeringsprosjektene ligger etter budsjettet fremdrift i 2017. Ubrukte lånemidler ved årets slutt er 186 mill kr.

*POF er forkortelse for primæroppgavefondet. Fondet ble opprettet i forbindelse med salg av kraftforetak på begynnelsen av 2000-tallet. Plassering av fondskapitalen er gjort i henhold til finansstrategi vedtatt av kommunestyret. Ved utgangen av året var fondet plassert i norske og globale aksje- og rentefond, samt anleggsobligasjoner og eiendomsfond.

Langsiktig lånegjeld

	Tall i mill kr			
	2014	2015	2016	2017
Brutto lånegjeld pr 01.01.	2 455,3	2 683,2	3 102,6	3 479,2
Nye lån og refinansiering	1080	560	840,0	1 510,0
-Avdrag/innfrielse	-852,1	-140,6	-463,4	-1 238,1
Brutto lånegjeld pr. periodeslutt	2 683,2	3 102,60	3 479,2	3 751,1
-Utlån	-344,4	-362,2	-382,0	-427,2
Netto lånegjeld pr periodeslutt	2 338,8	2 740,30	3 097,3	3 323,9
Antall innbyggere	43 258	43 867	44 082	44 275
Lånegjeld pr innbygger i kr	54 066	62 469	70 262	75 074

Samlet netto lånegjeld pr 31.12 er på 3 751 mill kr, og tilsvarer kr 75 074 pr innbygger. I 2017 er det refinansiert lån på til sammen 1 090 mill kr, i tillegg refinansieres det rullerende to sertifikatlån på tilsammen 180 mill kr hver 3. måned. Samlet nye låneopptak i 2017 er 420 mill kr, hvorav 70 mill kr er Startlån fra Husbanken til videre utlån.

Netto lånegjeld har økt kraftig de senere årene. Siden 2014 har lånegjelden økt med 985,1 mill kr (42,1 %) som har langt oversteget veksten i driftsinntekter. Dette har ført til at lånegjelden har

vokst i forhold til inntektene som skal betjene denne gjelden. Denne utviklingen har gjort kommunens økonomi mer sårbar, spesielt ved renteøkninger.

Kommunestyret vedtok i møte 12.12.2001, sak 155/01 Reglement for finansforvaltning i Larvik kommune. Nytt finans- og gjeldsforvaltningsreglement vil behandles i mars 2018.

Tabellene nedenfor viser låneportefølje pr 31.12.2017, eksklusiv formidlingslån fra Husbanken, sammenlignet med gjeldende strategi:

Verdsettelsestidspunkt 31.12.2017

PORTEFØLJE	
Utestående gjeld (finansieringslån unntatt lån til Husbanken) i mill kr.	3 346
Låneporteføljens gjennomsnittlige løpetid	4,43
Gjennomsnittlig rente inkl. rentebytteavtaler	2,27 %
Forfall fastrente - rentebindingsperioder	
Mindre enn 1 år	58,87 %
Mellom 1 år og 3 år	22,41 %
Mellom 3 år og 5 år	16,97 %
Over 5 år	1,75 %

Minimum	Normal	Maksimum
30 %	40 %	50 %
10 %	20 %	30 %
15 %	25 %	35 %
5 %	15 %	25 %

Låneporteføljen har pr 31.12 en gjennomsnittlig løpetid på 4,43 år. Det har vært et bevisst valg å øke tid til forfall for å redusere refinansieringsrisikoen. Dette er gjort ved i større grad å velge nedbetalingslån med lang løpetid og bulletlån med lengre løpetid enn tidligere.

Larvik kommune har sertifikatlån på 710 mill kr som forfaller i 2018. I tillegg er det et lån på 300 mill kr i Kommunalbanken som forfaller til betaling i 2018. I strategidokumentet legges det opp til nytt låneopptak på tilsammen 415 mill kr, i tillegg til årets refinansieringer.

Porteføljens normale posisjon betegnes som "referanseportefølje". Referanseporteføljen har en gjennomsnittlig bindingstid på 2,5 år. De tillatte avviksrammene medfører at låneporteføljens gjennomsnittlige rentebindingstid kan svinge mellom 1,5 år og 3,5 år. Lånegjelden pr 31.12.2017 har en gjennomsnittlig rentebinding på 1,59 år og ligger innenfor de rammer for bindingstid som er vedtatt i finansstrategien.

Totalt er 1 050 mill kr av kommunens samlede lånegjeld sikret ved rentederivater og 605,5 mill kr er fastrentelån. Kommunen har en stor andel av gjelden som er rentebundet innenfor ett år, denne er noe høy sammenlignet med gjeldende strategi.

Forslag til ny finansstrategi for gjeld vil bli behandles i kommunestyret 21. mars. I ny strategi vil det bli foreslått å justere rentebindingsperiodene og andelen fastrente, slik at denne er mer i tråd med slik tallene er per nå.

Lånekostnader og renteinntekter

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Rente- og lånekostnader i mill kr	85,7	68,5	17,2
Renteinntekter i mill kr	14,7	12,4	2,3

Rente- og lånekostnadene er høyere enn budsjettet med 17,2 mill kr. Gjennomsnittlig innlånsrente i porteføljen var 2,27 %, denne er høyere enn pengemarkedsrenten pga rentebindinger.

Stresstest: Økning av rentekostnad med 1 % på finansieringslån

	Andel av gjeld	Balanse i mill kr	Endringsparameter	Beregnet tap i mill kr
Gjeld med pt flytende rente	51 %	1 691	1 %	16,905
Gjeld med fast rente (inkl. rentebindingsavtaler)	49 %	1 656		

Dersom rentesatsen øker med 1 % vil rentekostnaden øke med 16,9 mill kr. i året med den rentebindingsandelen Larvik kommune har pr 31.12.

Som et resultat av en rekke større lånefinansierte investeringer har kommunens lånegjeld vokst kraftig de senere år.

Som tidligere påpekt (se blant annet vedlegg til Rammesaken 2017 og Rådmannens forslag til strategidokument 2018-2021) har dette resultert i at kommunens lånegjeld har blitt høy, både i forhold til tidligere år og i forhold til driftsinntekter og egenkapital samt kommuner det er naturlig å sammenligne med.

Lang avdragstid og særlig historisk lave renter har så langt gjort lånegjelden håndterbar. Dette endres derimot fort, skulle rentenivået igjen stige og normaliseres.

Med høy lånegjeld vil økte renter slå kraftig inn på driftsresultatet, noe som kan resultere i uønskede budsjettinnstramninger. Med denne bakgrunnen anbefalte rådmannen i Rammesaken 2017 og i forslag til strategidokument 2018-2021 at det snarest innføres en handlingsregel for fremtidige låneopptak. Denne handlingsregelen tar utgangspunkt i kommunenes "kjernegjeld" som er netto lånegjeld fratrukket lånegjeld knyttet til selvkostområder (VAR).

Kjernegjeld

	Tall i mill kr			
	2014	2015	2016	2017
Netto lånegjeld pr. periodeslutt	2 338,8	2 740,3	3 097,3	3 323,9
- lånegjeld knyttet til VAR	-829,7	-876,0	-1 062,8	-1 135,8
Kjernegjeld	1 509,1	1 864,3	2 034,5	2 188,1
Andel VAR gjeld i % av Netto lånegjeld	35,5 %	32,0 %	34,3 %	34,2 %
Andel VAR gjeld i % av Brutto lånegjeld	30,9 %	28,2 %	30,5 %	30,3 %

Del 2: Hovedprofil og prioriteringer i perioden

Oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel, rapportering på mål og planer.

Hovedutfordringer

I tillegg til ståstedsanalysen for Larvik kommune, oppdatert pr november 2016, og vurdering av prognoser ved fremleggelse halvårsrapport for 2016, bygger Strategidokumentet 2017-2020 på vedtatt overordnet og langsiktig Kommuneplan.

Kommunestyret vedtok ved behandling av Kommuneplanens samfunnsdel i mai 2013 at følgende to hovedmål skal oppnås i planperioden frem til 2020:

- Det skal oppnås en årlig vekst på 1,5 % i befolkning i Larvik kommune
- Langt flere av innbyggerne over 16 år skal ha høyere utdanning og faglig kompetanse

I det følgende beskrives hvordan rådmannen mener det bør arbeides med disse hovedmålene i perioden 2017-2020.

Det spesielle ved behandling av Strategidokumentet 2017-2020 er at det er et nytt kommunestyre for ny kommune fra 2018 som skal behandle Strategidokumentet 2018-2021, og at det i føringer for ny felles planstrategi for Larvik og Lardal kommuner er fastlagt tidsrammer for endringer av styrende dokumenter for den nye kommunen.

Resultat:

Endringer i befolkningen

Født

400 personer [per 2017]

Nettoflytting

235 personer [per 2016]

Døde

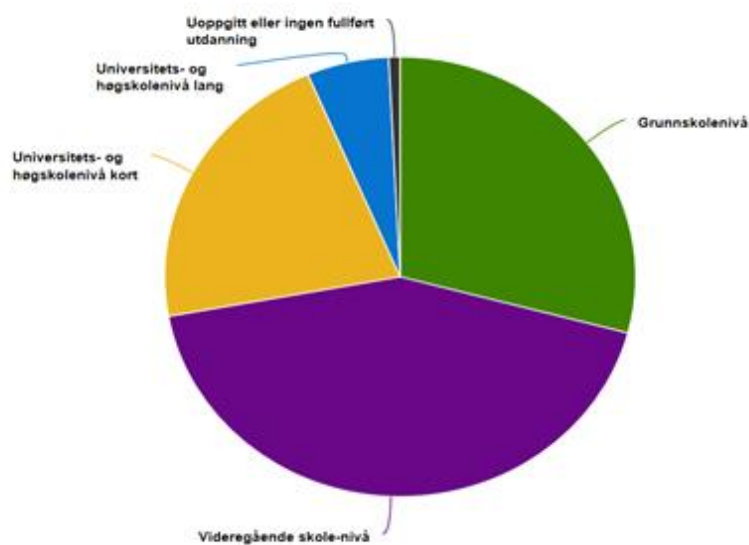
421 personer [per 2017]

Vekst i befolkningen siste kvartal

40 personer [per 4. kvartal 2017]

Høyeste fullførte utdanningsnivå for personer 16 år og over

Kilde: Utdanningsnivå, Statistisk sentralbyrå

Planstrategi

Sak 222/16 Planstrategi Larvik og Lardal kommuner samt nye Larvik kommune, vedtatt 07.12.2016.

a. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel rulleres ikke i de to kommunene, men gjelder som to sidestilte overordnede styringsdokumenter for den nye kommunen fra 1. januar 2018.

Prosess med utarbeiding av Kommuneplanens samfunnsdel startes opp 1. halvår 2018, mens planen sluttbehandles av kommunestyret som tiltrer i oktober 2019.

b. Planer for samfunnsutvikling

Lardal kommune kobles administrativt på pågående planprosesser etter gjeldende planstrategi i Larvik kommune.

I perioden fram til ny kommune er etablert 1. januar 2018 behandler Fellesnemnda planer som er under arbeid i Larvik kommune før disse sluttbehandles i Larvik kommune.

Fullføre planer under arbeid - ROS-analyse for Lardal og Larvik

Resultat:

Gjennomført. Vedtak i kommunestyret 15. februar 2017.

ROS-analyse med handlingsprogram for Lardal og Larvik

Resultat:

Gjennomført. Handlingsplan vedtatt i kommunestyret 15. februar 2017. Alle prioriterte tiltak er lagt inn i kommunens beredskapsverktøy og følges opp derfra.

Logistikkplan iht KST 190/14

Resultat:

Det er etablert en arbeidsgruppe som inkluderer Larvik Havn, Larvik Næringsforening, Vestfold Fylkeskommune og Høgskolen Sørøst-Norge. Planarbeidet er forsinket, og vil først bli ferdig i 2018.

c. Arealplaner

Kommuneplanens arealdel rulleres ikke i de to kommunene, men gjelder som to sidestilte overordnede styringsdokumenter for den nye kommunen fra 1. januar 2018.

Prosess med utarbeiding av Kommuneplanens arealdel startes opp 1. halvår 2018, mens planen sluttbehandles av kommunestyret som tiltrer i oktober 2019.

Prosjektleder/Rådmannen ivaretar at faglig samordning av arealplaner som skal gjelde for den nye kommunen fra 1. januar 2018 blir vurdert og ved behov for tilpasninger blir lagt fram for Fellesnemnda til behandling.

Hvilke arealplaner (kommunedelplaner, områdeplaner og reguleringsplaner) som inngår i PLANGRUNNLAGET for den nye kommunen skal fremgå av rådmannens forslag til KOMMUNEPLANENS KORTSIKTIGE DEL (HANDLINGSPLAN OG ØKONOMIPLAN/BUDSJETT 2018-2022), som fremmes til politisk behandling november 2017.

FULLFØRE PLANER UNDER ARBEID

Kommunal områdeplan Faret/Nordby

Resultat:

Et forslag til områdeplan med konsekvensutredning ble lagt ut til offentlig ettersyn av kommunestyret den 15.02.2017. Høringsfristen gikk ut den 18.04.2017. Det foreligger innsigelse fra Statens vegvesen vedr løsninger i vegsystemet. Det er nødvendig å endre forslaget til plankart. Ny medarbeider ble ansatt i desember og har fått områdeplanen som hovedoppgave. Planarbeidet er derfor i gang igjen. Det er et mål å legge planforslaget ut på ny høring sommeren 2018.

Kommunal områdeplan Indre Havn

Resultat:

Forslaget til planprogram ble vedtatt av kommunestyret i juni 2015. Prosjektleder ansatt i 2015 men ressurser ble omrokkert til arbeidet med reguleringsplan for ny gjestehavn i Indre havn.

Plan for gjestehavn ble sluttbehandlet i kommunestyret i mars 2018.

Kommunestyret har vedtatt utarbeiding av sentrumsplan for Larvik by, og områdeplanen for Indre havn vil bli fanget opp i dette planarbeidet, som også må samordnes med framdrift med Bane Nor sitt arbeid med kommunedelplan for ny jernbane.

Kommunal områdeplan Martineåsen

Resultat:

Planprogrammet for Martineåsen ble vedtatt i kommunestyret den 21.10.2015. Nødvendige fagutredninger er gjennomført og det er utredet flere modeller for grunneiersamarbeid.

Prosjektleders ressurser har i perioder blitt omrokkert for å dekke presserende behov i andre avdelinger. Arbeidet med en modell for grunneiersamarbeid er komplisert og pågår fremdeles i et samarbeid med Eiendom og en representant fra kommuneadvokaten.

Arbeidet med reguleringsplankart og – bestemmelser er i gang. Det er en klar målsetting å få en vedtatt plan i løpet av 2018.

Kommunal områderegulering Kaupang

Resultat:

På grunn av større justeringer og formålsendringer i planforslaget, ble et revidert planforslag lagt ut til nytt offentlig ettersyn og høring i oktober 2017. Høringsfristen ble satt til 15. desember 2017. Vestfold fylkeskommune har bedt om og fått innvilget, utsatt frist for uttalelse. Fylkeskommunen venter på en uttalelse fra Riksantikvaren (RA) og det har vært koordinerende møter mellom RA, Kulturhistorisk museum og Vestfold fylkeskommune. RA har bedt om ytterligere vurderinger fra Vestfold fylkeskommune. Det kan ikke ventes en uttalelse fra RA før sommeren 2018.

Videre framdrift må avklares når Riksantikvarens tilbakemelding foreligger.

Kommunal områdeplan Tenvik

Resultat:

Et forslag til planprogram ble vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn og høring i juni 2017, KST 089/17. Høringsfrist var 25.08.17 og planprogrammet ble vedtatt av kommunestyret den 18.10.17. Arkeologiske undersøkelser er gjennomført av Vestfold fylkeskommune. En trafikkutredning er gjennomført og gjennomgått med Statens vegvesen som ber om at planområdet utvides til også å gjelde etablering av gang-/sykkelveg mot Tenvik. Det arbeides målrettet videre i samarbeid med grunneier. Et planforslag vil bli foreslått lagt ut til høring i løpet av 2018.

Kommunedelplan for ny jernbanetrasé gjennom Larvik by, inkl. stasjonslokalisering.

Resultat:

Må samordnes med arbeidet med ny sentrumsplan for Larvik. Bane Nor har ansvaret for arbeidet med den nevnte kommunedelplanen. Planprogrammet ble vedtatt av kommunestyret i desember 2017.

Rullering av kommuneplanens arealdel Larvik kommune

Resultat:

Et forslag til justerte bestemmelser lå ute til offentlig ettersyn fram til 10.02.2017. Det kom inn flere merknader. Det kom også innsigelser fra regional og statlig myndighet knyttet til etablering av rene kontorvirksomheter i kommunens næringsområder. En tilleggshøring av et justert forslag til bestemmelsene knyttet til kontor ble lagt ut til offentlig ettersyn og høring i perioden 26. mai – 29. juni 2017. Mekling ble gjennomført den 30. november 2017. Det er dermed akseptert etablering av inntil 10.000 m² med rene kontorer på Ringdalskogen. Bestemmelsene ble sluttbehandlet i kommunestyret i september 2017.

NYE AREALPLANER SOM UTARBEIDES I PERIODEN

Kommunedelplan for småbåthavner – registreringsarbeider er igangsatt

Resultat:

Kommunedelplanen er ikke gitt gjennomføringsår i vedtatt kommunal planstrategi for perioden 2017 - 2020. Det ble ikke bevilget midler til planarbeidet. Arealplan hadde da ikke satt av ressurser til denne planen i 2017.

Bevaringsplan/ny reguleringsplan for Nevlunghavn

Resultat:

Planarbeidet er ikke gitt gjennomføringsår i vedtatt kommunal planstrategi for perioden 2017 - 2020. Det ble ikke bevilget midler til planarbeidet. Arealplan hadde da ikke satt av ressurser til denne planen i 2017.

Områdeplan for buffersonen mellom bolig og havnerelatert industri på Torstrand

Resultat:

Planarbeidet er ikke gitt gjennomføringsår i vedtatt kommunal planstrategi for perioden 2017 - 2020. Det ble ikke bevilget midler til planarbeidet. Arealplan hadde da ikke satt av ressurser til denne planen i 2017.

Kommunal områdeplan for Kvadraturen og Pumpeparken

Resultat:

Planarbeidet er ikke gitt gjennomføringsår i vedtatt kommunal planstrategi for perioden 2017 - 2020.

Det ble ikke bevilget midler til planarbeidet. Arealplan hadde da ikke satt av ressurser til denne planen i 2017.

Sentrumsplan for Larvik inkl. gatebruksplan

Resultat:

Planarbeidet er ikke gitt gjennomføringsår i vedtatt kommunal planstrategi for perioden 2017 - 2020.

Det ble ikke bevilget midler til planarbeidet. Arealplan hadde da ikke satt av ressurser til denne planen i 2017.

d. Tjenesteplaner

Lardal kommune kobles administrativt på pågående planprosesser i Larvik etter gjeldende planstrategi i Larvik kommune.

Prosjektleder/Rådmannen ivaretar at faglig samordning av tjenesteplaner/fagplaner som skal gjelde for den nye kommunen fra 1. januar 2018 blir vurdert og ved behov for tilpasninger blir lagt fram for Fellesnemnda til behandling. Målet er tydelighet i hva som er gjeldende PLANGRUNNLAG for ny kommune fra 1. januar 2018.

Hvilke temaplaner og fagplaner som inngår i PLANGRUNNLAGET for den nye kommunen skal fremgå av rådmannens forslag til KOMMUNEPLANENS KORTSIKTIGE DEL (HANDLINGSPLAN OG ØKONOMIPLAN/BUDSJETT 2018-2022), som fremmes til politisk behandling november 2017.

FULLFØRE PLANER UNDER ARBEID

Kulturplan for nye Larvik kommune

Resultat:

Fellesnemnda vedtok at planen skulle legges frem for det nye kommunestyret i Larvik i 2018, etter en prosess i Lardal slik at planen ville dekke den nye kommunen fra 2018.

Planen ble lagt fram for kommunestyret i ny kommune mars 2018.

Plan for helhetlig oppvekst Larvik kommune

Resultat:

Planen ble vedtatt i kommunestyret i februar/mars 2017.

Grønnstrukturplaner for byplanområdene Stavern og Larvik, med fokus på forbindelser til og mellom større naturområder, parker, trygge skoleveier, sikring av verdifull vegetasjon og trær.

Resultat:

Grønnstrukturutredningen er ferdig og skal legges til grunn ved rullering av arealplanene, som blir startet opp i 2018.

Kommunalteknisk plan Larvik kommune (skal erstatte eksisterende KOU-er innenfor tjenesteområdet)

Resultat:

Planen ble behandlet i kommunestyret i juni.

Plan for integrering av innvandrerbefolkningen Larvik kommune (Skal erstatte gjeldende plan)

Resultat:

Planen ble behandlet i desember 2016.

Rullering av «Kvalitet i skolen»

Resultat:

Planen ble rullert i 2016.

Rullering av barnehagebruksplan

Resultat:

Planen ble rullert i september 2015.

Plan for legetjenester (planverk for Larvik kommunes legetjenester, inkl legevakt)

Resultat:

Planarbeidet er forsinket, blir lagt fram til behandling i 2018.

Oppstart av Skolebruksplanen Larvik kommune

(Rådmannen fremskyndet oppstart av Skolebruksplanen å la den frem til endelig politisk behandling i kommunestyrets juni møte i 2017.)

Resultat:

Skolebruksplanen ble vedtatt i kommunestyret i juni.

e. Utredningsbehov

Mulighetsstudie for et helhetlig transportsystem for Larvik by (2016).

Resultat:

Arbeidet med mulighetsstudiet for vegnettet er avsluttet og Statens vegvesen har levert en sluttrapport som ble behandlet av kommunestyret i juni 2017, sak 081/17.

Mulighetsstudie for ny jernbanetrasé gjennom Larvik kommune og Larvik by fra Sandefjord grense til Farriseidet (2015- 2016).

Resultat:

Arbeidet er sluttført.

Utredning av byggehøyder i Larvik sentrum

Resultat:

Arbeidet er startet opp ved at Gehl arkitekter bistår kommunen i drøftinger om identitet/arrangert workshop. Det blir i 2018 avklart om utredningen skal inngå som en del av en sentrumsplan for Larvik.

Utrede behovet for omkjøringsveg forbi Tjøllingvollen

Resultat:

Arbeidet er ikke startet opp og ikke gitt gjennomføringsår i kommunal planstrategi. Det er ikke bevilget midler til utredningen. Det er heller ikke satt av ressurser i Arealplan til arbeidet.

Formingsveileder for bygninger, gater og byrom i Stavern

Resultat:

Arbeidet er ikke startet opp og ikke gitt gjennomføringsår i kommunal planstrategi. Det er ikke bevilget midler til utredningen. Det er heller ikke satt av ressurser i Arealplan til arbeidet.

Behovet for fastlegehjemler i Lardal og Larvik utredes og inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget til plan for legetjenester

Resultat:

Planen er forsinket, blir lagt fram til behandling i 2018

Analyse og mulighetsavklaring for nye Larvik kommune

Resultat:

Dette er vedtatt i ny felles planstrategi for Larvik og Lardal kommuner, iht KST-222/16. Av kapasitetsmessige årsaker i begge kommuner blir ikke denne utredningen påbegynt før i 2018. Det blir naturlig å ta dette inn i arbeidet med utarbeiding av Kommuneplanens samfunnsdelen i ny kommuneplan, som starter opp i 2018.

Del 3: Organisasjon

Innledning

Styringsnivå 1:

Rådmannens ledergruppe består av rådmann, assisterende rådmann og 4 kommunalsjefer.

Styringsnivå 2:

Utvidet ledergruppe består av, i tillegg til rådmannens ledergruppe, virksomhetsledere og ledere for stabs- og støttefunksjoner.

Kommunens tjenester er inndelt i 4 tjenesteområder og ett rapporteringsområde for interne funksjoner.

<p>Kultur og oppvekst Kultur, idrett og fritid Skole Barnehage Barne- og ungdomstjenester Larvik læringssenter Stab/støtte Kultur og oppvekst</p> <p>Helse og omsorg Tjenester for funksjonshemmede Arbeid og aktivitet Sykehjem Psykisk helse og avhengighet Larvik helsehus Hjemmetjenester Fellestjenester helse/omsorg</p>	<p>Areal og teknikk Brann og redning Landbruk Arealplan KMT Forvaltning KMT Øya Byggesak Geodata</p> <p>Eiendom Renhold Prosjekt, drift og vedlikehold Utvikling og forvaltning</p> <p>Interne funksjoner NAV Kommunale fellesfunksjoner NAV</p>
---	---

Kapittelet omfatter følgende emner:

- Antall ansatte og årsverk
- Likestilling
- Arbeidstid
- Kompetanseheving
- Fravær
- Helse/miljø/sikkerhet og Bedriftshelsetjenesten
- Etikk
- Internkontroll

Antall ansatte og årsverk

Tjenesteområde	Virksomhet	Antall årsverk	Antall ansatte
Interne funksjoner	Totalt	163	179
	Sentrale administrative funksjoner	92	98
	Fellesutgifter	11	15
	NAV	60	66
Helse og omsorg	Totalt	1 061	1 715
	Virksomhet for funksjonshemmede	198	331
	Arbeid og aktivitet	59	82
	Psykisk helse og avhengighet	73	98
	Sykehjem	291	511
	Larvik helsehus	101	164
	Hjemmetjenester	254	399
	Fellesfunksjoner	85	130
Kultur og oppvekst	Totalt	1 138	1 486
	Skole	673	877
	Barnehage	217	259
	Barne- og ungdomstjenester	133	164
	Larvik læringssenter	56	80
	Kultur, idrett og fritid	53	100
	Stab-støtte	6	6
Areal og teknikk	Totalt	166	175
	Brann og redning	40	40
	Landbruk	4	4
	Arealplan	11	12
	KMT Forvaltning	53	56
	KMT Øya	32	34
	Byggesak	14	14
	Geodata	8	11
	Stab-støtte	4	4
Eiendom	Totalt	102	124
	Renhold	64	84
	Prosjekt, drift og vedlikehold	30	32
	Utvikling og forvaltning	3	3
	Stab	5	5
Totalt		2 630	3 579

Likestilling

Innledning/ bakgrunn:

Likestillingsredegjørelsen fremlegges på bakgrunn av kommunelovens § 48 der det bl.a. står: «..Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.»

Med utgangspunkt i visjon, verdier, filosofi og kultur har Larvik kommune seks policyområder. Et av disse er Organisasjonsutvikling, hvor styringsmålene er definert innenfor følgende 5 utfordringer:

1. Rekruttere, utvikle og ivareta arbeidskraft
2. Godt internt og eksternt samarbeid
3. Godt lederskap
4. Sikre effektive og gode prosesser
5. Utvikle organisasjonen i takt med samfunnsutviklingen

Larvik kommune har blant annet som mål å arbeide aktivt for en jevnere kjønnsbalanse, mindre lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, samt økte stillingsstørrelser.

Den årlige redegjørelsen tilstrebes å være et levende dokument, til bruk i likestillingsarbeidet i kommunen.

Avgrensninger/presiseringer: Ansatte som står med 0 % i stilling (de som mottar AAP/ tjenestepensjon) er ikke tatt med i oversikten, heller ikke lærlinger samt arbeidstakere som går på pensjonistlønn. Det telles på antall personer, ikke stilling. Det legges til grunn at det ikke gis et riktig bilde av situasjonen å telle stillingshjemler, da en person kan ha mange ulike mindre stillinger innenfor ulike tjenesteområder, men har likevel for eksempel 100 % stilling sammenlagt.

Kjønnsbalanse

Sektorer	2015		2016		2017	
	M	K	M	K	M	K
Larvik kommune totalt	19	81	20	80	22	78
Sentraladministrasjonen 1)	28	73	29	71	30	70
Rådmenn og avdelingsledere i Sentraladministrasjonen	53	47	53	47	53	47
Sentraladministrasjonen uten rådmenn og avdelingsledere 1)	24	76	26	74	32	68
Eiendom	25	75	30	70	39	61
Areal og teknikk	72	28	72	28	74	26
Helse og omsorg	12	88	13	87	14	86
Kultur og oppvekst	20	80	19	81	20	80
Virksomhetsledere	50	50	48	52	50	50
Kommunalsjefer	75	25	75	25	75	25

Kjønnsbalanse for hele kommunen i %

I rapporteringen for Sentraladministrasjonen er hovedtillitsvalgte, hovedverneombud og NAV kommune tatt med.

Det er i flere sektorer en noe uønsket skjev kjønnsfordeling. Kommunen er tidligere blitt utfordret på å øke andelen menn, spesielt i de sektorer som i dag har høy kvinneandel. Andelen menn har dog over tid økt på flere områder. Det har blant annet vært en økning i antall menn innen tjenesteområdet Eiendom.

Kjønnsbalanse blant medarbeidere i ulike stillingsgrupper i %

Stillingsbenevnelse	2015		2016		2017	
	M	K	M	K	M	K
Vaktmestere	92	8	89	11	95	5
Teknikere	95	5	91	9	86	14
Assistenten	16	84	18	82	19	81
Fagarbeidere	18	82	21	79	33	67
Hjelpepleiere/miljøarbeidere	8	92	8	92	12	88
Spesialhjelpepleiere	0	100	0	100	0	100
Konsulenter/rådgivere 1)	20	80	23	77	34	66
Ingeniører	64	36	60	40	64	36
Brannkonstabler	95	5	95	5	90	10
Sykepleiere/vernepleiere	4	96	4	96	4	96
Fysioterapeuter/Ergoterapeuter	37	63	28	72	29	71
Spesialsykepleiere	7	93	8	92	0	100
Undervisningspersonell 2)	24	76	23	77	23	77
Ledere uten personalansvar 3)	11	89	11	89	15	85
Ledere m/personalansvar 4)	31	69	33	67	27	73

- 1) Konsulenter/rådgivere består av medarbeidere som har både sekretær oppgaver og saksbehandler oppgaver, samt noen medarbeidere som kun er saksbehandlere (avlønnet både i henhold til fagarbeidernivå og høyskolenivå). St.kode 6559,7453, 8453, 8530 og 8559.
- 2) Undervisningspersonell innbefatter st.kode: 7951, 7961, 7962, 7963,7965 og 7966.
- 3) Fagledere uten personalansvar, st.kode 7453.
- 4) Avdelingsledere, st.kode 7003/8003, 7451/8451 og 9454.

Kjønn og lønn

Kjønnsfordelt lønnsstatistikk for hele kommunen, årslønn i hele 1 000.

Sektorer	2016				2017			
	Antall M	Antall K	Årslønn M	Årslønn K	Antall M	Antall K	Årslønn M	Årslønn K
Sentraladministrasjonen 1)	51	126	607	501	55	112	547	497
Rådmenn, kommunalsjefer og avdelingsledere i Sentraladministrasjonen	10	9	858	695	6	8	724	766
Sentraladministrasjonen uten rådmenn, kommunalsjefer og avdelingsledere	41	117	541	477	46	119	571	500
Virksomhetsledere	10	11	746	805	12	8	784	827
Helse og omsorg	202	1 354	412	411	225	1414	418	421
Kultur og oppvekst	254	1079	472	465	270	1085	481	473
Areal og teknikk	116	45	472	519	127	48	492	535
Eiendom	38	80	445	395	42	81	485	405

1) I rapporteringen for Sentraladministrasjonen er hovedtillitsvalgte, hovedverneombudet og NAV kommune tatt med i oversikten.

Kommunalsjefene og virksomhetslederne er tatt ut av oversikten for sine respektive områder, og er med inn under Sentraladministrasjonen.

Lønnspolitiske retningslinjer

Med hjemmel i Hovedtariffavtalens kapittel 3 punkt 3.2 skal kommunen ha en lokal lønnspolitikk som skal skape forutsigbarhet og inneha objektive og etterprøvbare kriterier. Lønnspolitiske retningslinjer skal utformes etter drøftinger med de ansattes organisasjoner, og samles i et lønnspolitisk dokument. Larvik kommune utarbeidet lønnspolitiske retningslinjer i 2015 som ble vedtatt i Administrasjonsutvalget samme år. Dokumentet ligger i TQM, kommunens kvalitetssystem, under HR.

Lønnspolitiske retningslinjer skal omfatte alle stillinger i Larvik kommune. Retningslinjene kan følges av Larvik kommunes foretak etter vedtak om dette i eget styre. Lønnspolitiske retningslinjer i Larvik kommune skal være et dynamisk dokument. Det betyr at dokumentet bør revideres jevnlig. Både kommunens utfordringer og arbeidsmarkedet generelt er i stadig forandring og utvikling. Det er derfor viktig at Larvik kommune har en lønnspolitikk som er à jour med disse endringene. Arbeidet med revisjon av dokumentet skal gjøres i forbindelse med hovedtariffoppgjørene annethvert år eller ved behov.

Arbeid med likestilling i de ulike tjenesteområdene

Larvik kommune jobber bevisst og langsiktig med å øke andelen av det underrepresenterte kjønn innenfor hvert tjenesteområde. Det fokuseres på dette i rekrutteringsarbeidet og innenfor det daglige oppfølgingsarbeidet i virksomhetene.

Det rapporteres årlig på følgende punkter i årsevalueringen pr. tjenesteområde:

- Eventuelle rekrutteringstiltak for å rekruttere det kjønn som er underrepresentert
- Tiltak mot ufrivillig deltid
- Personalpolitiske satsninger/seniorpolitiske tiltak i et kjønnsperspektiv
- Foreldrepermisjon og fravær
- Kompetansehevingstiltak
- Inntak av lærlinger
- Tiltak for å redusere lønnsforskjellene mellom kvinner og menn
- Iverksatte og planlagte likestillingstiltak

Kultur og oppvekst

- Eventuelle rekrutteringstiltak for å rekruttere det kjønn som er underrepresentert

Tjenesteområdet følger lover og regler, velger til enhver tid den best kvalifiserte, uavhengig av kjønn og nasjonalitet. Kommunen er i gang med et særskilt tiltak i virksomhetsområdet Barnehage hvor «Lekeressurs i barnehagen» er et tiltak i regi av Utdanningsdirektoratet og Fylkesmannen for å styrke rekrutteringen av menn i barnehage.

Bakgrunn for satsningen er at alle barnehager bør ha en kvalifisert personalgruppe som gjenspeiler samfunnet vi lever i. Dette gjelder også kjønnsbalansen. Barn har nytte av å oppleve et rikt mangfold og variasjon av aktiviteter, tilnæringsformer og rollemodeller. Barnehage trenger ansatte av begge kjønn for å møte alle barn. Det er et klart ønske om at flere menn bør ta barnehagefaglig utdanning. Dette er det beste utgangspunkt for å få flere mannlige søkere. Det politiske målet er 20 prosent menn som jobber i barnehager, men de siste årene har andelen stagnert på ni prosent på landsbasis.

- Tiltak mot ufrivillig deltid

Deltidsansatte har fortrinn ved utlysninger og kommunens regelverk for å møte utfordringen med uønsket deltid følges opp. I tjenesteområdet er deltidsstillinger først og fremst et resultat av at de ansatte selv ønsker redusert deltid som et resultat av den enkeltes helse, omsorgsoppgaver eller alder. Det forsøkes å imøtekomme arbeidstakere som ønsker å jobbe fulltid ved å heve deres stillingsprosent når det er mulig. Da kan være ved tilførsel av nye midler eller at når en med deltidsstilling slutter så blir midlene overført andre med deltidsstilling.

- Personalpolitiske satsninger/seniorpolitiske tiltak i et kjønnsperspektiv

Ingen spesielle tiltak, men tjenesteområdet erfarer at ansatte ønsker å stå lenge i arbeid.

- Foreldrepermisjon og fravær

Tjenesteområdet er dominert av kvinner og det er forholdsvis mange svangerskapspermisjoner i løpet av året. Mange gravide blir tidlig sykemeldt i svangerskapet ofte før tilrettelegging er prøvd ut.

- Kompetansehevingstiltak

Flere satsninger tilknyttet kompetansehevingstiltak er utført i tjenesteområdet og felles med andre virksomheter innen tjenesteområdet i løpet av året er alle uavhengig av kjønn.

Det har vært et stort fokus på kompetanseheving av ansatte tilknyttet digitale ferdigheter og overgang til Google Apps for education.

- Inntak av lærlinger

Tjenesteområdet har flere lærlinger knyttet til seg og opplever at dette gir verdi tilbake til organisasjonen. I tillegg opplyses det om at en virksomhet har regelmessig studenter i praksis innfor de forskjellige avdelingene. Det er en hovedavtale med høyskolen i Telemark, men det tas også imot studenter fra politihøyskolen og andre høyskoler.

- Tiltak for å redusere lønnsforskjellene mellom kvinner og menn

Lønns plassering foretas uavhengig av kjønn. Lønn fastsettes på bakgrunn av relevant kompetanse, ansiennitet og utdanning.

- Iverksatte og planlagte likestillingstiltak

Det etterspørres søkere med annen etnisk bakgrunn en norsk ved utlysning av ledige stillinger. Menn er ikke oppfordret til å søke, men dette bør være et fokusområdet i 2018 for å bedre kjønnsbalansen i tjenesteområdet, hvor det er en stor overvekt av kvinner.

Eiendom

- Eventuelle rekrutteringstiltak for å rekruttere det kjønn som er underrepresentert:

Virksomhetsområdet Renhold har gjennom 2017 hatt fokus på å øke andelen menn og dette har resultert i at det har blitt rekruttert inn flere menn ved tilsetting.

- Tiltak mot ufrivillig deltid:

Ved ledighet i stilling tilstrebes det å få ansatte opp i 100% dersom de ønsker det. Det er særskilt fokus på problemstillingen i virksomhetsområde Renhold.

- Personalpolitiske satsninger/seniorpolitiske tiltak i et kjønnsperspektiv

Ingen spesielle tiltak utover reglementet for kommunen for øvrig.

- Foreldrepermisjon og fravær:

Følger personalhåndboka og de reglementer som gjelder for kommunen.

- Kompetansehevingstiltak:

Kompetanseheving gis i henhold til kompetanseplan ved behov. Eiendom har fokus på kompetanseheving. Det legges til rette for fagbrev, språktrening, og datakurs innen renhold.

- Inntak av lærlinger

Det er gjennom 2017 ikke vært lærlinger inne i tjenesteområdet.

- Tiltak for å redusere lønnsforskjellene mellom kvinner og menn

Har fokus på dette gjennom de lønnspolitiske retningslinjer som foreligger i kommunen.

- Iverksatte og planlagte likestillingstiltak

Ingen spesifikke tiltak iverksatt eller planlagt. Renhold jobber kontinuerlig med rekruttering av menn til renholds yrket.

Helse og omsorg

- Eventuelle rekrutteringstiltak for å rekruttere det kjønnnet som er underrepresentert:

Etter ønske og behov opplyses det om at det underrepresenterte kjønnnet oppfordres til å søke den utlyste stillingen. Enkelte avdelinger har stor ubalanse kjønnsmessig. Bransjen er preget av mange kvinnearbeidsplasser.

- Tiltak mot ufrivillig deltid (Kst. 087/15)

I henhold til Kst. 087/15 deltar Helse og omsorg aktivt i prosjektet Nytt Blikk. Det prøves ut ulike turnusordninger; langvakter, langvakter helg, avtale om belønningsordning for økt helgearbeid, avtale om årsarbeidstid og medlever turnus.

- Personalpolitiske satsninger/seniorpolitiske tiltak i et kjønnsperspektiv:

Har ingen spesifikke tiltak ut over at det tilbys pensjonistvilkår for medarbeidere som ønsker å jobbe som pensjonist.

- Foreldrepermisjon og fravær:

Her følges de avtalene som kommunen for øvrig inngår, herunder permisjonsreglement som gir anledning til utvidet permisjon etter fødsel.

- Kompetansehevingstiltak:

Har en rekke kompetansehevingstiltak i virksomhetene, i tillegg til prosjekter som medfører kompetanseheving for grupper ansatte. Ingen spesifikke kjønnsprioriteringer.

- Inntak av lærlinger:

Tar inn ca. 10 nye helsefaglærlinger i året, begge kjønn.

15 nye deltakere årlig på vårt eget TOPP, som er fagutdanning for voksne ansatte, begge kjønn. Deltakere fra Menn i helse.

- Tiltak for å redusere lønnsforskjellene mellom kvinner og menn:

Følger tariffavtalen.

- Iverksatte og planlagte likestillingstiltak

Ingen planlagte spesifikke tiltak ut over språkopplæring via MIKS, kommunens eget norskkurs og integreringstiltak. ca. 15 nye deltakere i året. Begge kjønn.

Areal og teknikk

- Eventuelle rekrutteringstiltak for å rekruttere det kjønnnet som er underrepresentert:

Brann og redning har fokus på å rekruttere kvinner inn i et mannsdominert miljø og det blir oppfordret i stillingsannonser til at kvinner søker.

- Tiltak mot ufrivillig deltid:

Areal og teknikk har ingen som jobber ufrivillig deltid.

- Personalpolitiske satsninger/seniorpolitiske tiltak i et kjønnsperspektiv:

Ingen konkrete personalpolitiske satsninger, herunder heller ikke seniorpolitiske tiltak i et kjønnsperspektiv.

- Foreldrepermisjon og fravær:

Følger vanlige regler ved fedrekvote, fødselspermisjoner, oppfølging av sykefravær etc.

- Kompetansehevingstiltak:

Kompetanseheving blir gitt ved behov, uavhengig av kjønn.

- Inntak av lærlinger:

Areal og teknikk har pr i dag ingen lærlingen, kjønn er ikke en faktor ved inntak av lærlinger.

- Tiltak for å redusere lønnsforskjellene mellom kvinner og menn:

Ansatte blir lønnet etter kompetanse og kvalifikasjoner, uavhengig av kjønn.

- Iverksatte og planlagte likestillingstiltak:

Areal og teknikk tilrettelegger for ansatte med nedsatt funksjonsevne ved behov og i henhold til arbeidsmiljøloven §4-6.

Det er kontinuerlig fokus på et godt arbeidsmiljø gjennom eksempelvis sosiale sammenkomster, etisk refleksjon, medarbeidersamtaler og oppfølging av medarbeiderundersøkelse.

Areal og teknikk oppfordrer i sine stillingsannonser om at kvalifiserte personer med innvandrerbakgrunn søker.

Arbeidstid

Kjønnsfordeling i % av totalt antall ansatte, deltid og heltid

	2015		2016		2017	
	M	K	M	K	M	K
Deltidsstilling	10	90	13	87	13	87
Hel stilling	28	72	29	71	29	71

Fordeling menn og kvinner i prosent på stillingsprosent fordelt på intervaller, innenfor forskjellige faggrupper

Stillingsgruppe	M	K	M	K	M	K
	0-29	0-29	30-59	30-59	60-100	60-100
Helsesøster	0	0	0	94	0	6
Hjemmehjelp	0	0	0	65	0	35
Vernepleier	3	27	8	59	0	3
Ergo- og fysioterapi	0	6	26	65	3	0
Hjelpepleier/miljøarbeider	1	1	9	66	2	21
Spesialhjelpepleiere	0	0	0	51	0	49
Sykepleier	1	22	2	71	0	4
Spesialsykepleier	0	0	0	80	8	20
Assistent	3	7	14	58	2	16
Sekretærer	0	5	0	83	0	12
Konsulent(/rådgiver)	0	0	29	59	5	7
Leder m/personalansvar	0	0	25	60	5	10
Brannkonstabel	15	5	5	75	0	0
Fagarbeider	6	2	55	27	5	5
Ingeniør	4	0	49	27	13	7
Barnehagelærer	0	22	0	69	0	9
Pedagogisk leder	1	4	8	82	1	4
Undervisningspersonale	2	5	19	61	4	9
Vaktmester	0	0	70	5	25	0
Tekniker	4	0	49	11	32	4

*Prosentvis fordeling av det totale antall ansatte kvinner og menn per stillingskode.

Arbeidet med Heltidskultur.

Det er kjent at forskning på feltet heltid-deltid i arbeidslivet, primært innenfor helse og omsorg, hvor det er dokumentert høyt omfang av små stillinger fører til svekket tjenestekvalitet og en ineffektiv tjeneste. Samtidig vil det kunne gi et uverdigg ansettelsesforhold for arbeidstakere som er avhengig av en fullverdigg og forutsigbar jobbsituasjon for å kunne få tilstrekkelig lønn og pensjon, og som ønsker å delta i den faglige utviklingen på arbeidsplassen.

Arbeidet med heltidskultur er et langsiktig og møysommelig arbeid. Det er derfor det er så viktig å arbeide med kulturen, slik at endringer kan skje. Det er inngått avtaler mellom arbeidsgiver og de ulike fagorganisasjonene 13. mai 2016 i Larvik kommune. Den ene avtalen er en rammeavtale om fleksibel arbeidstid, og den andre er en særavtale om incentiver for å øke helgearbeid. Avtalene var en prøveordning for perioden 1.9.2016 – 1.10.2017. Disse avtalene er blitt forlenget inn i 2018. En ser at dette er gode avtaler som kan gi enkelte ansatte økte stillinger, derfor ønsker kommunen å arbeide videre med disse.

Det har vært en gjennomsnittlig økning i stillingsbrøkene for alle ansatte sett under ett i 2017.

Innenfor de fleste tjenesteområdene har det vært en uendret eller ubetydelig økning i stillingsstørrelsen siden nyttår. Innenfor tjenesteområdet Helse og omsorg, har stillingsstørrelsen kun økt med 1,3 prosentpoeng fra 66,3 til 67,6 %.

Ved å se på analysetall gjort i 2017 ser vi at stillingsstørrelse sett sammen med alder viser ubetydelige endringer bortsett fra for den yngste og den eldste aldersgruppen. Ansatte under 20 år (24 ansatte) har økt stillingsprosenten fra 15 % til 31,9 % hittil i år. De tre største aldersgruppen fra 30 til 60 år har i snitt økt stillingsprosenten med 0,5 prosentpoeng fra 81,3 prosent ved starten av året til 81,8 prosent i oktober. Til sammen har 364 av de som var ansatte i kommunen ved utgangen av 2016, fått økt stillingsstørrelse i 2017. Økningen har i gjennomsnitt vært 16 prosent og utgjør til sammen en økning på omlag 58 årsverk.

I Helse og omsorg har i 2017, 240 ansatte fått økt stilling mens 130 samtidig har gått ned i stillingsstørrelse. I Kultur og oppvekst har i 2017, 106 ansatte fått økt stilling. De andre tjenesteområdene er det en ubetydelig forandring.

I Læringsnettverket «Nytt Blikk» om arbeidet med heltidskultur deltok Larvik kommune. Det startet i 2015 sammen med 13 kommuner i regionen. Vi har hatt god nytte av dette. Nettverket går nå inn i ny fase og det tas stilling til videre deltagelse i 2018.

Kompetanseheving

Kompetanse og utvikling følger en medarbeider gjennom hele ansettelsesforholdet i Larvik kommune.

Kompetansehevingsprosjekter:

Larvik kommune driver sammen med videregående opplæring egen fagutdanning til omsorgsfagarbeider. Det er i stor grad av egne ansatte som har arbeid i kommunen fra før.

På de siste 8 årene har i underkant av 100 ansatte fått fagbrev i Helse og Omsorg.

Det har vært et stort fokus på kompetanseheving av ansatte tilknyttet digitale ferdigheter i hele organisasjonen og overgang til Google Apps for education i tjenesteområdet Kultur og oppvekst.

HMS:

Kommunen har et kontinuerlig og helhetlig fokus på HMS. Ansatte, ledere og verneombud får årlig tilbud om kompetanseutvikling knyttet til HMS og nærvær. Ledere tilbys lovpålagt kurs i HMS. Kurset skal styrke ledernes kompetanse om deres rolle i arbeidsmiljøet og nærværarbeidet.

Sykefraværsoppfølging:

Opplæring i sykefraværsrutinen er også et tilbud som gis to ganger i året til ledere. Kurset skal være med på å øke leders innsats i oppfølging av sykemeldte, og også gi innsikt i det systematiske arbeidet for nærvær på arbeidsplassen. Tett oppfølging av alle medarbeidere og systematisk utvikling av arbeidsmiljøet er med på å øke nærværskulturen på arbeidsplassen.

Verneombud:

Verneombud tilbys lovpålagte kurs i arbeidsmiljøarbeidet. Kursene blir tilbudt av HR-avdelingen i samarbeid med hovedverneombudet. Det ble i 2017 gitt 40 timers opplæring til alle nye verneombud i kommunen. Det tilbys 40 timers kurs annen hvert år til de øvrige verneombudene. Hovedverneombudet har i tillegg faste møter med alle 115 lokale verneombud i kommunen gjennom året. Dette er med på å styrke de lokale verneombudenes rolle i det lokale arbeidsmiljøarbeidet.

Lederskolen et utviklingsprogram for ledere

Lederskolen – er et utviklingsprogram for ledere som har til hensikt å utvikle hjelpe og støtte opp om lederutviklingen og lederarbeidet i kommunen. Larvik kommune stiller krav og forventninger til sine ledere. Det er avgjørende at lederutviklingen i kommunen er tydelig knyttet til de oppgaver og utfordringer ledere blir stilt ovenfor i sitt daglige virke, i tillegg er plattformen bygget opp mot strategi og mål for kommunen. I dokumentet «Slik gjør vi det i Larvik kommune» er det vist til fire søyler som klargjør kommunens rolle og som hver enkelt leder må kjenne til;

Det lokale folkestyret, kommunen som samfunnsutvikler, kommunen som myndighetsutøver og kommunen som velferdsprodusent.

Ledere i Larvik skal bidra til fastsetting av mål, kjenne til politiske mål, bidra til at organisasjonen når vedtatte mål og rapportere på grad av måloppnåelse.

I Larvik kommunes personalhåndbok står det at det overordnede grepet er å lede i det skapende spenningsfeltet mellom de folkevalgte, den kommunale organisasjonen og innbyggere, brukere og andre interessenter. Den kommunale organisasjonen skal framstå som åpen, tilgjengelig, pålitelig og med høy faglighet. Dette er viktige rammebetingelser å forholde seg til som leder i Larvik

kommune. Det er nødvendig å forme og arbeide godt med et utviklingsprogram for ledere i lys av dette.

Organisering

Lederskolen startet opp i 2014 og ble da organisert som et prosjekt med rådmannen og dennes ledergruppe som referansegruppe. Prosjektet ble avsluttet i mars 2016 og ble da en oppgave for den nye HR-avdelingen som ble etablert i 2016. Arbeidet med utviklingen av strukturen på lederutviklingen er viktig for den nye HR-avdelingen. Lederskolen er ikke lenger et prosjekt. Arbeidet med fornyet strategi og struktur har pågått i dette året ved siden av kurser og lederstøtte som har blitt ivarettatt, dog på en annen måte enn tidligere. Ny strategi vil forme den nye lederskolen og det vil komme med økt aktivitet i 2017. Det skal gis en tydeligere retning og hvor konkrete verktøy for utøvelse av lederrollen settes på agendaen med et spisset fokus for utvikling av godt lederskap, en nivåinndelt utvikling av konseptet Lederskolen og en enhetlig strategi på kompetanseheving og lederutvikling.

Lederskolen skal bidra til en strategisk lederutvikling i regi av HR-avdelingen i samspill med ledergruppen i kommunen. Lederutvikling er en svært viktig del av kompetansen for å nå kommunens mål.

Følgende kurs som er avholdt i regi av lederskolen i 2017:

- Onboarding – Intro til nyansatt
- Onboarding – Introduksjon for ledere
- Websak grunnkurs
- Webcruiter- kurs for ledere
- Kurs i anskaffelser
- Opplæring i Hovedavtalen med KS
- Arbeidsrett I
- Sykefravær I
- Sykefravær II
- HMS for ledere
- Kurs i AKAN
- Innføring i LEAN for ledere
- Websak videregående
- Agresso Web - Attestasjon og anvisning av inngående faktura
- Hendelsesmodulen i TQM
- Møteledelse
- Inter kulturell kommunikasjon - en lederutfordring eller mulighet?
- 10 Faktor - en nøkkel til god ledelse
- 10 Faktor trinn 1
- 10 Faktor trinn 2

Lærlinger

Antall lærlinger fordelt på kjønn og faggrupper (totalt 44 iaktive lærlinger gjennom året 2017). Antallet lærlinger er delt i to perioder; januar – august og august – desember, med sistnevnte i ().

Fag	2016		2017	
	K	M	K	M
IKT-faget	0	3	0 (0)	3 (3)
Helsearbeiderfaget	18	2	18 (20)	3 (2)
Barne- og ungdomsarbeiderfaget	13	1	13 (11)	1 (3)
Institusjonskokk	2	0	2 (1)	0 (0)
Kjemiprosessfaget	0	1	0 (N/A)	1 (N/A)
Bilfag	0	3	0 (0)	2 (2)
Kontorfag	1	0	1 (2)	0 (0)
Totalt	34	10	34 (34)	10 (10)

Søknadene om lærlingplass kommer fra Opplæringskontoret, og kommunen har ingen påvirkning på ungdommenes fagvalg.

Lærlingene søker om lærlingplass og blir innkalt til intervju. De kriteriene som veier mest er orden/oppførsel, fravær og faget Prosjekt til fordypning, samt førsteinntrykk på intervjuet.

Det avholdes et felles oppstartsmøte i regi av Opplæringskontoret. Her får de informasjon om hva som venter dem i arbeidslivet som lærlinger. Her blir også veileder invitert og de har mulighet til å stille spørsmål. Det er for øvrig et tett samarbeid med Opplæringskontoret og ved utfordringer samarbeides det for å finne løsninger.

Verdien av å ta i mot en lærling vurderes å være stor for arbeidsplassen. De får mulighet til å være med på å forme unge, ivrige fagarbeidere, som er interessert i faget og vil lære mest mulig i løpet av 2 år. Nysgjerrige lærlinger gjør at veileder og øvrige ansatte må gå i seg selv og reflektere gjennom hvorfor de gjør jobben sin på den måten de gjør.

Lærlingene er en stor ressurs for kommunen. Arbeidsplassen får en ekstra ansatt som kan bidra til at øvrige ansatte får en lettere arbeidsdag. Det anslås at 50 % av lærlingetiden er veiledning og opplæring, mens 50 % er verdiskapning, hvor lærlingen skal gå som en vanlig ansatt og kan for eksempel brukes ved korttidsfravær. Ved at ta inn lærlinger, bidrar kommunen til at fagarbeidere får mulighet til å fullføre utdanningen sin og bli gode fagarbeidere.

Det foreligger ingen tall på hvor mange som får jobb etter endt læretid.

Fravær

Fravær i Larvik kommune fordelt etter alder og kjønn:

Alle tall i %

2016				2017			
Kjønn	Alder	Sykefraværsprosent	Fraværsprosent	Kjønn	Alder	Sykefraværsprosent	Fraværsprosent
K	0-29	6,38	12,48	K	0-29	6,21	15,25
M	0-29	2,06	2,89	M	0-29	4,26	4,63
K	30-39	7,66	17,06	K	30-39	7,84	16,28
M	30-39	2,87	6,55	M	30-39	2,67	5,45
K	40-49	7,97	9,33	K	40-49	7,49	8,69
M	40-49	3,37	4,72	M	40-49	3,29	4,54
K	50-59	9,36	9,72	K	50-59	7,37	7,88
M	50-59	5,64	6,07	M	50-59	4,34	4,75
K	Over 60 år	10,19	10,52	K	Over 60 år	11,88	12,18
M	Over 60 år	7,01	7,41	M	Over 60 år	5,35	5,48

Ulike typer fravær for hele kommunen og innenfor utvalgte tjenesteområder:

Alle tall i %

Tjenesteområde	Egenmelding*	Syke-melding 1-16 dgv	Syke-melding >16 dgv	Perm m/lønn	Annen permisjon u/lønn	Syke-fravær totalt	Fravær totalt**
Interne funk 2016	0,62	0,46	2,74	1,40	0,48	3,82	5,83
Interne funk 2017	0,48	0,55	3,06	1,89	0,06	4,10	6,22
Eiendom 2016	1,55	1,03	7,50	1,30	0,11	10,08	11,62
Eiendom 2017	1,26	0,66	4,55	0,96	0,03	6,46	7,56
Kultur og oppv 2016	1,21	0,78	4,79	2,31	0,09	6,78	9,46
Kultur og oppv 2017	0,96	0,73	5,46	2,29	0,18	7,15	9,88
Helse og oms 2016	1,26	1,12	7,06	2,39	0,26	9,44	12,32
Helse og oms 2017	1,01	1,12	6,21	2,49	0,32	8,34	11,28
Areal og tekn 2016	1,11	0,55	3,53	0,55	0,47	5,20	6,56
Areal og tekn 2017	0,94	0,53	3,25	0,74	0,03	4,71	5,71
LK totalt 2016	1,20	0,89	5,56	2,14	0,20	7,65	10,24
LK totalt 2017	0,96	0,86	5,43	2,20	0,21	7,25	9,86

* Egenmeldt sykefravær utgjør samlet 0,96 % i 2017

** Fravær totalt er inkl. sykt barn og permisjoner

Annet fravær inkludert fravær ved sykt barn og foreldrepermisjoner

Fravær ved sykt barn og foreldrepermisjoner, antall dager og prosent

Type fravær	2016					2017				
	M antall dager	K antall dager	Antall dager totalt	M %	K %	M antall dager	K antall dager	Antall dager totalt	M %	K %
Fravær på grunn av sykt barn	367	2 118	2 485	15	85	373	2 040	2 413	15	85
Foreldrepermisjon*	70	22 796	22 839	0,2	99,8	115	18 207	18 322	0,6	99,4
Fedrekvote	1 793	0	1 793	100	1	1 191	0	1 191	100	0
Adopsjon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Omfatter foreldrepermisjon 80-100 % uten helg, nedkomstpermisjon for far samt utvidet foreldrepermisjon uten lønn.

Type fravær totalt Larvik kommune 2017 sammenlignet med 2016

Alle tall i %

	Egenmelding	Syke-melding 1-16 dg	Syke-melding >16 dg	Svangerskap og annen permisjon med lønn	Annen permisjon u/lønn	Sykefravær totalt	Fravær totalt*
2016	1,20	0,89	5,56	2,14	0,20	7,65	10,24
2017	0,96	0,86	5,43	2,20	0,21	7,25	9,86

* Fravær totalt er inklusiv sykt barn og permisjoner

Kommentarer til fraværet:

Fraværet i kommunen ligger noe lavere i 2017 sammenlignet med tall fra 2016. Dette gjelder både sykefravær og det totale fraværet. Det er tjenesteområdet Eiendom som skiller seg vesentlig ut, her har nedgangen i sykefraværet gått fra 11,62 % i 2016 til 7,56 % i 2017. I tjenesteområde Helse og omsorg har det vært en nedgang fra 12,32 % i 2016 til 11,28 i 2017. I tjenesteområde «Interne funksjoner» har det vært en økning fra 5,83 % i 2016 til 6,22 % i 2017. I tjenesteområde «Kultur og oppvekst» har det også vært en økning fra 9,45 % i 2016 til 9,88 % i 2017.

Fra 01.01.2016 ble programvaren for arbeidsplanlegging og ressursstyring, integrert med lønns, personal- og økonomisystemet som brukes i kommunen. Tidligere ble fraværet i Helse og omsorg hvor man arbeidet turnus, ført i begge systemer. Man opplevde da at noe av fraværet ble uteglemt fra føring i hovedsystemet hvor fraværsmeldingen tas ut fra. Ved integrering av programvarene fikk man registrert en del fravær som ikke tidligere har kommet med i registreringene, derfor steg sykefraværstallene etter 01.01.2016.

Larvik kommune har i 2017 fortsatt sitt systematiske og langsiktige arbeid med å følge opp og å redusere fraværet og kvalitetssikre nærværsfaktorer. Kommunens strategiske mål om å ha et gjennomsnittlig sykefravær på under 7 % står fast også innværende år dvs. i 2018. Kommunen har gjennom flere år arbeidet målbevisst med nærværestiltak på arbeidsplassen for nettopp å nå målsettingen.

I februar 2017 kom samarbeidet med Bedriftshelsen AS på plass. Bedriftshelsen AS er en godkjent leverandør av bedriftshelsetjeneste, jmf AML, arbeidsmiljøloven § 3-3. Det ble i starten av året inngått en overordnet handlingsplan mellom Bedriftshelsen AS og Larvik kommune. Her ble det forankret hva Bedriftshelsen AS skulle bistå kommunen med av bedriftshelsetjenester. Hver enkelt virksomhet i kommunen hadde implementeringsmøter, slik at bedriftshelsetjenesten ble kjent og avtaler om oppfølging og bistand kunne bli ivaretatt.

Larvik kommune jobber for å være en aktiv IA-virksomhet blant annet med konkrete tiltak som er viktig for et arbeidsmiljø. Her kan nevnes eget sentralt/partssammensatt IA-utvalg som bistår partene med å finne løsninger i enkeltsaker de står «fast». Det har vært en økt satsning på lederstøtte med veiledning og opplæring. Det har vært gjennomført kurs for sykemeldt ansatte hvor kursinnholdet har vært på «veien videre», Larvik kommune sine rutiner i oppfølging av fravær, leders ansvar og ansattes medvirkningsplikt.

Den gjeldende IA-avtalen er for perioden 2014-2018 og avtalen er videreført til nye Larvik kommune. Reviderte oppfølgingsrutiner tilpasset ny IA-avtale er implementert gjennom årlige opplæringer for ledere, tillitsvalgte og verneombud. Sentralt i dette arbeidet er fokus på arbeidsgivers tilretteleggingsplikt og ansattes medvirkningsplikt med henvisning til lov- og avtaleverk.

I IA arbeidet må det spesielt fremheves at det er særs godt og konstruktivt samarbeid med NAV arbeidslivsenter, NAV Larvik og Bedriftshelsen AS.

Seniortiltak

Larvik kommune trenger kompetente og erfarne seniorer for å levere gode tjenester. Derfor ønsker kommunen å motivere medarbeidere til å stå i arbeid så lenge som mulig.

Kommunens seniorpolitikk består i hovedsak av å benytte handlingsrommet i eksisterende rammeverk på en god og fleksibel måte. Av ulike konkrete tiltak er en avhengig av dialog mellom den enkelte ansatte og leder. Fra og med det året den ansatte fyller 58 år tilbys den ansatte en ekstra utviklingsamtale i året.

Det arrangeres seminar hvert annet år, der programmet er "Forberedelse til pensjonsalder". Treffet arrangeres hvert annet år for ansatte fra og med det året han/hun fyller 60/61 år. KLP er deltagende i dette seminaret. Ansatte får en avtale med representant fra pensjonskassene (KLP/SPK) for å få en personlig veiledning i forhold til pensjon.

Virksomhetene legger til rette for at ansatte/pensjonister kan stå i jobb så lenge som mulig. Seniorlønn/pensjonistlønn benyttes i virksomheter der pensjonister kan ta ekstraarbeid eller vikariater som ikke er av fast og varig karakter. Det gis inntil 6 fridager definert som arbeidsdager, fra og med fylte 62 år til fylte 67 år, avhengig av individuelle behov og stillingsstørrelse. Arbeidstaker som har fylt 62 år har rett til å få redusert sin arbeidstid dersom arbeidstidsreduksjonen kan gjennomføres uten vesentlig ulempe for virksomheten.

Medarbeiderundersøkelse

10-Faktor undersøkelsen er den foretrukne medarbeiderundersøkelsen som kommunen benytter seg av. Den er et ledd i den strategiske arbeidsgiverpolitikken kommunen har og bygger på nasjonal og internasjonal forskning om hva som er viktige innsatsfaktorer for å oppnå gode resultater i forhold til organisasjonens mål og kvalitet på tjenestene. En godt planlagt og gjennomført medarbeiderundersøkelse, som blir fulgt opp på en god og systematisk måte, vil kunne gi organisasjonen flere gevinster.

De 10 faktorene måles ved at de ansatte skal besvare 36 ulike påstander med en 5-delt svarskala. I tillegg til faktorene, inneholder undersøkelsen noen få spørsmål om bakgrunnsvariabler som kjønn, alder, utdanningsnivå, stillingsprosent og eventuelt lederansvar. Bakgrunnsvariablene rapporteres kun på kommunenivå, ikke på lavere nivå i organisasjonen, av hensyn til medarbeidernes anonymitet.

Medarbeiderundersøkelse ble i 2017 gjennomført for andre gang. Undersøkelsen gjennomføres hvert annet år, slik at organisasjonen får tid til å jobbe med forbedringer. Det ble avholdt opplæring og fornying av kunnskap for ledere høsten 2017 både om innhold og hensikt, og ny innsikt i hvordan de skulle praktisk starte opp forbedringsarbeid i egen virksomhet etter medarbeiderundersøkelsen. 10 faktorundersøkelsen i 2017 planla svar fra 3 413 ansatte. Antall svar som ble returnert var 2456, slik at svarprosenten ble på 72 %. Det er samme svarprosent som undersøkelsen i 2015.

Strategidokumentet 2017 – 2020 hadde som mål og ønsket effekt for hovedtjenestene som inngår i rapporteringsområdet følgende:

Mål 1: Utvikle og ivareta kvalifisert arbeidskraft.

Ønsket effekt: Resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 7 «Relevant kompetanseutvikling» er på minst 3,8.

Resultat 2017: 3,8

Mål 2: Utvikle et godt arbeidsmiljø.

Ønsket effekt: Resultatet i medarbeiderundersøkelse på «Helhetsvurdering» er på minst 4,4.

Resultat for 2017: 4,3

Mål 3: Utvikle et godt lederskap.

Ønsket effekt: Resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 5 «Mestringsorientert ledelse» er på minst 4,2.

Resultat for 2017: 4,1

Kulturelle minoriteter

Temaplan for integrering 2017-2020 i Larvik kommune ble vedtatt desember 2016. Denne temaplanen tar for seg flere innsatsområder både på overordnet nivå og innenfor de enkelte tjenester. Innsatsområder og tiltakene som er nedfelt følges opp av en nettverksgruppe for integrering som er satt sammen av deltakere på tvers av tjenesteområder i Larvik kommune. Det leveres årlig en rapport til kommunestyret om arbeidet med temaplanen.

I 2016 ble Larvik kommune som en av fem kommuner i landet, en pilot for å prøve ut et forsøk med integreringsmottak. Dette arbeidet startet i november 2016 og avsluttes i desember 2018. De ulike kommuner har ulike utgangspunkt og har utarbeidet noe ulike modeller. Erfaringene med Larviksmodellen er så langt svært gode.

Mangfoldsprisen som er innført i Larvik kommune skal stimulere og synliggjøre interne virksomheter som kan vise til gode erfaringer gjennom et bevist fokus på mangfold og integrering som verdifulle ressurser og tilleggskompetanser. I 2017 gikk prisen til Fargespill Larvik som består av over 100 barn og ungdom fra hele verden. Fargespill har gjennom en årrekke arbeidet systematisk med inkludering og tatt imot de ressursene enhver kommer med som settes sammen til en musikalsk forestilling av høy kvalitet.

I 2017 fikk Larvik kommune en egen migrasjonsrådgiver. Målet med stillingen er å bidra til at den enkelte innvandrere raskere kan få hjelp og bistand til oppgaver som synes vanskelige i det nye samfunnet.

Kildegrunnet for tabellene er Larvik kommunes, lønns- og personalsystem, Agresso.

Helse/miljø/sikkerhet og Bedriftshelsetjenesten

Nærvær og HMS

Larvik kommune har i 2017 fortsatt det systematiske og langsiktige arbeidet med nærværs- og HMS arbeid. Dette for å få ned sykefraværet og for å videreutvikle nærværskulturen i kommunen. Larvik kommune hadde i strategidokumentet for 2017 et mål om å være under 7 %. Dette målet om 7 % ble stående i 2017.

Larvik kommunen har gjennom flere år arbeidet med tiltak for å opprettholde nærvær på arbeidsplassen. Kompetanseutvikling har vært et viktig tiltak for å sikre overgang fra prosjekt til drift og hverdag. Det ble etter et kommunestyrevedtak i 2016 besluttet at Larvik kommune kjøper ekstern bedriftshelsetjeneste med virkning fra 1.2.2017, som en prøveordning. Ordningen ble evaluert partssammensatt september 2017 med tanke på en prinsipiell avklaring inn mot ny kommune.

På bakgrunn av evalueringen ble det politisk vedtatt at nye Larvik kommune viderefører avtalen med Bedriftshelsen AS, ut 2020.

Det er HR-avdelingen som har koordinert og fasilitert Larvik kommunes innsats i arbeidet med strategisk HMS oppfølging og som er kontaktperson mot ekstern bedriftshelsetjeneste.

Det har vært et høyt fokus fra HR på at tilbudet om bedriftshelsetjeneste skal være tett kontakt med enkle og korte forbindelseslinjer ut i organisasjonen. Bedriftshelsetjenesten har også vært et effektivt virke for organisasjonen i arbeidet med det systematiske HMS arbeidet og ivaretagelse av helse.

HR og Bedriftshelsen AS, utarbeidet den årlige HMS handlingsplanen for 2017 i samarbeid med kommunalområdene, denne ble vedtatt av Hovedarbeidsmiljøutvalet. HR og Bedriftshelsetjenesten har deltatt på lokale AMU og i kommunens hovedarbeidsmiljøutvalg HAMU.

Arbeidet med fokus på økt nærvær ble videreført i 2017. HR har hele veien vært i dialog og i tett samarbeid med hovedverneombudet og hovedtillitsvalgte og eksterne parter som NAV Larvik, NAV arbeidslivssenteret og bedriftshelsetjenesten.

IA avtalen - Samarbeid med NAV Arbeidslivssenter

Nærværsarbeidet henger sammen med nedfelte tiltak i IA avtalen og resultat- og aktivitetsmål innenfor de tre målområdene i avtalen. I 2014 ble det undertegnet ny avtale for perioden 2014-2018. Denne blir fulgt opp gjennom arbeidet for og rapporteringen til kommunens hovedarbeidsmiljøutvalg. Kompetanseheving er et sentralt tiltak i avtalen. Det er etablert et nært samarbeid med NAV arbeidslivssenter hvor hensikten er å ha et godt samarbeid om gode løsninger og tiltak for nærværsarbeidet i kommunen. NAV arbeidslivssenter møter HR i månedlige møter. I samarbeid med NAV Arbeidslivssenter og IFokus (attpøringsbedrift i Larvik kommune) har kommunen gjennom 2017 fortsatt tilbudet «Jeg gjør forskjellen» for de som står i fare for å bli syke. Opplegget er et kurs i mestring og deltakere følges tett av kursansvarlige og stedlig leder. Kurset blir godt mottatt av både deltakere og ledere. Det har blitt et viktig tiltak i «verktøykassen» for nærværsarbeidet.

iBedrift

Kommunen har avtale med iBedrift som inngår i en tiltakskjede initiert av Sentralsykehuset i Vestfold. Konseptet skal bidra til økt kompetanse om muskel- og skjelettlidelser og lettere psykiske plager. Dette ble gjennomført som avdelingsvise kurs i kommunen i 2017.

Målet med kursene er at de skal være basert på forskning og kursene skal presenteres med et folkelig perspektiv

Sykefravær/nærvær

En viktig brikke i det systematiske arbeidet er å overvåke fraværstall/ nærværstall. Dette gir informasjon om hvor det er viktig å være i dialog om bistand og støtte. Rådmannen med sin ledergruppe får gjennomgang av sykefraværet på kommunalsjef-/ virksomhetsområde. Det var store variasjoner i fraværspersent, det vil si at noen avdelinger i kommunen har ligget høyt, mens andre avdelinger har ligget lavt. Det er derfor viktig å se på fraværet ned på avdelingsnivå og ikke bare se på kommunens gjennomsnitt. En tett statistisk overvåking sammen med de arbeidsmiljøtiltak som er iverksatt, et kontinuerlig fokus og samarbeid om nye virkemidler og tiltak, er med på å styrke nærværet og de mål som er satt for nærvær. I 2013 etablerte kommunen et sentralt partssammensatt IA utvalg som ble videreført også i 2017. Utvalget er satt til å behandle de sykefraværsløpene som virksomhetene ikke finner gode løsninger på innenfor eget område. Utvalget kvalitetssikrer den interne oppfølgingen og initierer veien videre.

Etikk

Etikk fortsatt på dagsorden

Arbeidet med å sikre en god etisk praksis og definere fellesstandarder krever kontinuerlig oppmerksomhet i kommunen.

Kommunen har gjennom 2017 jobbet aktivt med etikk blant ansatte og folkevalgte. Arbeidsgiver har i oppdrag å legge til rette for dilemmatrening i organisasjonen. Det er i den forbindelse utarbeidet et støttemateriale som omfatter en presentasjon av de etiske retningslinjene, generelle case som avdelingene bør diskutere i tillegg til en prosessveileder. Dett er distribuert til alle virksomhetene i kommunen. Hvert arbeidssted skal drøfte dilemmaer fra egen arbeidshverdag. Det er viktig at det blir jobbet kontinuerlig med dilemmatrening slik at det blir en god kultur for dette. Det er gjennomført opplæring i mange ledergrupper og avdelinger. Det er et lederansvar å gjennomgå retningslinjene med de ansatte, samt sikre at hver enkelt signerer retningslinjen. Det har blitt utviklet et elektronisk opplegg for å forenkle arbeidet med signering av de etiske retningslinjene i kommunen. Kommunen jobber kontinuerlig med å legge til rette for og utvikle arbeidet med etiske retningslinjer, samt også for å ivareta alle nyansatte kommer til i kommunen. Etiske retningslinjer er tilgjengelig på kommunens intranett, og retningslinjen er en del av arbeidsreglementet. Etiske retningslinjer er også lagt ut på internett.

Varsling

Kommunens interne varslingsrutine er revidert, og det er utviklet et elektronisk skjema som forenkler varsling. Ansatte har en lovbestemt rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten. Som ansatt kan du varsle den enkelte virksomhet, leder, verneombud, tillitsvalgt eller varslingssekretariatet.

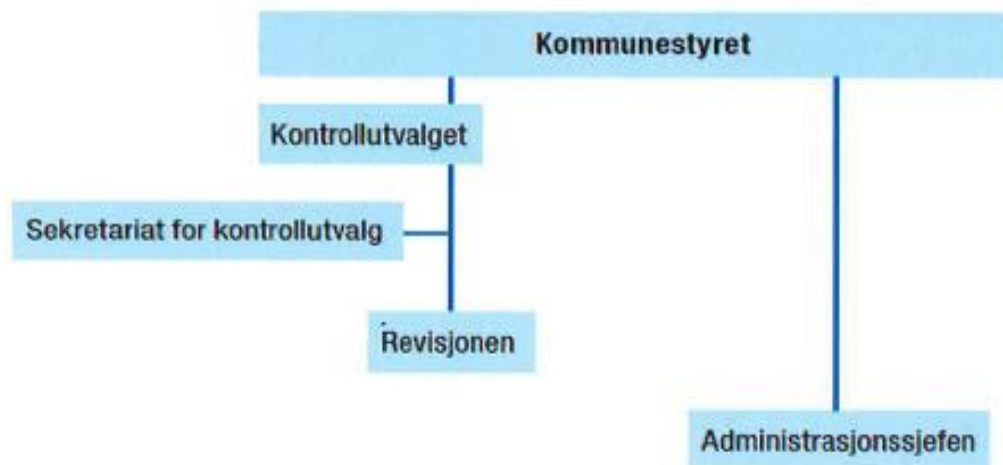
Varslingssekretariatet ledes av kommuneadvokaten.

Rutinen er i samsvar med bestemmelsene i Arbeidsmiljøloven. Rutine for varsling av kritikkverdige forhold er tilgjengelig på kommunes intranett. Det følger med en varslingsplakat til oppslag. På ledersamlinger med kommunalsjefer og virksomhetsledere har rådmannen vist frem varslingsrutinen. Det er videre gjennomført opplæring rundt om i mange ledergrupper og avdelinger. Det er et lederansvar å gjennomføre opplæringen med sine ansatte.

Internkontroll

I den enkelte kommune er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for all kommunal virksomhet (egenkontroll). Kommunal egenkontroll er den kontrollen kommunen selv gjennomfører i egen virksomhet basert på kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalg, revisjon og internkontrollen til administrasjonssjefen.

Kommunestyret har det overordnede kontrollansvaret for den kommunale virksomheten, og velger kontrollutvalget som er kommunestyrets kontroll- og tilsynsorgan. Kommunerevisjonen gjennomfører revisjon og pålagte kontrollopgaver.

Rådmannens internkontroll brukes for å beskrive det ansvaret og de oppgavene som ligger til administrasjonssjefen etter kommuneloven:

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Kommuneloven § 23 nr 2.

Kommuneloven bruker ikke begrepet internkontroll, men har en formulering om «betryggende kontroll». Bestemmelsen innebærer både et ansvar for å ha tilstrekkelig kontroll og et krav om prosess for å sikre kontroll, men er for øvrig svært overordnet. Gjennom ulike særlover med forskrifter stilles det også krav til etablering og utforming av internkontrollen i kommunen. I praksis kan en si at internkontroll er:

- formalisering, dokumenter, rutiner (arbeidsformer, kontrolltiltak, prosedyrer og rapporteringer) som utarbeides, vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp
- det å sikre at kommunen har den ønskede utvikling, at lover og regler overholdes, at det er kvalitet og effektivitet i tjenestene, og at omdømme og legitimitet ikke svekkes

Administrasjonssjefen har blant annet ansvar for at saker som blir lagt fram for folkevalgte organer er forsvarlig forberedt, samt å følge opp politiske vedtak. Intern kontroll dreier seg i stor grad om å være beredt og å forebygge, og å gjøre dette på en slik måte at det gir trygghet for at kommunens utvikling går i ønsket retning.

Internkontroll kan overlapse virksomhetsstyring, men er i større grad risikobasert, enn mål- og resultatstyring (som har oppmerksomhet på å realisere mål).

I modell for internkontroll er «formalisering» en av tre forutsetninger for betryggende kontroll. En sentral del av formaliseringen er organisering, ansvar og roller. Arbeid med internkontroll skiller seg ikke fra annen ledelse. Dette innebærer at ansvarsdeling for internkontroll bør følge kommunens oppbygging og tilpasses den helhetlige virksomhetsstyringen. Tilsvarende bør ansvar for

internkontroll kobles sammen med andre lederoppgaver; økonomi, ansvar for kvalitet/fag, og for personalforvaltningen.

Likeledes må det være toveis kommunikasjon, og informasjon må flyte mellom ulike nivåer. Dette vil bidra til at virksomhetsstyringen og internkontrollen trekker i samme retning – slik at alle nivåer og virksomheter har felles plattform og forståelse for arbeidet, og slik at hele organisasjonen arbeider for realisering av felles mål.

En godt organisert internkontroll har også effekt på kulturen, dersom en organiserer med sikte på læring, forbedring og deling, så vil denne tilretteleggingen smitte til praksis og etter hvert bli internalisert (en ubevisst kultur, noe som gjøres fordi det er naturlig).

Det kan spesielt pekes på:

- Betydningen av å følge opp kritiske risikoer: Rapportering av betydelige risikoer, og evne/vilje til å håndtere (reduere) slike.
- Evne og vilje til å lære av uønskede hendelser, avvikshåndtering: Læringsløyper, kvalitets- og forbedringsarbeid
- Ansvar for vedlikehold og evaluering av internkontrollen. For eksempel hvorvidt iverksatte tiltak har ønsket effekt, om rapporteringen fungerer etter intensjonene og gir tilstrekkelig beslutningsgrunnlag, om risikovurderingene er tilstrekkelige eller for omfattende osv.

Larvik kommune har over år hatt et helhetlig kvalitetsstyringssystem, hvor internkontroll inngår i dette.

Nytt system (TQM) er tatt i bruk og implementert de siste år, hvor det er foretatt en full gjennomgang av alle prosesser.

I den sammenheng er det også tatt i bruk nye prosedyrer/dataprogrammer for risikovurderinger og for avviksbehandlinger. Dette har vært en stor omlegging over et par år, før systemet som helhet er implementert i hele organisasjonen i løpet av 2018 - etter en tilpasning av systemet til ny kommunen fra 1. januar 2018.

I Larvik kommune følges ansvarsfordelingen i internkontrollen i hovedsak veileder utarbeidet av KS:

I internkontrollen fokuserer rådmannen på følgende hovedpunkter:

- Organisering
 - En tydelig ansvarsfordeling gjennom administrativ organisering og godkjenning av mandater forankret i rådmannens ledergruppe for utøvelse av oppgaver som ikke følger linjeorganisasjonen.

- Delegering
 - Avklart myndighet til den enkelte gjennom delegeringsbrev fra overordnet til underordnet i stilling eller til person.
- Verdigrunnlaget
 - Ansatte skal være godt kjent med verdigrunnlaget og signere på at de har forstått kommunens etiske retningslinjer. Etikk inngår i kommunens interne lederskole, og det gjennomføres etisk dilemmatrening i alle virksomheter/avdelingen
- Årlig systemgjennomgang
 - Det gjennomføres en årlig systemrevisjon i alle virksomheter hvor systematisk evaluering, justering og melding til overordnet nivå om styringssystemet gis fokus.
- Kontinuerlig forbedring
 - Kontinuerlig forbedring ivaretas gjennom risikovurderinger og avviksordningen, og ved å sette fokus på forbedringsarbeid i arbeidet med virksomhetsplanen.
 - Sentrale verktøy/metoder som LEAN og DIVERSITY ICEBREAKER benyttes og gis fokus i intern lederskole.
- Risikostyring
 - Ivaretas gjennom risikovurdering av alle kritiske prosesser i alle virksomheter. Prosedyre og metode inngår i kvalitetssystemet. Eksempler på risikoelementer er: Miljøskade, økonomisk styring, helseskade, brudd på lover og myndighetsmisbruk. I 2018 setter det ytterligere fokus på risiko for korrupsjon.
- Varsling
 - Varsling er å si fra om kritikkverdige forhold, som brudd på lover, regler eller etiske retningslinjer, til noen som kan gjøre noe med det. Varslingsordningen skal gjøre det enkelt og trygt å varsle om lovbrudd, brudd på etiske regler, og andre kritikkverdige forhold utført av ansatte i Larvik kommune eller mot Larvik kommune.
Ansatte har en lovbestemt rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten. Larvik kommunes varslingsordning er åpen for både ansatte og for eksterne (brukere, leverandører og andre), og alle oppfordres til å si fra eller varsle ved kjennskap til brudd på lover og regler som:
 - korrupsjon og økonomiske misligheter som tyveri og underslag
 - brudd på anskaffelsesreglene
 - brudd på arbeidsmiljøregler og sosial dumping
 - upassende gaver eller bonuser
 - mobbing, trakassering eller diskriminering
 - brudd på kommunens etiske retningslinjer
 - fare for liv og helse
- Økonomisk internkontroll
 - Ivaretas gjennom prosedyre for økonomisk månedsrapport fra alle avdelinger, virksomheter og kommunalsjefer til rådmannen hvor konklusjonene aggregeres oppover i styringslinjen. Ivaretas ved rutiner og prosedyrer for anvisning og attestasjon ved alle utbetalinger
Ivaretas ved prosedyrer for innkjøp til Larvik kommune.

- Brukerfokus
 - Internkontrollen styrkes ved godt utviklet brukerfokus i alle virksomheter gjennom obligatorisk årlig gjennomgang ved utarbeiding av virksomhetsplan.
 - Brukerfokus skal både sikre god kunnskap om brukernes opplevelse av kvalitet i tjenestene, fange opp avvik i levering av tjenester og som innspill til videreutvikling av tjenestene.
 - Etablering av ulike råd, ombud, brukerpanel, overvåking av presseoppslag og tilgjengelighet i servicekontor og sosiale media styrker muligheten til å fange opp svakheter og muligheten til forbedring.

Oppsummert arbeider rådmannen med ivaretagelsen av internkontrollen etter følgende hovedkriterier:

- ✓ Internkontrollen skal være en del av ordinær ledelse og integrert med virksomhetsstyringen
- ✓ Internkontrollen og kontrollaktiviteter må være risikobasert
- ✓ Internkontrollen skal være formalisert og dokumentert

Del 4: Kommunens tjenesteområder

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Budsjett	Regnskap	Avvik	Avvik i %
Frie disponible inntekter, unntatt statstilskudd på tjenesteområdene	-2 281 553	-2 305 215	23 663	1,0 %
Finansinntekter/-utgifter, unntatt finansutgifter på tjenesteområdene	145 441	107 192	38 249	26,3 %
Avsetninger og bruk av avsetninger, unntatt bundne avsetninger og bruk av bundne avsetninger på tjenesteområdene (dette er feill)	-8 015	-8 015	0	-0 %
Til disposisjon	-2 144 861	-2 198 830	53 969	2,5 %

Det er betydelige merinntekter innenfor skatt og rammetilskudd i 2017. Anslaget på kommunenes skatteinntekter er flere ganger blitt oppjustert gjennom 2017. Fra staten ble skatteinngangen for kommunene på årsbasis etter nasjonalbudsjett 2018, anslått til 3,3 %. Veksten i skatteinngangen ble til slutt 4,5 % på landsbasis. Larvik kommune har i 2017 en vekst i skatteinntektene på 5,5 % i forhold til statens forutsetninger. Det gir kommunen en vekst som ligger ett prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Dermed blir også forskjellen relativt stor mellom budsjetterte skatteinntekter som baserer seg på opprinnelige forutsetninger og regnskapsførte inntekter i kommunen.

En vekst i skatteinntektene over landsgjennomsnittet skal normalt føre til at rammetilskuddet reguleres ned på grunn av skatteutjevningen. Kommunen har imidlertid også inntekter ut over det budsjetterte på rammetilskuddet. Dette skyldes i stor grad virkninger av omlegginger i inntektssystemet, bl.a. knyttet til kommunereformen og forsiktig budsjettering av elementer som ikke var endelig avklart da budsjettet ble utarbeidet. Larvik kommune har også regulert noe av veksten i rammetilskuddet inn i budsjettet ved behandlingen av 1. kvartalsrapport 2017.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Budsjett 2017	Regnskap .	Avvik	Avvik i %
Frie disponible inntekter				
Skatt på inntekt og formue	-1 125 776	-1 144 767	18 991	1,70 %
Ordinært rammetilskudd	-1 142 169	-1 147 498	5 329	0,50 %
Andre generelle statstilskudd	-13 608	-12 951	-657	-4,80 %
Andre statstilskudd på tjenesteområdene	-177 100	-173 367	-3 734	-2,11 %
Sum Frie disponible inntekter	-2 458 653	-2 478 583	19 929	0,81 %

Det er betydelige merinntekter innenfor skatt og rammetilskudd i 2017. Anslaget på kommunenes skatteinntekter er flere ganger blitt oppjustert gjennom 2017. Fra staten ble skatteinngangen for kommunene på årsbasis etter nasjonalbudsjett 2018, anslått til 3,3 %. Veksten i skatteinngangen ble til slutt 4,5 % på landsbasis. Larvik kommune har i 2017 en vekst i skatteinntektene på 5,5 % i forhold til statens forutsetninger. Det gir kommunen en vekst som ligger ett prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Dermed blir også forskjellen relativt stor mellom budsjetterte skatteinntekter som baserer seg på opprinnelige forutsetninger og regnskapsførte inntekter i kommunen.

En vekst i skatteinntektene over landsgjennomsnittet skal normalt føre til at rammetilskuddet reguleres ned på grunn av skatteutjevningen. Kommunen har imidlertid også inntekter ut over det budsjetterte på rammetilskuddet. Dette skyldes i stor grad virkninger av omlegginger i

Årsrapport-2017

inntektssystemet, blant annet knyttet til kommunereformen og forsiktig budsjettering av elementer som ikke var endelig avklart da budsjettet ble utarbeidet. Larvik kommune har også regulert noe av veksten i rammetilskuddet inn i budsjettet ved behandlingen av 1. kvartalsrapport 2017.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Budsjett 2017	Regnskap .	Avvik	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter				
Renteinntekter og utbytte	-12 478	-14 718	2 240	-18,0 %
Gevinst finansielle instrumenter	0	-59 100	55 857	0,0 %
Mottatte avdrag på utlån	-410	-163	-247	60,2 %
Renteutgifter, prov. og andre finansutgifter	68 519	85 701	-17 182	-25,1 %
Tap finansielle instrumenter	0	6 848	-6 848	0,0 %
Avdrag på lån	95 656	95 608	48	0,1 %
Utlån	70	212	-142	-202,9 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	151 357	114 388	36 969	24,4 %

Gevinst finansielle instrumenter er regnskapsføringen av Primæroppgavefondets avkastning i 2017. Primæroppgavefondets avkastning budsjetteres ikke inn i kommunens ordinære driftsbudsjett. Avkastningen i 2017 ble på 7,7 %, eller 55,9 mill kr.

Renteutgiftene er budsjettert for lavt i 2017 og det er derfor et regnskapsmessig merforbruk for renter.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,82 %	5,31 %	7,13 %

Interne funksjoner

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
11-Folkevalgte styringsorganer	9 681	12 093	-2 412	124,9 %
12-Revisjon og kontrollutvalg	3 304	3 004	300	90,9 %
13-Sentrale administrative funksjoner	88 133	86 172	1 961	97,8 %
14-Fellesutgifter	33 626	43 936	-10 309	130,7 %
15-NAV	123 336	143 414	-20 078	116,3 %
16-Hovedinntekter	-6 790	-2 400	-4 390	0,0 %
17-Finansielle transaksjoner	-137 256	-137 467	211	0,0 %
18-Overføring til kirkelige fellesråd	27 462	27 462	0	100,0 %
19-Overføringer til andre etter vedtak/avtale	14 012	12 777	1 234	91,2 %
Sum	155 508	188 991	-33 483	121,5 %

Tallene i tabellen over viser fordelt til de enkelte virksomheter fratrukket Sentrale utgifter og inntekter som ligger i budsjettskjema 1A.

Tabellen under viser hva netto ramme er basert på totaløkonomien på virksomhetene.

På Interne funksjoner gjelder dette spesielt skatt og rammetilskudd (på Hovedinntekter) og finansielle utgifter og –inntekter og avsetninger (på Finansielle transaksjoner). Også pensjonskostnader utover det som føres på de enkelte enheter er plassert som sentrale inntekter/-utgifter, dette utgjør forskjellen på Fellesutgifter.

Beløp i 1000

Virksomheter i tjenesteområdet	Budsjett	Regnskap	Avvik	Forbruk i %
11 Folkevalgte styringsorganer	9 681	12 093	-2 412	124,9
12 Revisjon og kontrollutvalg	3 304	3 004	300	90,9
13 Sentrale administrative funksjoner	88 133	86 172	1 961	97,8
14 Fellesutgifter	10 230	28 471	-18 241	278,3
15 NAV	123 336	143 414	-20 078	116,3
16 Hovedinntekter	-2 286 968	-2 306 240	19 273	100,8
17 Finansielle transaksjoner	21 457	19 413	2 045	90,5
18 Overføring til kirkelige fellesråd	27 462	27 462	0	100,0
19 Overføringer til andre etter vedtak/avtale	14 012	12 777	1 234	91,2
Sim Interne funksjoner	-1 989 353	-1 973 434	-15 919	99,2

Status målsettinger

1. Ha hensiktsmessig teknologi og kapasitet som sikrer at sentrale administrative funksjoner kan levere den støtten virksomhetene etterspør innenfor sine tjenester og styringssystemer.
2. Hensiktsmessig og tilgjengelig informasjon og service til brukere og innbyggere.
3. Sikre tilstrekkelig økonomi til dekning av økte pensjons- og lønnskostnader slik at stabilitet i tjenestetilbudet sikres ved at en unngår økonomiprosesser i løpet av driftsåret.
4. NAV skal kvalifisere brukere for arbeid og utdanning med det formål at flest mulig skal forsørge seg selv.
5. Innbyggerne skal ha rett ytelse til rett tid fra NAV.
6. Øke skatteinntekter slik at en kommer over 92% av landsgjennomsnittet i løpet av perioden.

Status investeringer

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Årets budsjett	Ferdig år	Estimer t ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt	Avvik					
Agresso - oppgradering og videreutvikling	400	692	-292	2017	Ferdig	Ferdig		Versjonen er ferdig installert. Merkostnadene kom blant annet som følge av økt antall arbeids- og konsulenttimer knyttet til offentlig pensjonsordning, oppstart av planlegging og vedlikehold av systemet ifm med kommunesammenslåingen og integreringen fra andre kommunale forsystem.
Fiber Bommestad-Kvelde	7 000	7 500	0	2020	4K-2020			Viken Fiber og Larvik kommune inngikk i februar 2017 avtale med en ramme på totalt 6 mil ex. mva, hvor 4 mil var tilskudd fra KMD, mens resterende ble bevilget av Kommunestyret i sak tilbake i 2015. I 2017 ble det koblet opp totalt 20 kommunale bygg (5 fra gamle Larvik og 15 fra Lardal). Pr 1. mars er det fortsatt noe småting som gjenstår, men dette er ikke knyttet til hovedleveransen. Prosjektet må sies å ha vært vellykket, med et datanett som fungerer tilfredsstillende. I tillegg er det flere hundre innbyggere sør for Kvelde som har fått høyhastighets bredbånd til sine boliger.
Intern låneordning	14 244	0	-1 083	2020	4K-2020			Lav risiko Internlån til investeringer gis innenfor vedtatt ramme og innenfor vedtatte retningslinjer. I 2017 er det gitt 7 internlån til ulike kjøretøy, alle innenfor Helse og omsorg.
Kjøp/salg av bil	0	112	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	IT-avdelingen kjøpte ut leasingbil etter et økonomisk lønnsomt tilbud fra bilforhandler..
Kongeinskripsjon	600	199	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Eksisterende inskripsjoner er restaurert. Det er utpekt plassering for en ny kongeinskripsjon, men denne er ikke påbegynt. Resterende midler forventes å kunne dekke kostnadene ved en ny kongeinskripsjon.
Konkurransgjennomføringsverktøy (KGV) ifm anskaffelser, innføring	625	0	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Dette er en VOIS konkurranse. Valg av leverandør vil gjøres i mars/april 2018.
Kulturhuset Bølgen, investeringer 2017	2 090	1 490	0	2020	4K-2020			Overført iht vedtak.
Kvelde kirkegård - prosjektering	500	500	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Overføring er gjort iht vedtak.
Oppgradering Tele- og datanettet	10 000	649	-2 000	2020	4K-2020			I 2017 ble mye tid på IT-avdelingen brukt på sammenslåingen med Lardal. Andre planlagte prosjekter

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett	Ferdig år	Estimer t ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	På-løpt	Avvik					
								ble utsatt og har ført til et etterslep som det jobbes for å hente inn. Totalt er det planlagt ca 30 prosjekter, og i 2018 er 8 av disse prioritert.
Rammebevilgning, inventar og utstyr diverse bygg	5 000	313	-1 000	2020	4K-2020			Midlene er benyttet til oppgraderinger av møterom og utstyr i løpet av året. Bl.a til nytt vigselsrom og mikrofoner og teleslynge i møterommet til rådet for funksjonshemmede.
Rehabilitering kirkegårder	17 500	3 500	-3 500	2020	4K-2020		Lav risiko	Overføring er gjort ihht vedtak.
Tjølling kirkegård	5 000	5 000	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Overføring er gjort ihht vedtak.
Tolkeprogram (fagsystem for tolketjenesten)	400	0	0	2017	Ferdig	Ferdig		Kontrakt ble signert i 2014 med Norsk Data Senter. Porsgrunn kommune signerte samtidig. Testing av programmet foregikk til og med 2016 i begge kommuner. Porsgrunn kommune hadde tatt programmet i bruk og testet videre i 2017. Larvik har avvartet dette resultatet. Det er nå helt klart at Norsk Data Senter ikke kan levere i henhold til kravspesifikasjonen og Larvik kommune har avsluttet videre testing og samarbeid. Larvik kommune må innen 01.03.2019 ha et nytt tolkeprogram på plass på grunn av nye løsninger på programmer og operativsystemer som da trer i kraft i Larvik kommune (Windows 10 og MS Office 2016).
Vedlikehold middelalderkirker	17 500	5 000	0	2019	4K-2019		Lav risiko	Overføring er gjort ihht vedtak.
Web utviklingsprosjekter	6 500	1 008	-1 000	2020	4K-2020			Kostnadene som er medgått har bli brukt til å utvikle nye websider lansert januar 2017 for ny kommune, samt nytt intranet lansert våren 2017.
Websak: ny funksjonalitet og integrasjon	1 000	0	-200	2020	4K-2020			Beløpet er medgått til oppgradering av ny versjon av kommunens sak- og arkivsystem.
Sum	88 359	25 963	-9 075					

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,07 %	3,04 %	4,11 %

Folkevalgte styringsorganer

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
11-Folkevalgte styringsorganer	9 681	12 093	-2 412	124,9 %
Sum	9 681	12 093	-2 412	124,9 %

Folkevalgte styringsorganer har et merforbruk på ca 2,4 mill kroner. Merforbruket er i all hovedsak knyttet til ansvar 1770 (Kommunestyre, formannskap og komiteer) der det er stort avvik mellom budsjett og regnskap på følgende:

- Godtgjørelse folkevalgte utvalg/råd
- Tapt arbeidsfortjeneste/lønn barnevakt
- Abonnementer
- Bevertning møter/utvalg

I tillegg er det merforbruk på ansvar 1772 (Valg) der merforbruk i hovedsak er knyttet til:

- Godtgjørelse folkevalgte utvalg/råd
- Overtid

Samlet er det et forbruk på hele området med nær 125 % av budsjett.

Status økonomiplan tiltak

Nye tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2017	Årsprognose	Avvik Status prognose i kr	Risiko	Statusbeskrivelse
KST 280/16 Tilskudd kaninhopp	20	0	20 Ferdig		Tilskudd er gitt ihht vedtak.
Total	20	0	20		

Revisjon og kontrollutvalg

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
12-Revisjon og kontrollutvalg	3 304	3 004	300	90,9 %
Sum	3 304	3 004	300	90,9 %

Årsresultatet viser et mindreforbruk med ca kr 300 000, fordelt med halvparten på Sekretariat kontrollutvalg og halvparten på Revisjon.

Sentrale administrative funksjoner

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
13-Sentrale administrative funksjoner	88 133	86 172	1 961	97,8 %
Sum	88 133	86 172	1 961	97,8 %

Sentrale administrative funksjoner har et forbruk i 2017 som ligger på 97,8 % av budsjettet. Dette tilsvarer et mindreforbruk på nærmere 2 mill kroner. Hovedårsakene er at i forbindelse med kommunesammenslåingsprosessen ble rådmann konstituert fra Jus-avdelingen og hennes stilling ble ikke besatt. I tillegg har avdelingen for Næringsutvikling hatt et veldig lavt forbruk i forhold til budsjett. For de fleste andre avdelinger er det mindre avvik i både positiv og negativ retning i 2017.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Kvalitet og kapasitet i forhold til forventede støttetjenester internt	Ordringen med avviksrapportering i TQM er ikke innarbeidet ennå og derfor forventes det å sette måltall for økonomiplanperioden . Målet er at antall avvik, dvs feil/mangler i forhold til beskrevne prosedyrer i kvalitetssystemet går ned/reduseres i perioden, det vil bety at tjenesteleveranser er forbedret.	Internstatistikk			Hendelser (avvik, observasjoner og forbedringsmuligheter) er nå implementert i drift på alle virksomheter. Tjenesteområdene rapporterer statistisk sine hendelser internt og politisk fra kvalitetssystemet (TQM). Rapporteringen angir antall hendelser innmeldt og lukket samt alvorlighetsgrad. Systemet ble tatt i bruk i 2017/2018, og utvikling i antall saker fra år til år vil kunne rapporteres fullt ut i 2019. Erfaringer så langt viser at hendelser blir meldt inn, og at ordningen bidrar til forbedringer ved at tiltak som reduserer sannsynlighet eller konsekvens iverksettes.
Innsatsområde 2: Kvalitet og kapasitet i forhold til ekstern informasjon	Målestokken er antall "følgere" på Facebook. Ved at kommunen er mer aktiv på nett vil innbyggerne bruke tjenesten mer. Målet er økt antall "følgere" på kommunens Facebook sider.	Internstatistikk	13 000	16 468	Målet er oppnådd
	Ved at hjemmesidene er oppdatert og kvaliteten på informasjonen god, vil flere bruke hjemmesidene for å	Internstatistikk	555 000	573251	Målet er oppnådd

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd Status måloppnåelse resultat
	innhente informasjon. Målet er økt antall visninger på kommunens hjemmesider.			

KST 280/16 Vekstprogram for gründerbedrifter

I tråd med kommunestyrevedtak 097/17 har Larvik kommune og Larvik Næringsforening stiftet foreningen Colab bestående av kommunen og næringsforeningen. Foreningen er finansiert av næringslivet og kommunen i fellesskap. Kommunens virkemiddelapparat overfor bedriftsetableringer og gründere, samt Innovasjon Norge mfl holder til i foreningens lokaler i Brannvaktsgt 5. Tilbudet er etterspurt og det ser ved utgangen av 2017 ut til at hele huset vil kunne tas i bruk av bedrifter i etableringsfasen. Ytterlig informasjon finnes på foreningens hjemmeside <http://www.colab.no/>

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,15 %	1,82 %	2,97 %

Samlet sykefravær ligger på 2,97 % og er forholdsvis lavt. Flere avdelinger i SA har ikke hatt sykefravær gjennom 2017.

Det jobbes kontinuerlig i SA med fokus på at det skal være et godt arbeidsmiljø, som man vet gjennom forskning har direkte påvirkning gjennom sykefraværet. Lederne er kjent med og følger opp tilfellene av langtidssykefravær med konkrete tiltak.

Fellesutgifter

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomheten	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
14-Fellesutgifter	33 626	43 936	-10 309	130,7 %
Sum	33 626	43 936	-10 309	130,7 %

Resultatet på virksomheten slik det vises i Framsikt (nedenfor).

Beløp i 1000

Virksomheten	Budsjett	Regnskap	Avvik	Forbruk i %
14 Fellesutgifter	10 230	28 471	-18 241	278,3

Fellesutgifter består av kommunen felles avsetninger til dekning av deler av pensjonsutgiftene, avsetning til dekning av lønnsoppgjør, kommunestyrets tilleggsbevilgningskonto og andre fellesutgifter som KS-kontingent, hovedtillitsvalgt/hovedverneombud, porto, felles lisenser og felles annonsering.

Det er særlig innenfor pensjonsutgiftene det er vanskelig å budsjettere dette området korrekt. Endelig effekt av reguleringspremie og premieavvik er først kjent etter at lønnsoppgjørene er ferdige. I 2017 har premieavviket blitt en del mindre enn hva som først ble lagt til grunn i prognosene fra KLP. Reguleringspremien har også endt opp lavere enn først forutsatt, mens avkastningen på kommunens midler i KLP er vesentlig høyere enn hva som er lagt til grunn i opprinnelig budsjett.

Når det gjelder lønnsoppgjøret ble det kompensert mer til virksomhetene enn forventet og budsjettert i 2017, hovedsakelig på grunn av lokale forhandlinger som også inkluderte økte tillegg til kontaktlærere, primærkontakter (til lærlinger) og støttepedagoger.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,22 %	6,48 %	7,70 %

NAV

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
15-NAV	123 336	143 414	-20 078	116,3 %
Sum	123 336	143 414	-20 078	116,3 %

NAV Larvik har ved utgangen av 2017 et regnskap som totalt viser et merforbruk på 20 mill kr. Merforbruket knytter seg i all hovedsak til sosialhjelpsutbetalinger, kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad. Merforbruket har vært varslet gjennom hele 2017 i både månedsrapporteringer og i halvårsrapporteringen. Det samlede merforbruket ble likevel noe høyere enn forventet.

Ansvar for ordinær drift, viser isolert sett et mindreforbruk på 450 000 kr.

Ved utgangen av året viser regnskapet et merforbruk på sosialhjelp på nær 17 mill kr. Dette fordeler seg med 2,3 mill kr på kvalifiseringsstønad og 14,7 mill kr på økonomisk sosialhjelp. Det har vært et økende antall deltagere i kvalifiseringsprogrammet (KVP), og dette er i henhold til nasjonale satsinger. Forventninger nasjonalt er at Larvik skal ha 85 deltagere på KVP, og det er har vært gjennomsnittet i 2017. Utgiftsnivået på økonomisk sosialhjelp holdt seg høyt gjennom hele året. Både boutgifter og støtte til livsopphold lå høyere enn budsjettet, selv med noe styrking av budsjettet for 2017. NAV Larvik ble styrket med 8 mill kr, men ble trukket 3 mill kr i forbindelse med kommunestyrebehandlingen av strategidokumentet. NAV fikk deretter bevilget 300 000 kr som skulle brukes for å spare 3 mill kr på et tiltak som skulle øke arbeidsplasser for unge. Dette tiltaket ble ikke iverksatt i 2017.

Utbetalingene i 2017 har vært store når det gjelder økonomisk sosialhjelp, men det har det også vært i andre sammenlignbare kommuner. En analyse av KOSTRA-tallene viser at økningen i sosialhjelp ikke er begrenset til Larvik. De kommunene som Larvik sammenligner seg med, har i stor grad en økning som er identisk med Larvik. Andelen sosialhjelpsmottakere, utbetaling pr stønadsmåned og samlet stønadssum har vært økende de siste årene. Brukere med sosialhjelp som hovedinntekt har økt siden samme periode i 2016. Selv med en markant økning, ligger Larvik lavere på en del områder enn sammenlignbare kommuner.

Det ble bosatt mange flyktninger i henhold til kommunestyrets vedtak. Nytt for 2017 var at NAV Larvik ikke fikk integreringstilskuddet ført i sitt regnskap, men fikk en ramme å styre etter. Ved utgangen av 2017 viser regnskapet et merforbruk på om lag 3,5 mill kr. Merforbruket er i stor grad knyttet til utbetaling av introduksjonsstønad, men også noe økonomisk sosialhjelp for denne gruppen. Det ble utbetalt mer i introduksjonsstønad enn tidligere, da antall mottakere øker og flere får forlenget sin programperiode fra 2 til 3 år. Forutsetningen som ble lagt til grunn for budsjettildelingen for 2017, var et snitt på 130 personer som mottar introduksjonsstønad. Ved utgangen av 2017 var det 151 personer som mottok introduksjonsstønad. NAV Larvik hadde fått vedtak på at 68 personer skulle bosettes i 2017. Det var en nedjustering i forhold til opprinnelig vedtak, men ved utgangen av året var det bosatt 61 flyktninger. I tillegg var det 22 familiegjenforeninger.

Sosialhjelpsutgiftene har i perioden 2012 til 2016 økt i hele landet. KS engasjerte derfor PROBA samfunnsanalyse til å gjøre en analyse på vegne av kommunene våren 2017. Denne rapporten forelå høsten 2017. Bakgrunn for analysen er økning av sosialhjelpsutgiftene. Det er av den grunn behov for å forstå hva som kan forklare veksten og hva som kan gjøres for å redusere eller reversere den. Med bakgrunn i at alle kommunene i Vestfold opplever økning i sosialhjelpen og i lys av PROBA rapporten, har NAV Vestfold i samarbeid med NAV kontorene og rådmennene,

besluttet å gjennomføre en dypere analyse av sosialhjelpsutgiftene i Vestfold. PROBA er etter anbudskonkurranse engasjert til å gjennomføre denne analysen. Analysen vil gjennomføres fra januar 2018, og rapporten skal etter planen foreligge i august 2018. Når endelig rapport foreligger, vil det i etterkant skrives en sak til kommunestyret som viser resultatet og forslag til tiltak for Larvik.

Når det gjelder redusert ramme på 3 mill kr, fikk NAV 300 000 kr til å iverksette tiltak som skulle føre til innsparingen. Det kom opp et forslag om at NAV kunne bruke midlene til å innhente ekstern kompetanse for å komme fram til noen gode forslag til tiltak. Dette tiltaket ble det ikke noe av i 2017, men det er kommet forslag om nye tiltak i 2018.

I 2017 kom kommunestyret med et forslag til vedtak. Det innebar at Larvik kommune skulle "benchmarke" kommuner hvor aktivitetsplikten har hatt en positiv effekt. Saken, med konklusjoner, skulle legges frem til politisk behandling i oktober 2017. Utviklingen i Sosialhjelpsutgiftene og virkningen av aktivitetsplikten skulle rapporteres kvartalsvis til formannskapet fra og med 2. kvartalsrapport 2017. NAV Larvik sendte ut forespørsel til tre ulike aktører som kunne være aktuelle for å foreta en slik analyse. Disse fikk svarfrist til 01.08.17. Det viste seg at ingen av de aktørene som ble forespurt, ville foreta en slik analyse. Det ble sendt inn et notat til formannskapets møte i oktober. Notatet omhandlet aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år i Larvik. Videre ble det beskrevet når vilkårene ble innført, bakgrunn for at det ble innført vilkår om aktivitet, for hvilke grupper vilkåret om aktivitet praktiseres, evt. sanksjonsmuligheter og resultater for de med vilkår om aktivitet.

Kontoret iverksatte interne tiltak for å gjennomgå strukturer, systemer og rutiner. En av tingene det ble jobbet med var å endre praksis for akutt hjelp. Et annet tiltak som ble iverksatt var «økonomibenk». Det vil si at alle søknader skal innom en person for klargjøring og innhenting av informasjon, før den sendes til saksbehandler. Saken er da klar til behandling når den kommer til saksbehandler.

Det ble på slutten av 2017 gjort en omprioritering av ressurser slik at avdeling for oppfølging økonomi, ble styrket. Dette for å få til en tettere oppfølging av de som har sosialhjelp som hovedinntektskilde.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Deltagere i kvalifiseringsprogram	Styrke den enkeltes mulighet til å komme i arbeid og aktivitet. Effekten er flere i arbeid og færre på stønad.	Andel deltakere på KVP med overgang til arbeid eller utdanning. Måles hver måned ved å se på forholdet mellom antall deltagere som avslutter programmet, og hvor mange av disse som går til arbeid eller utdanning etter avsluttet program. I snitt deltar 80-85 deltagere i programmet hver måned.	56 %	52 %	Ved utgangen av 2017 ligger NAV litt under målsettingen når det gjelder overgang til arbeid eller utdanning for denne gruppen.
Innsatsområde 2: Innvandrere	Styrke den enkeltes mulighet til å komme i arbeid og aktivitet. Effekten er flere i arbeid og færre på stønad.	Andel deltakere på introduksjonsprogram med overgang til arbeid eller utdanning. Måles hver måned ved å se på forholdet mellom antall deltagere som avslutter programmet, og hvor mange av disse som går til arbeid eller utdanning etter avsluttet program.	58 %	69 %	Ved utgangen av året ligger NAV godt over målsettingen for 2017, når det gjelder overgang til arbeid eller utdanning for denne gruppen.
Innsatsområde 3: Ungdom og aktivitetsplikt	Styrke den enkeltes muligheter for å komme i arbeid og bli selvforsørget. Spesielt viktig å	Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	4	4	Ved utgangen av året ligger NAV på samme nivå som målsettingen for

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
	hjelpe unge ut av en passiv tilværelse. Effekten er flere i arbeid og færre på stønad.				2017, når det gjelder denne gruppen.

Innsparingstiltaket som omhandlet rammekutt drift, ble iverksatt i 2017.

NAV kom ikke i gang med tiltaket som skulle føre til nye arbeidsplasser for unge. Videre fremdrift ble drøftet, og det resulterte i at tiltaket ikke ble gjennomført i 2017. Saken måtte tilbake til kommunestyret for en nærmere forklaring på hva som var ment med forslaget. Konklusjonen ble at oppdraget ble gitt på nytt for 2018, og det vil bli jobbet videre med tiltaket kommende år.

Når det gjelder midlertidig botilbud er ikke dette tiltaket iverksatt på grunn av manglende finansiering.

Aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere under 30 år ble iverksatt i januar 2017. En person ble ansatt som styrking i avdeling oppfølging under 30 år. Aktivitetsplikten inngår som et ordinært aktivitetskrav i avdelingen, og er tilpasset den enkelte bruker. Aktivitetskravet framkommer i den enkeltes individuelle plan og følges opp av veileder. Det er i forbindelse med aktivitetsplikten inngått et samarbeid med frivillige lag og foreninger. Samtidig kom det forslag fra kommunestyret om at Larvik kommune «benchmarker» kommuner der aktivitetsplikten har hatt en positiv effekt. Det viste seg at ingen av de aktørene som ble forespurt, ville foreta en slik analyse. Det ble i ettertid sendt inn et notat fra NAV til formannskapetets møte i oktober. Notatet omhandlet aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år i Larvik. I notatet ble det grundig beskrevet når vilkårene ble innført, bakgrunn for at det ble innført vilkår om aktivitet, for hvilke grupper vilkåret om aktivitet praktiseres, evt. sanksjonsmuligheter og resultater for de med vilkår om aktivitet på et gitt tidspunkt.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,98 %	4,35 %	5,33 %

Sykefraværet økte fra 1. kvartal til 2. kvartal. Utviklingen fram til juni var negativ, med økt sykefravær for de kommunalt ansatte i NAV. Sykefraværet fra juni viser en positiv utvikling med nedgang. Sykefraværet ved utgangen av 2017 var 5,33 %. Sykefraværet har gått litt opp fra 2016 til 2017 totalt sett, men ligger allikevel på et akseptabelt nivå.

Ansatte som er sykmeldt får tett oppfølging av leder og HR rådgiver. Det er jevnlig møter med lege og Nav Tønsberg i saker som skal følges over tid. Kontoret tar mer og mer i bruk avklaringstiltak via tiltaksarrangør i saker hvor det trengs å avklare arbeidsevnen. I tillegg brukes BHT og andre virkemidler som er relevante i den enkeltes sak. Dette gjelder både teknisk utstyr og tilrettelegginger i forhold til arbeidsoppgaver.

Det er fokus på gravide ansatte ved kontoret og det foretas individuell tilrettelegging for de som trenger det. Dette har resultert i meget lite fravær for denne gruppen, og de fleste står i fullt arbeid gjennom hele svangerskapet.

Kontoret har også stort fokus på arbeidsmiljøtiltak som sosiale sammenkomster og aktiviteter som fremmer godt arbeidsmiljø.

Hovedinntekter

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
16-Hovedinntekter	-6 790	-2 400	-4 390	0,0 %
Sum	-6 790	-2 400	-4 390	0,0 %

Tallene i tabellen over viser fordelt til virksomheten fratrukket Sentrale utgifter og inntekter som ligger i budsjettskjema 1A.

Tabellen under viser hva netto ramme er basert på totaløkonomien på virksomhetene.

Virksomheten	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
16 Hovedinntekter	-2 286 968	-2 306 240	19 273	100,8

Hovedinntekter består av kommunens skatteinntekter, rammetilskudd og en liten del rentekompensasjonsinntekter knyttet til investeringer innenfor sykehjem, skolebygg og kirker.

Det er betydelige merinntekter innenfor skatt og rammetilskudd i 2017. Anslaget på kommunenes skatteinntekter er flere ganger blitt oppjustert gjennom 2017. Fra staten ble skatteinngangen for kommunene på årsbasis etter nasjonalbudsjett 2018, anslått til 3,3 %. Veksten i skatteinngangen ble til slutt 4,5 % på landsbasis. Larvik kommune har i 2017 en vekst i skatteinntektene på 5,5 % i forhold til statens forutsetninger. Det gir kommunen en vekst som ligger ett prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Dermed blir også forskjellen relativt stor mellom budsjetterte skatteinntekter som baserer seg på opprinnelige forutsetninger og regnskapsførte inntekter i kommunen.

En vekst i skatteinntektene over landsgjennomsnittet skal normalt føre til at rammetilskuddet reguleres ned på grunn av skatteutjevningen. Kommunen har imidlertid også inntekter ut over det budsjetterte på rammetilskuddet. Dette skyldes i stor grad virkninger av omlegginger i inntektssystemet, bl.a. knyttet til kommunereformen og forsiktig budsjettering av elementer som ikke var endelig avklart da budsjettet ble utarbeidet. Larvik kommune har også regulert noe av veksten i rammetilskuddet inn i budsjettet ved behandlingen av 1. kvartalsrapport 2017.

Finansielle transaksjoner

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomheten	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
17-Finansielle transaksjoner	-137 256	-137 467	211	0,0 %
Sum	-137 256	-137 467	211	0,0 %

Tallene i tabellen over viser fordelt til virksomheten fratrukket Sentrale utgifter og inntekter som ligger i budsjettskjema 1A.

Tabellen under viser hva netto ramme er basert på totaløkonomien på virksomhetene.

Virksomheten	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
17 Finansielle transaksjoner	21 457	19 413	2 045	90,5

Renter og avdrag følger utviklingen i kommunens gjeld og de rentekonsekvensene som kan beregnes ut fra utviklingen i rentemarkedet og tilpasningene innenfor kommunens strategi for forvaltningen av gjeld. Det påløp mer renter enn beregnet i 2017, men samtidig var avdragene noe lavere enn budsjettet. Samlet sett gir dette en merutgift på i underkant av 14 mill kr i forhold til budsjett. Kommunens lånegjeld kryper stadig oppover, men lavere renter har bidratt til å dempe veksten i den totale rentekostnaden. Ved renteøkninger vil derimot rentekostnadene øke relativt kraftig. Gjennom året anbefalte derfor rådmannen både rammesaken og forslag til Strategidokument for 2018-2021 at det snarest innføres en handlingsregel som demper gjeldsveksten.

Som vanlig knyttes det usikkerhet til renteutviklingen, spesielt med tanke på at renten på lange amerikanske statsobligasjoner og LIBOR har økt ytterligere ved inngangen til 2018. Det er derfor en risiko for at dette også vil trekke norske renter oppover og dermed kommunens rentekostnader, men rådmannen følger utviklingen.

Primæroppgavefondet (POF) hadde igjen en svært god utvikling i 2017 med en bokført avkastning på over 52 mill kr mot 33 mill kr i 2016. Da det fra 2017 ikke lenger blir budsjettet med inntekter fra POF så representerer hele avkastningen merinntekter for året. Dette bidro til at kommunen leverte et positivt netto driftsresultat i 2017. Ved inngangen til et nytt år er det som alltid knyttet usikkerhet til avkastningen på fondet. I 2018 er denne usikkerheten høyere enn på lenge grunnet mulige renteøkninger og ytterligere innstramminger i pengepolitikken fra sentralbanker, spesielt fra den amerikanske sentralbanken. Den høye avkastningen fondet har levert spesielt de siste årene bør derfor ikke forventes å fortsette på samme nivå.

Overføring til kirkelige fellesråd

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
18-Overføring til kirkelige fellesråd	27 462	27 462	0	100,0 %
Sum	27 462	27 462	0	100,0 %

Det er ikke avvik, overføring til Larvik kirkelige fellesråd er gjennomført i henhold til vedtak.

Overføringer til andre etter vedtak/avtale

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
19-Overføringer til andre etter vedtak/avtale	14 012	12 777	1 234	91,2 %
Sum	14 012	12 777	1 234	91,2 %

Regnskapet viser et mindreforbruk på om lag 0,8 mill kr.

Dette på grunn av noe variabelt aktivitetsnivå for ulike prosjekter som kommunen overfører midler til/støtter i 2017.

Helse og omsorg

Består av:

- Virksomhet for funksjonshemmede
- Arbeid og Aktivitet
- Sykehjem
- Psykisk helse og avhengighet
- Larvik helsehus
- Hjemmetjenester
- Fellesfunksjoner

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
31-Virksomhet for funksjonshemmede	132 773	131 247	1 526	98,9 %
32-Arbeid og aktivitet	47 274	49 306	-2 032	104,3 %
33-Sykehjem	215 205	223 542	-8 336	103,9 %
34-Psykisk helse og avhengighet	59 412	54 506	4 906	91,7 %
35-Larvik helsehus	85 520	87 773	-2 253	102,6 %
36-Hjemmetjenester	191 744	205 580	-13 836	107,2 %
37-Fellesfunksjoner	120 249	118 482	1 766	98,5 %
Sum	852 178	870 437	-18 259	102,1 %

Tallene i tabellen over viser fordelt til de enkelte virksomheter fratrukket Sentrale utgifter og inntekter som ligger i budsjettskjema 1A.

Tabellen under viser hva netto ramme er basert på totaløkonomien på virksomhetene.

På dette tjenesteområdet er tallene like.

Virksomheter i tjenesteområdet	Budsjett	Regnskap	Avvik	Forbruk i %
31 Virksomhet for funksjonshemmede	132 773	131 247	1 526	98,9
32Arbeid og aktivitet	47 274	49 306	-2 032	104,3
33 Sykehjem	215 205	223 542	-8 336	103,9
34 Psykisk helse og avhengighet	59 412	54 506	4 906	91,7
35 Larvik helsehus	85 520	87 773	-2 253	102,6
36 Hjemmetjenester	191 744	205 580	-13 836	107,2
37 Fellesfunksjoner HO	120 249	118 482	1 766	98,5
Sum Helse og omsorg	852 178	870 437	-18 259	102,1

Økonomikommentar:

Årsresultatet viser et merforbruk for Helse og omsorg i 2017 på 18,3 mill.kr.

Årsaken til merforbruket kan hovedsaklig oppsummeres i følgende elementer:

- Merforbruk i hjemmetjenesten på 13.8 millioner
- Merforbruk i sykehjem med 8.3 millioner
- Nye ressurskrevende brukere som er etablert i private tiltak i løpet av året
- Merforbruk betaling for utskrivingsklare pasienter til sykehuset i Vestfold tilsvarende 2.382 millioner i forhold til regulert budsjett på 3.089 millioner.

Merforbruket i hjemmetjenesten og sykehjemmet skyldes høy aktivitet, flere bruker og brukere med økt behov for tjenester. Utfordringen ligger i et for høyt aktivitetsnivå i forhold til budsjetttrammene. Det kan også bemerkes at utfordringene med alarmanlegget på sykehjemmene har også påvirket merforbruket i sykehjemmene. Virksomhetene for funksjonshemmede og psykisk

helse og avhengighet leverer mindreforbruk og bidrar positivt til balansen for tjenesteområde helse- og omsorg. Se forøvrig kommentarer under de ulike virksomhetsområdene. Kommunalområdet vil i 2018 gjennomføre økonomiske analyser og tiltak som kan bidra til bedre resultat for tjenesteområdet.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Barn og unges behov fanges opp og møtes med forebyggende arbeid og gode tjenester:

Mål: Barn og unge er et satsingsområde i helse og omsorgsplanen. God veiledning og avlastning til familier med omsorgsoppgaver er sentralt både for tjenestekontoret og virksomhet funksjonshemmede. Ungdom med rusproblemer må fanges opp tidlig og få tiltak og hjelp. Ruskontakter er et viktig virkemiddel. Ungdom som faller ut av den ordinære skolegang/arbeidsliv skal få meningsfulle aktiviteter/arbeid. Barn og unge som er pårørende må sikres oppfølging og hjelp.

I 2017 fikk virksomhet funksjonshemmede prosjektmidler fra Fylkesmannen til å etablere 1 årsverk inn mot tjenester til barn og unge. I 2018 er dette tilført fra statsbudsjettet, det ble etablert et oppfølgingsteam bestående av to medarbeidere dedikert til lavterskeltiltak barn og unge. Teamet arbeider opp mot vedtak i enkeltsaker og veileder familier som har barn med særskilte behov. Videre arbeider teamet på lavterskeltilbud uten vedtak for å fange opp barn og unge som står i faresonen for å utvikle utfordringer opp mot rus og psykiatri. Teamet har i 2017 en portefølje på 40 enkeltsaker, og går over i fast drift fra 2018 som del av vår tiltakskjede mot målgruppen.

Pårørendesenteret har ledet arbeidet «Barn som pårørende» et sektor og virksomhetovergrepene arbeid for å sikre at barn som er pårørende fanges opp og får tilbud om informasjon og veiledning knyttet til utfordringen til den de er pårørende til.

Bærekraftige tjenester – omsorg og bolig;

Mål: Boligbehov imøtekommes for de som ikke selv kan skaffe bolig. Boligene skal ha en minstestandard og god geografisk spredning. Personer som trenger økt kompetanse i dagliglivets oppgaver får god opplæring og veiledning.

Boligbehov er ikke imøtekommet for alle som ikke klarer å skaffe seg bolig selv, grunnet mangel på egnede boliger. Boligene som leies ut har minstestandard og god geografisk spredning. Det blir gitt boveiledning både til enkeltpersoner og grupper. Boligsosialt tilskudd ble i 2017 brukt til innredning av lokaler der det kan gis veiledning for flere av gangen.

Mål: Omsorgsplanen vil legge føringer for kommunens fremtidige omsorgsboliger. Larvik kommunestyre vil i 2017 ta stilling til en utredning om et Vestfoldtiltak for mennesker med demens etter et landsbykonsept fra Nederland.

Larvik kommunestyre vedtok i 2017 at Larvik ikke skulle være med videre på utvikling videre av landsbykonseptet. Det ble vedtatt å utrede 48 nye sykehjemsplasser.

Forsterket forebyggende innsats:

Mål: Helse og omsorgstjenesten bidrar til forebygging av sykdom, økt livsglede og mestring. Innbyggerne opplever mest mulig mestring og livskvalitet og behovet for bistand i dagliglivet utsettes eller reduseres. Utjevne sosiale ulikheter i helse.

Det er etablert system for jobbing med livsglede ved alle kommunens sykehjem. Livsgledekoordinator er ansatt og personale er opplært for å jobbe med livsglede på alle sykehjem.

Arbeidet rundt hverdagsmestring fortsetter i virksomhetene i Helse og Omsorg.

Frisklivssentralen har i 2017 gitt tilbud om:

- Frisklivsresept à 12 uker med henblikk på å endre levevaner og mestre sykdom. Resepten innebærer samtaler, veiledning og oppfølging i perioden. Tilbud om å delta i forskjellige aktiviteter (gå- gruppe i Bøkeskogen, spinning og styrketrening) og tilbud om undervisning/kurser.

Målsetting	Status måloppnåelse
Frivillige, pårørende, familie og lokalmiljø som ressurs;	<ul style="list-style-type: none"> • Lavterskel «gå-trim for alle» to ganger pr uke i Bøkeskogen og en gang pr uke i Stavern, med enkle styrkeøvelser – og balanseøvelser undervis som fallforebyggende tiltak. • Kostveiledning basert på «Bra mat kurs» utviklet av Helsedirektoratet. I tillegg til kurs over fem ganger har det vært tilbud om korte undervisninger om kost og ernæring til alle Frisklivs og mestrings deltakere. Undervisningen har vært etterspurt og holdt for deltakere ved NAVs introduksjonsprogram for flyktninger samt for beboere ved integreringsmottak. • Det er etablert interkommunalt samarbeid med Sandefjord kommune om Livsstyrketrening. På denne måten tilbys dette kurset både på dag og ettermiddagstid • Frisklivsentralen deltar med ressurser i prosjektet «Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse» • Friskliv og mestring har markedsført sine tilbud via Larvik kommunes inter- og intranettsider, egen Facebookside for Frisklivssentralen samt i lokalpresse • Frisklivssentralen har informert om sitt tilbud til samarbeidsparter i Helse og Omsorg, ansatte i Nav, kommunens fastleger og kommunens servicekontor. <p><i>Lærings og mestringscenteret har hatt følgende tilbud:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved Kysthospitalet har det blitt gitt tilbud om bassenggruppetrening til personer med muskel og skjelettplager. • Brukerpanel som møtes én gang pr måned. Brukerpanelet består av representanter for ulike brukerorganisasjoner. • Brukerorganisasjoner i samarbeid med Friskliv og mestring har arrangert felle inspirasjonsforedrag med Cato Zahl Pedersen for alle innbyggere i Larvik kommune.
Innbyggere opplever livsglede og mestring i alle livsfaser.	<p>Mål: Larvik skal videreutvikle og samkjøre pårørende tilbudene i kommunen. Frivillige i tjenestene skal få nødvendig opplæring og det legges til rette for frivillighet i alle tjenester. Samarbeidet med frivillighetssentralen systematiseres og styrkes.</p> <p><i>Pårørendesenteret:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arrangerer pårørendecafe en gang pr måneden, og pårørendekurs, i Frivilligsentralens lokaler. • Det har blitt gitt tilbud om individuelle veiledning til pårørende i Larvik og Lardal. • Det har blitt organisert gruppeveiledning til ansatte i flere sykehjem, hjemmetjenesten og ved virksomhet Funksjonshemmede • Pårørendesenteret har informert om sitt arbeid internt til samarbeidsparter i Helse og Omsorg, ansatte i NAV, kommunens fastleger og kommunes servicekontor. • Pårørendesenteret har markedsført sitt tilbud via lokalpresse, kommunens inter- og intranettside og egen facebookside • Pårørendesenteret har i 2017 ledet arbeidsgruppe «Barn som pårørende» et sektor og virksomhetsovergrepene arbeid for å sikre at barn som er pårørende fangs og får tilbud om informasjon og veiledning knyttet til utfordringer til den de er pårørende til. Det er etablert rutinger knyttet til dette arbeidet som har blitt vedtatt i kommunalsjefens ledergruppe. <p>Villa Kveldssol med lavterskeltilbud for demente jobber systematisk med veiledning og oppfølging av pårørende. Det gjennomføres pårørendeskole.</p> <p>Det er mye aktivitet fra frivillige og pårørende på kommunens sykehjem og nærmiljøsender (eldresenter).</p> <p>Mål: Tilbudet om hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering skal utvikles og styrkes. Ansattes kompetanse på dette området skal økes blandt annet gjennom</p>

Målsetting

Hverdagsmestring og fokus på «Hva er viktig for deg?» skal prege helse og omsorgstjenestens møte med alle brukere, pasienter og pårørende;

Status måloppnåelse

opplæring i motiverende samtale ved bruk av spillteknologi.

Hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring er innført som henholdsvis verdtakstjeneste og som verdigrunnlag for våre tjenester.

Hverdagsrehabilitering gjennomføres i økt omfang, og vi ser at dette utsetter og/eller reduserer tjenestebehov i kortere eller lengre tid for mange av pasientene som gjennomfører dette

Pasientens egne ressurser og mål for egen helse og liv, settes som fokusområder hvor man rehabiliterer pasientene til størst mulig grad selvhjulpenhet og styring av eget liv.

Arbeidet fortsetter med opplæring av alle ansatte i tjenesteområdene.

Larvik kommune har vært deltakende i utviklingen av spillteknologi for motiverende intervju. Dette for å gi økt kompetanse og trening slik at man styrker brukerens egen motivasjon. Utviklingen er gjort i samarbeid med ledende fagmiljø på feltet.

Samhandlingsreformen.

Mål: Kommunen fortsetter det gode samarbeidet med Sykehuset i Vestfold gjennomgå prosjektet "Samarbeid om økt kvalitet (SØK)" med et særlig fokus på overføring fra sykehus til kommunen, helseovervåking i hjemmet og samhandlingsforløp innen psykisk helse og rus. I 2017 innføres krav om øyeblikkelig hjelp tilbud for mennesker med psykiske lidelser. Det blir viktig å legge et godt samhandlingsforløp for utskrivingsklare pasienter med psykiske helseplager og avhengighetsproblemer. Planen for reduksjon av overliggerdøgn følges opp og resultatene fremlegges for politisk behandling.

- Frisk Larvik som en del av SØK ble integrert i Friskliv og mestring som nå er base for oppfølging av personer som er sykmeldt grunnet muskel og skjelettplager og/eller lettere psykiske plager. Dette er et tett samarbeid med SIV, IFokus, NAV Larvik, NAV arbeidslivssenter og Friskliv og mestring. Det er samlet dokumentasjon knyttet til alle deltakere og prosjektet skal evalueres både i forhold til status for deltakere, men også for å belyse samarbeidsformen.
- Kompetanseoverføring i forhold til pasienter med ervervede hjerneskader kognitiv svikt. Det er utarbeidet retningslinjer for overføringsmøter mellom Sykehuset i Vestfold klinikk FMR og Larvik kommune. Det er kun en liten andel av disse pasientene som skrives direkte ut fra Sykehuset i Vestfold klinikk FMR til hjemmebaserte tjenester. Presteløkka rehabiliteringssenter sees som det viktigste møtet- og overføringspunktet mellom institusjon og brukers hjem.
- Tjenester til LAR-pasienter og eldre rusavhengige. Prosjektet har:
 - Etablert nytt utleveringssted for Lar-bruker i Larvik sykehus i regi av spesialisthelsetjenesten
 - Overført pasienter fra kommunal utlevering til utlevering organiser av LAR Vestfold
 - Etablert og formalisert samarbeid med ansatte i lokal utleveringssted og kommunalt ansatte i oppfølgingen av LAR pasienter

Målet om halvering av overliggerdøgn er ikke nådd i perioden. Overliggerdøgnene skyldes primært utfordringer tilknyttet kapasitet til å ta i mot pasienter med behov for døgnopphold i institusjon ved utskrivning. Samtidig som antallet pasienter med behov for kommunale tjenester ved utskrivning er økende, erfares det at pasientene skrives ut tidlig i forløpet og ofte har sammensatte behov. Behovet for døgnopphold ved utskrivning fra sykehus er varierende.

Status investeringer

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Årets	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram Risiko Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt	budsjett Avvik			
Intern låneordning	611	2 438	-1 417	2020	4K-2020	Lav Internlån til investeringer gis innenfor risiko vedtatt ramme og innenfor vedtatte retningslinjer. I 2017 er det gitt 7 internlån til ulike kjøretøy, alle innenfor Helse og omsorg.
Kjøp/salg av bil	1 000	185	0	2017	Ferdig Ferdig	Lav Eiendom hadde to varebiler hvor leasing kontrakten gikk ut i 2017. Virksomhet Psykisk helse og avhengighet hadde et mindre forbruk i 2017, og valgte derfor å kjøpe bilene Buss til Dagsenter Bøkeskogen ble bestilt høsten 2017. På grunn av lang leveringstid ble bussen først levert uke 9 2018. Avsatt investeringsmidler overført til 2018.
Legevakten, lydlogg til nødnettet	150	0	0	2017	Ferdig Ferdig	
Ny omsorgsteknologi	21 500	3 984	-4 000	2020	4K-2020	Digitale trygghetsalarmer er tatt i bruk og det er plassert ut ca 400 digitale trygghetsalarmer i Larvik Kommune. Røykvarslere som er koblet til trygghetsalarm og varsler direkte til brannvesenet. GPS/Lokaliseringsteknologi er i drift både på institusjon og hos hjemmeboende. Ca 50 enheter er i daglig bruk. Mobile trygghetsalarmer med eller uten fallsensor og GPS tildeles ved behov til hjemmeboende brukere. Ca 50 enheter i daglig bruk. Mobile trygghetsalarmer ved Presteløkka rehabiliteringssenter brukes fortsatt inntil et nytt varslingsystem er på plass ved Presteløkka. Trygghetsskapende varslingssteknologi (døralarmer, sengematter, fallsensor, bevegelsessensorer osv) er i daglig bruk. Elektronisk medisinosett Pilly. Alle avdelinger i operativ tjeneste har IPAD eller bærbar PC med pasientopplysninger og dokumentasjon til daglig bruk over hele kommunen. Dette letter og kvalitets sikrer nødvendig kvalitet. Ny TV-teknologi har vært nødvendig for brukere i institusjon. Løftestoler til alle avdelinger for bedre å kunne bistå brukere i løft fra gulv. Dette er en kvalitetsforbedring for brukere, og for å forebygge skader for ansatte. Tilrettelagt nettbrett (MEMAS) for personer med kognitiv svikt lånes ut til brukere i kommunen som ønsker å teste teknologien hjemme før de anskaffer det selv. Hukommelsesteamet og Villa Kveldsol har også MEMAS skjerm til

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett		Ferdig år	Estimert ferdig drift	Fram Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt	Avvik	Avvik				
								visning. Elektroniske tavler for pasientflyt. Tavler er i bruk på korttidsplasser på Byskogen sykehjem og på Koordinerende enhet og tildeling. Tavlene brukes for digital samhandling, organisering og informasjonsflyt. Velferdsteknologi som var planlagt iverksatt i 2017; Det er derfor søkt om overføring av ubrukte midler i 2017 til 2018. Responssenter. Kommunestyresak i mars 2018 Helsehjelpen må sees i sammenheng med responscenter. Velferdsteknologiprojekt Vestfold og Telemark er prosjekt der alle kommunene i de to fylkene deltar. Prosjektet er en del av Velferdsteknologiprogrammet, ledet av Helse og KS. Anbud felles innkjøp våren 2018.
Sum	23 261	6 607	-5 417					

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,09 %	6,00 %	8,09 %

Det er verdt å merke seg fraværstallene er i en positiv utvikling. Selv om 8% er høyt i forhold til en målsetting i IA bedrifter om 6% er tallene i andre kommuner for denne sektoren ofte enda høyere. Det er også grunn til å understreke at det arbeides systematisk med nærvær og oppfølging av sykemeldte i virksomhetsområdene. Det ser ut til at det gir resultater og at den positive utviklingen med nedgang i fravær fortsetter ved starten av 2018.

Virksomhet for funksjonshemmede

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
31-Virksomhet for funksjonshemmede	132 773	131 247	1 526	98,9 %
Sum	132 773	131 247	1 526	98,9 %

Resultatet for 2017 viser et mindreforbruk på 1,5 mill kr. Mindreforbruket henger sammen med betydelig merinntekter på ressurskrevende brukere mot slutten av året. Virksomheten har gjennom 2017 rapportert på et merforbruk, og tiltak i forhold til dette har vært iverksatt. Virksomheten har iverksatt tiltak for å redusere bruk av overtid, og har over en toårs periode redusert overtidsbruk med kr 400.000.

I 2017 ble det etablert tiltak til flere unge ressurskrevende brukere. I den sammenheng ble det kjøpt inn eksterne tjenester som har gitt økte kostnader på 1 mill kr.

Det er verdt å merke seg at i perioden 2016 til utgangen av 2017 har antall brukere i virksomhetsområde for funksjonshemmede økt fra 300 til 340.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Botiltak med bemanning	Brukere som venter på botiltak med bemanning reduseres. Tallene hentes fra Profil.	Antall brukere	30	29	Antall brukere som venter på bemannet bolig er redusert i henhold til målsettingen.
Innsatsområde 2: Tidlig intervensjon	Tidlig intervensjon i familier bidrar til økt mestring i familien og mindre behov for alternative tjenester inn mot barnet. Tallene hentes fra Profil.	Antall familier	12	25	Resultatet på 29 familier gjenspeiler alle som har fått vedtak. I tillegg er det etablert lavterskeltilbud for 27 brukere uten vedtak. Totalt antall brukere som har får tilbud i forhold til tidlig intervensjon er 56.
Innsatsområde 3: Velferdsteknologi	Velferdsteknologi tas i bruk enten i samhandling med andre tjenester eller som supplement for økt mestring og selvstendighet. Tallene hentes fra Profil.	Antall brukere	8	15	.
Innsatsområde 4: Hverdagsmestring	Kontinuerlig tjenesteutvikling i enheten med fokus på kvalitet og effektiv ressursutnyttelse, med særlig fokus på hverdagsmestring. Tallene hentes fra Profil.	Antall brukere med praktisk bistand.	185	220	Virksomheten har i 2017 økt antall brukere som trenger bistand i ulikt omfang på ca 18%. Dette må karakteriseres som en stor økning.

Virksomheten har fått prosjektmidler «Barn og Unge med sammensatte behov» på kr. 660.000 som er benyttet til et innsatsteam for målgruppen. Tiltaket er et lavterskeltiltak som skal bidra til at kommunen kommer inn så tidlig som mulig og forebygge negativ utvikling. Tiltaket videreføres i 2018.

Status økonomiplan tiltak

Nye tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt Årsprognose budsjett 2017	Årsprognose prognose i kr	Avvik Status	Risiko	Statusbeskrivelse
KST 280/16 Gyda - oppstart 2017	1 400	0	1 400 Ferdig		
Total	1 400	0	1 400		

Virksomhet funksjonshemmede har gjennom 2017 arbeidet med å etablere avdelingen. Det har imidlertid vært nødvendig å bruke tid på endringene fordi tiltaket bare er en del av et større endringsarbeid i Helse og Omsorg. Etablering av sykehjems plasser for mennesker med utviklingshemming, innebærer at det blir ledige plasser i virksomhetens samlokaliserte boliger. Det har vært nødvendig å finne den mest hensiktsmessig brukersammensetningen i samlokaliserte boliger for å oppnå best mulig kvalitet i tjenesten og god ressursutnyttelse.

Driftsutgiftene til det nye tiltaket er på tilsammen 4.8 millioner. Det er bevilget 2.8 millioner, de resterende 2.millioner er omfordelte ressurser fra resten av tjenesten.

Avsatte midler i 2017 til formålet er benyttet ute i de avdelinger som har brukere tiltenkt ny sykehjemsavdeling.

Avdelingen har oppstart januar 2018.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,49 %	6,49 %	8,98 %

Fravær:

Virksomheten har et korttidsfravær på 2,49% og langtidsfravær på 6,49%. Totalfraværet er 8,98%. Fraværet er synkende. Sammenlignet med 2016-tall er det en reduksjon i totalfraværet på rett i overkant av 1 prosentpoeng.

Sykefravær følges opp i tråd med rutiner i kommunen.

Sykefraværet i Virksomheten er i stor grad relatert til brukerutfordringer og store arbeidsbelastninger knyttet opp mot marginale ressurser og ofte lite fagkompetanse. Registreringer (kompetansebaserte bemanningsplaner) viser at virksomheten fremdeles mangler flere årsverk både 1-årige og 3-årige helsepersonell, selv om status pr. 2017 er vesentlig bedre enn året før. Tiltak med bonusordning for arbeid på helg har hatt positiv effekt for virksomheten, liksom tiltak i enkelte avdelinger med langvakter på helg. Tilretteleggingstilskudd og omplasseringer er i enkelte tilfeller benyttet.

Arbeid og aktivitet

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
32-Arbeid og aktivitet	47 274	49 306	-2 032	104,3 %
Sum	47 274	49 306	-2 032	104,3 %

Virksomheten hadde et merforbruk på 2,0 mill. kr. i 2017.

Dette har flere årsaker:

Netto økning av antall brukere var på totalt 17 personer. Blant disse er det mange som har behov for omfattende tjenester. Syv av de nye brukerne kom fra videregående skole i august og fire av disse hadde en- til en bemanning i utdannings situasjonen. Ved Arbeid og aktivitet er de fleste av tilbudene gitt i gruppe. Virksomheten måtte bruke høsten for å venne de ulike brukerne til en noe lavere bemanning inn mot den enkelte. Dette medførte at det ble brukt ekstra bemanning høst 2017. Dette hadde en kostnad på ca 350 000 kroner

Mange av de unge nye søkerne bor i foreldrehjemmet-noe som gjør at de ikke når terskelverdien i forhold til ressurskrevende tjenester. Dette gjør at virksomheten må ta alle kostnader i forhold til det tilbudet som gis.

Refusjon ressurskrevende tjenester for virksomheten ble noe mindre enn forventet ved inngangen til 2017.

Virksomhetens resultat er sårbart i forhold til hvilken omsetning den klarer å oppnå. Mange av tjenestene og produktene som leveres er sesongbetonte, og det kan veksle i forhold til hvor mye som selges/leveres. Ved Grafisk avdeling var det en inntektssvikt på ca 300 000 kroner. Det er startet en omlegging av avdelingen som vil gi et større fokus på egenutviklede og egenproduserte varer.

Ved Nærmiljøsentrene var det behov for en utskifting/oppgradering av utstyr. Kostnadene til dette var på ca 300 000 kroner

Inn på Tunet (Grønn omsorg) for mennesker med psykiske helseutfordringer er et svært godt og attraktivt tilbud. Det var nødvendig med noe ekstra-bemanning i perioder pga brukere med spesielle behov. Dette ga et merforbruk på ca 100 000 kroner.

På grunn av kommunesammenslåing ble regningsutsendelser avsluttet tidligere enn vanlig. Ca 400 000 kroner som gjelder 2017 er inntektsført 2018.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Etablere flere arbeids og aktivitetsplasser	Øke antall personer med arbeids og aktivitetstilbud i privat næringsliv/offentlig	Telle antall personer. Internstatistikk.	7	7	Det er stabilt i forhold til hvor mange som har arbeid i andre bedrifter utenfor virksomheten.

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
	aktører				
Innsatsområde 2: Etablere arbeids/aktivitetsplasser til unge med rusutfordringer	Etablere tilbud for unge som er i fare for å etablere et varig rusmisbruk. Larvik har minst 25 som trenger tilbudet pr 2015.	Telle antall personer som benytter et slikt aktivitetstilbud	25	6	Det ble i samarbeid med Nav, brukerorganisasjonen A-larm , Virksomhet psykisk helse og avhengighet samt Arbeid og Aktivitet startet et prosjekt med hensikt å redusere tiden mellom ferdig behandling og tiltak. På grunn av sen oppstart ble dette tilbudet gitt til 6 personer.
Innsatsområde 3: Etablere nærmiljøsentre	Ansette ungdom fra videregående skole som gir tjenester på eldresentre i helgene	Telle antall unge ansatt på eldresentre. Personalstatistikk.	4	5	.
Innsatsområde 4: Kompetanseheving	Utvide kompetansen blant brukerne av tjenesten slik at de i størst mulig grad kan arbeide/leve mest mulig selvstendig. Måles i prosent av brukere som kan utføre enkeltoppdrag på egenhånd.	Spørsmål innarbeides i brukerundersøkelsen om selvmestring fra 2017. Lokal brukerundersøkelse utarbeidet i samarbeid med virksomhet for funksjonshemmede.	Grunnlags- måling	Gjennomført	.Brukerundersøkelse har blitt gjennomført.

Transport nærmiljøsentre er igangsatt med en bil i 2017. Frivilligsentralen står for organisering, logistikk og utførelse av transportoppdragene.

Huset har fått tilbakeført planlagt reduksjon og driften er oppe på nødvendig nivå i forhold til etterspørsel og bruk.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,01 %	4,92 %	6,93 %

Sykefraværet har hatt fokus gjennom hele 2017. Det ble etablert et samarbeid mellom Nav arbeidslivssenter, hovedverneombud, Virksomheten og HR avdelingen for å se på fraværet spesielt ved to avdelinger. Dette ga gode resultater og sykefraværet ble redusert og stabilisert.

Tiltakene i forhold til nærværarbeid virket godt.

Sykehjem

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
33-Sykehjem	215 205	223 542	-8 336	103,9 %
Sum	215 205	223 542	-8 336	103,9 %

Virksomhet Sykehjem fikk i 2017 et merforbruk på 8,3 mill. kr. hvorav 5,1 mill. kr. på lønn og 2,8 mill. kr. på drift.

Det har vært et gjennomsnitt på 6 pasienter i overbelegg på generelle sykehjemsplasser i 2017. Hovedtyngden av dette har påløpt etter sommeren.

Det er nødvendig å ta imot pasienter fra hjemmet med akuttbehov - hvor det ikke lenger er forsvarlig å ivareta pasienten med hjemmetjenester og fra spesialiserte avdelinger på Byskogen - for å fristille plasser der og dermed begrense overliggerdøgn ved Sykehuset i Vestfold. Virksomheten jobber systematisk og helhetlig for å møte behovet for institusjonsplass.

Det ble i 2017 tatt imot flere pasienter fra hjemmet med akuttbehov. Dette er pasienter med behov av ekstra tett oppfølging i institusjon, og utløser ekstra ressurser, for å sikre pasienten selv, medpasienter og ansatte. Faglig forsvarlige tjenester, spesielt knyttet til pasienter med demenssykdom, er en stor utfordring, det er her virksomheten samlet sett har de største utfordringene knyttet til merforbruk lønn.

Driften av sykehjemmene har et stort merforbruk i forhold til budsjett. Nødvendige vedlikeholdstiltak ved flere sykehjem er gjennomført som utskiftning av ødelagte møbler, mottak av endrede tv-signaler til sykehjem. Det vil også i 2018 være behov for ytterligere investeringer i boligmassen. Reparasjon av sykesignalanlegg på sykehjemmene har vært nødvendig for sikring av forsvarlig drift.

På grunn av flytting av avdeling fra Byskogen til Yttersølia og Dagsenter fra Byskogen til Tjølling har det påkommet uforutsette driftsutgifter i flytteprosessen.

Inntektene ligger noe under budsjett for året. Det er en trend at korttidsplasser i økende grad disponeres til avlastningsopphold, som er uten egenbetaling.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål Oppnådd 2017 resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Samhandlingsreformen	Sikre en faglig god og etterprøvbartjeneste til pasientene gjennom etablering av konkrete kvalitetsmål for tjenesten	Antall årsverk i pasientrettede tjenester med fag- og høyskoleutdanning, %-vis økning. Ny måling fra 2017.	10,0 %	Larvik kommune har en økning av antall ansatte med fagutdanning fra videregående skole og høyskole fra 76,4% i 2015 til 78,7% i 2016. Larvik kommune utdannet 21 helsefagarbeidere i bedriftsintern utdanning (TOPP) i 2017. Larvik kommune har en høy andel faglært sammenlignet med

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål	Oppnådd Status	2017 resultat
					de andre sammenligningskommunene. Larvik kommune har en aktiv rolle i forhold til å ta imot studenter og elever, dette er viktig i forhold til kvalitet og rekruttering.
	Øke antall plasser i differensierte dagtilbud for eldre og personer med demens. Lavterskeltilbud Villa Kveldsol iberegnet.	Antall differensierte plasser hentes fra Profil og avdelingsstatistikk. Tallene er samlet dagtilbud pr. uke.	350	350	Mål for 2017 er oppnådd ved antall dagtilbud er økt.
Innsatsområde 2: Økt fokus og konkret satsning på pårørendesamarbeid.	Systematisk gjennomføring av brukerundersøkelser i sykehjem hvert annet år.	Gjennomføring av brukerundersøkelser i sykehjem hvert annet år. Rapporteres i tekstformat i standardisert analyse av resultat brukerundersøkelsen.	Ja	Ja	Svarprosent forenklet besvarelse 81%
Innsatsområde 3: Enhetlig pasientforløp	Kvalitet i tjenesten. Sikre en faglig god og etterprøvbar tjeneste gjennom etablering av konkrete kvalitetsmål for tjenesten.	Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100		For virksomhet Sykehjem har det vært pasienter på overbelegg gjennom hele året. Gjennomsnittlig 6 plasser i 2017. Enkelte pasienter har derfor ligget på dobbeltrom i perioder, samt at alternative romløsninger har vært benyttet.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,27 %	6,71 %	8,97 %

Sykefraværet i virksomheten er stabilt når det gjelder korttidsfravær, mens det ses en nedgang i sykefravær knyttet til langtidsfraværet. Sykefraværet følges tett opp med tiltak som fremmer arbeidsrelatert tilknytning. Det er i liten grad registrert direkte arbeidsrelatert sykefravær.

Psykisk helse og avhengighet

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
34-Psykisk helse og avhengighet	59 412	54 506	4 906	91,7 %
Sum	59 412	54 506	4 906	91,7 %

Årsresultatet viser et mindreforbruk på 4,9 mill kr.

Det positive resultatet skyldes tildelt tilskudd fra Fylkesmannen, en større oppjustering av refusjoninntekter på ressurskrevende tjenester i desember 2017 og at oppstart av det nye botiltaket i Storgata (tidligere Dronningensgate) ble noe utsatt, og de første beboerne flyttet inn september 2017.

I 2017 fikk virksomheten tildelt tilskudd fra Fylkesmannen på kr 1 584 000 til kommunalt rusarbeid for videreføring av stillinger. Dette var midler som virksomheten ikke kunne forutse ved fastsettelse av årets budsjett. Tilskuddsmidlene avkortet i 2018.

Flyttingen av avd. D Yttersølia til Byskogen ble gjennomført 1.november 2017. For at flyttingen skulle være mulig måtte avd. D flytte midlertidig til avd. Gyda på Furuheim fra midten av juni til innflytting på Byskogen. Ved flytting av avd. D til Byskogen har avdelingen gått fra 12 plasser til 18 plasser og det har krevd en økning av ressurser. Driftsutgiftene på årsbasis er på 1,9 mill kr. mer og disse var ikke budsjettert med for 2017.

Virksomheten prioriterte derfor å bruke penger som var avsatt til drift av ny bolig på Dolven (planlagt ferdigstilt 2019) for personer med behov for ressurskrevende tjenester for å få gjennomført flyttingen av avd. D og sikre en forsvarlig drift av 18 plasser. For 2018/2019 er denne problemstillingen ikke avklart og det jobbes aktivt med tiltak for å drifte tiltaket på Dolven fra 2019.

Innenfor virksomheten er det avdelingene med heldøgns omsorg og ressurskrevende tjenester som utfordrer budsjettbalansen mest.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Hverdagsmestring	Ambulerende tjenester jobber i turnus på kveld og helg i nært samarbeid med spesialisthelsetjenesten.	Antall personer med behov for heldøgns bemanning reduseres. Tallgrunnlaget hentes fra søkerlisten på bemannet bolig og Profil.	20 %	67 %	Antall personer på søkerlisten til heldøgnsbemannet bolig er 2 personer.
Innsatsområde 2: Tidlig intervensjon psykisk helse	Virksomheten gir tilbud om lavterskel helsetilbud individuelt og i gruppe til personer med depresjoner, angst og lette traumelidelser.	Øke antall personer som får tilbud om korttids kognitiv terapi. Tallgrunnlaget hentes fra Profil.	50 %	246%	I 2017 har virksomheten mottatt 234 henvendelser til Mestringsteamet om korttids kognitiv terapi. Av disse har 194 fått tilbud om behandling fra Mestringsteamet. Den resterende

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
					gruppen har enten blitt overført til ambulerende tjenester, blitt anbefalt oppfølging annet sted eller avsluttet av ulike grunner. I tillegg har det vært avholdt 2 KIB kurs (kurs i belastninger) og 1 KID kurs (kurs i depresjonsmestring)
Innsatsområde 3: Tidlig intervensjon rus	Forebygge utvikling av rusmiddelproblemer hos ungdom og unge voksne ved å tilby dem ruskontrakt i samarbeid med politiet.	90 % av alle ungdommene på ruskontrakt fullfører i henhold til kontrakten. Tallgrunnlaget hentes fra Profil.	90,0 %	73,0 %	I 2017 er det 8 ungdommer som har fullført ruskontrakten og 3 ungdommer med brudd.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,21 %	7,72 %	9,94 %

Sykefraværet for året 2017 viser en positiv nedgang både korttid og langtid sammenlignet med 2016. Noe av langtidsfraværet skyldes planlagte operasjoner. Noe av langtidsfraværet har vart over lengre tid, som det nå er en avklaringsprosess rundt.

I desember hadde virksomheten en økning på sykefraværet i ambulerende tjenester som var jobbrelatert og knyttet til stress. Det kan skyldes flere tildelte saker per ansatt og/eller flere krevende saker.

Virksomheten jobber videre med å øke nærværet med bruk av tiltakene virksomheten har fokusert på i 2017 ref. tidligere rapporteringer.

I 2017 har virksomheten satt inn kompetansemobiliserende, psykososiale og organisatoriske tiltak i avdelingen som:

- Alle avdelingene får fast veiledning av psykolog
- Internundervisning
- Tatt i bruk «Jeg gjør forskjellen» i regi av Ifokus
- Tatt i bruk GAT analyse som gir oversikt over mønstre og sammenhenger i sykefraværet
- Tett oppfølging av avd.leder ved langtidsfravær og aktiv bruk av HR

Parallelt med dette arbeidet vil virksomheten fra 2018 gå i gang med arbeidet med å se på organisering, tjenesteinnhold og ressursbehov for ambulerende tjenester.

Larvik helsehus

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
35-Larvik helsehus	85 520	87 773	-2 253	102,6 %
Sum	85 520	87 773	-2 253	102,6 %

Larvik Helsehus

Virksomheten som helhet har et merforbruk på 2,3 mill kr.

Presteløkka rehabiliteringssenter:

Presteløkka rehabiliteringssenter hadde et merforbruk på 0,3 mill kr.

Avdelingen har et høyt tempo og mange kompliserte pasientforløp. 60 % av pasientene kommer fra sykehuset eller via avklaringsavdelingen på Byskogen.

Spesialiserte sykehjemsplasser, Byskogen:

Merforbruket ble 1,5 mill kr. Dette har sin årsak i merforbruk lønn og sviktende inntekt.

Pasienter med behov for 1:1 oppfølging er hovedårsaken til merforbruket.

Legevakt og andre legetjenester

Merforbruk 2017 ble på 0,5 mill kr.

Legevakt har et merforbruk på lønn. Dette for å ivareta nødvendige tjenester. I tillegg har det vært lavere inntekter fra Helfo enn budsjettet bl.a. med bakgrunn i vakante faste stillinger. Videre har det vært økte pålagte kostnader ved drift av Helsenett/nødnett.

På øvrige legetjenester er det noe mindreforbruk. Dette på grunn av vakante stillinger og sykefravær der det ikke har vært leid inn vikar. Dette er med på å saldere merforbruket.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Videreutvikle kompetanse om riktig bruk av KAD plasser og avklaringsplasser.	Økt bruk av KAD-plasser mot målgruppe	Antall belagte plasser	60,0 %	60,0 %	Økt samhandling mellom kommunes fastleger, legevakt og Koordinerende enhet og tildeling, SIV akuttinntak og lege ved KAD-avdeling om disponering av KAD-tilbudet, har gitt en økt bruk av plassene, større sirkulasjon og hensiktsmessig bruk av plassene. Resultatet er i henhold til målet for 2017.
Innsatsområde 2: Presteløkka skal være et integrert ledd i kommunens	Kompetanseheving innen rehabilitering for ansatte i omsorgstjenesten	Antall gjennomførte internseminar	2	0	Dette arbeidet har ikke hatt fokus i 2017, på bakgrunn av lederskifte og

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
rehabiliterings satsing.					andre prioriteringer.
	Kvalitetssikre gruppetilbudene på Presteløkka i forhold til opplevd fallrisiko	Antall deltakere med opplevd redusert fallrisiko	5,0 %	0,0 %	Oppfølging av fall og og forebygging av fallrisiko, var en del av et prosjekt rundt fall og fallforebygging i kommunen. Prosjektet ble utsatt, og det utarbeides interne prosedyrer inn mot fall og fallforebygging.
	Lavterskeltilbudet "Trygghet og Trening" utnyttet.	Utnyttelsesgrad i forhold til kapasitet. Siste måling er Gyda før flytting.	100,0 %	94,4 %	Trygghet og trening har hatt en høy dekningsgrad. Dette er et godt lavterskeltilbud, som benyttes for å utsette og forebygge behov for økte tjenester.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,65 %	5,08 %	6,73 %

Korttidsfravær 2017: 1,65%

Langtidsfravær 2017: 5,08%

Hjemmetjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
36-Hjemmetjenester	191 744	205 580	-13 836	107,2 %
Sum	191 744	205 580	-13 836	107,2 %

Virksomheten har ved årsavslutning et merforbruk på 13,8 mill. kr.

Virksomheten er i en utfordrende situasjon når det gjelder å kunne ivareta lovpålagte tjenester innenfor budsjetttrammen:

- Økt antall brukere,
- tidlig utskrivning fra sykehus,
- faglig kompleksitet / multisyke pasienter
- varierende forutsigbarhet i tjenestens oppgavetyngde

Disse punktene er en utfordring for virksomheten som til enhver tid skal ivareta lovpålagte tjenester med personell, riktig kompetanse og med planlagt kvalitet.

Virksomhetens merforbruk skyldes i hovedsak;

- lønn gjennom overtid og ekstrainnleie av egne ansatte og fra vikarbyrå
- kjøp av tjenester fra eksterne leverandører

Dette for å ivareta brukerne med den nødvendige fagkompetansen.

Virksomheten ivaretar et vidt spekter av tjenester inn mot den enkelte pasient. Pasienten skal oppleve trygghet og faglig gode tjenester.

Virksomheten har etablert en organisasjonsstruktur som er gir grunnlag for fleksibilitet inn mot tjenesteoppgaver og ressursstyring, gjennom fordeling og forskyving av oppgavetyngde i avdeling, ringvis og virksomhetsovergrepene. Dette for å utnytte ressursene best mulig, og redusere ytterligere merforbruk.

- Det gjøres en kontinuerlig vurdering av oppgaver, kvalitet og tidsbruk inn mot alle tjenestemottakere. Virksomhetens hjemmetjenesteavdelinger har i gjennomsnitt direkte brukertid i 2017 på 55-57% etter faktisk brukte årsverk. Dette er høyt i forhold til tall fra KS, og viser dermed en effektiv ressursforvaltning.
- Det er gjennomført en work-shop med ekstern konsulent for å gjennomgå status og øke kompetanse innen arbeidstidsplanlegging med fokus på heltidskultur; - døgnrytmeplan(arbeidsoppgaver), bemanningsplan(behov for ansatte inn mot oppgaver) og turnusplan. Gjennomgangen tydeliggjør utfordringer innenfor tildelte årsverksrammer inn mot tildelte lovpålagte oppgaver.
- Det er iverksatt nye reviderte arbeidsplaner 23.10.17. Videre har vi søkt fagforbundene, og lagt plan for oppstart av en 1 årig pilot langvakter helg i 3 avdelinger med planlagt oppstart medio februar. Dette for å øke helgearbeidstid og imøtekomme ønsker om større stillinger/ heltidskultur.

- Det er utarbeidet prioriteringsnøkler for tjenesteyting i ergoterapi, fysioterapi og hjelpemiddel tjenesten. Dette for å sikre riktig prioritering til våre innbyggere.
- Det jobbes med kompetansehevende tiltak på mange områder.
- Det jobbes med nærværestiltak i alle avdelinger, og sykefraværet er redusert sammenlignet med samme periode 2016, men er nå økende.
- Virksomheten har iverksatt tiltak i samarbeid med Frisk Larvik/ HMS/ NAV for ansatte med u- spesifikke muskel og skjelettplager med mål om reduksjon i fravær. Samtidig som det gis lederstøtte inn mot oppfølging av sykemeldte.
- Det planlegges et prosjekt for gjennomgang av Tjenestebehov Natt Helse og omsorg - innenfor virksomhetene hjemmetjeneste, psykiske helse og avhengighet, funksjonshemmede og sykehjem - for å evaluere oppgaver og ressursbruk. Det er innhentes informasjon fra andre kommuner og arbeidsgruppen skal se på og foreslå tiltak som kan gi redusert bemanning / ressursbruk på natt.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Videreutvikle en organisasjonsstruktur som ivaretar de tjenester våre innbyggere har vedtak på	Tjenesten gjennomføres i tråd med vedtak om tjenestens omfang, fattet av tjenestekontor, og kontinuerlig justert iht pasientens reelle behov.	Differansen mellom vedtakstid (tjenestens direkte pasientrettede tidsbruk) og utført tid (oppdraget tidsbruk i arbeidslister) skal ikke være større enn 15%. Rapport fra Profil. Ny måling fra 2017.	15,0 %	0,3 %	De individuelt tilrettelagte tjenestene oppdateres fortløpende ved endring i tjenestebehov, og det meldes fortløpende endringer til koordinerende enhet og tildeling der tjenestens innhold er endret i tid og inn mot varige endringer i vedtakets innhold.
Innsatsområde 2: Beholde eller øke pasientens egenopplevde livskvalitet	Antall pasienter som tilbys hverdagsrehabilitering som en tidsavgrenset vedtaksbasert tverrfaglig tjeneste økes.	Iplos registrering og egen statistikk.	150	108	Det har vært 137 henvendelser vedr. aktuelle pasienter, hvorav 29 ikke har blitt vurdert egnet for tjenesten, og 10 ikke har fullført pga forskjellige årsaker. 108 har gjennomført. Det jobbes kontinuerlig med informasjon og kompetansedeling for å øke rekruttering fra koordinerende enhet og tildeling og fra hjemmetjenestens avdelinger. Samtidig jobbes det med fokus på hverdagsmestring i alle avdelinger.
	Øke andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 80 år og eldre. Dreie tjenestene mot rett nivå i omsorgstrappen, slik at flest mulig kan bo hjemme.	Andel hjemmetj. mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	12	98	KOSTRA
Innsatsområde 3: Fastsette standard, og kartlegge/planlegge for virksomhetens eksisterende og kommende kompetansebehov	Virksomheten skal ha riktig kompetanse inn mot oppgaver. Dette medfører en ønsket økning av ansatte med høyskole/universitetsutdanning.	Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra høyskole/universitet.	40,0 %	38,0 %	SSB

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,00 %	5,98 %	7,98 %

Korttidsfravær 2017: 2,00 %

Langtidsfravær 2017: 5,98 %

- Virksomheten har i 2017 hatt et lavere korttidsfravær sammenlignet med 2016.
 - Virksomheten har også hatt en nedgang i langtidsfravær sammenlignet med 2016. Fraværet skyldes svangerskapsrelaterte plager og noen eldre arbeidstagere som er helt eller delvis langtidssykemeldt.
 - Det er rapportert noe arbeidsrelatert fravær som knyttes opp mot høy arbeidsbelastning og stress.
1. Virksomhetens avdelingsledere jobber kontinuerlig med tett sykefraværsoppfølging og fokus på nærværarbeid.
 2. Virksomhetene deltar i et pilotsamarbeid med Frisk Larvik. Dette innebærer veiledning/oppfølging av ledere og tilbud om veiledning og oppfølging av sykemeldte ansatte som har lette muskel/skjelett plager og/eller lette psykiske plager. Målet er å få sykemeldte raskt tilbake i jobb.
 3. Det er gjennomført en obligatorisk informasjon/opplæring av alle ansatte av iBedrift med tema lettere psykiske plager og lette muskel- og skjelettplager, for å øke de ansattes forståelse av, og eget ansvar inn mot forebygging og arbeidsevne.
 4. Det jobbes kontinuerlig for å rekruttere fagkompetanse, og med innleie av vikarer, slik at virksomheten har tilstrekkelig bemanning for å løse tjenesteoppgavene.
 5. Det jobbes med trivselstiltak i alle avdelinger.
 6. Det gjennomføres interne opplæringer og kurs for å øke kompetanse og trygghet inn mot arbeidsoppgaver.
 7. Det gjennomføres kontinuerlig kurs og veiledning inn mot tunge oppgaver og forflytning.
 8. Kvalitetssystemet TQM er implementert, og tas i bruk i økende grad. Dette er et støtteverktøy for de ansatte inn mot tjenesteyting og forståelse av arbeidsoppgaver.

Fellesfunksjoner

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
37-Fellesfunksjoner	120 249	118 482	1 766	98,5 %
Sum	120 249	118 482	1 766	98,5 %

Fellesfunksjoner fikk i 2017 et mindreforbruk på 1,8 mill kr. Dette skyldes i hovedsak:

- Mindreforbruk boligkontoret pga økte husleieinntekter
- Refusjoner for sykefravær hvor vi ikke har leid inn vikar
- Holdt stillinger vakante der dette har vært mulig, før ny ansettelse
- Ekstern finansiering fra f.eks. fylkesmannen, helsedirektoratet etc. til dekning av utgifter i forbindelse med utvikling
- Overliggerdøgn hadde en merforbruk i 2017. Noe av merforbruket ble dekket av midler avsatt til tiltak som ikke ble startet opp i 2017.

Øvrige områder innenfor Fellesfunksjoner er i balanse.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål	Oppnådd 2017 resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Bidra til bedre folkehelse, hverdagsmestring, og bruk av velferdsteknologi i befolkningen	Antall velferdsteknologiske hjelpemidler øker med 40 %	Ta ut statistikk fra Profil som viser antall digitale trygghetsalarmer, GPS/lokaliseringsteknologi, elektroniske medisindispensere, andre velferdsteknologiske hjelpemidler.	330	698	Kompetanse: Larvik kommune har i samarbeid med Attensi, utviklet et simuleringsprogram for Motiverende intervju for ansatte i Helse og Omsorg. Spillet er en treningsplattform, som gir den enkelte ansatte tilbakemeldinger på samtalen med brukere og pårørende. Denne samtaleformen gir en motiverende effekt for å styrke egenmestring. Ansatte får i tillegg tilbud om Kompetanse i Motiverende intervju. Larvik kommune gjennomfører studiesirkler for 15 ressurspersoner i Helse og Omsorg for riktig innføring og bruk av velferdsteknologi. Velferdsteknologi-uka: I samarbeid med Fylkesmannen, Høyskolen i Sør Øst Norge, Sandefjord og Lardal kommune ble det gjennomført kompetanseheving for 250 ansatte og åpen dag for innbyggerne.
	Forbedre skår i helseprofiloversikt på muskel/skjelettplager i befolkningen	Antall muskel/skjelettplager pr. 1000 innbygger. Hentet fra Folkehelseprofilen.	280	335	Indikatoren er noe endret fra tidligere år, dette gjør at selve verdien ikke er sammenlignbar med barometeret fra 2017 og tidligere. Utfra profilbildet er dog antall innbyggere med muskel-/skjelettplager i kommunen,

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål	Oppnådd 2017 resultat	Status måloppnåelse
					rapportert fra legevakt og fastleger mm, fortsatt høyere enn fylkes- og landsgjennomsnittet. Det er iverksatt flere tiltak og fulgt opp tidligere satsinger, blant annet i regi av Frisklivssentralen, som ikke gir tilstrekkelig effekt innenfor rapporteringsåret.
	Forbedre skår i helseprofiloversikt på psykiske symptomer/lidelser i aldersgruppen 15-29 år	Antall psykiske symptomer/lidelser pr. 1000 innbygger. Hentet fra Folkehelseprofilen	165	183	Måltallet er ikke nådd for 2017. Det er, i henhold til tidligere år, et økende antall mennesker i aldersgruppen 15-29 år som rapporteres å ha psykiske lidelser/symptomer i kommunen, rapportert fra fastleger og legevakt. Det er et tydelig fokus og innsatsområde i de ulike tjenesteområder på denne utviklingen, uten at en så langt har klart å snu trenden som har vært tydelig i flere år.
Innsatsområde 2: Sikre helhetlige og trygge pasientforløp og helhetlig dokumentasjonssystem som er knyttet opp mot pasientens kjernejournal.	Antallet overliggerdøgn på sykehuset halveres med utgangspunkt fra prognose overliggerdøgn 2016	Antall overliggerdøgn. Hentes fra sykehus statistikk.	600	981	Tallene til overliggerdøgn er endelig for 10 måneder i 2017, justert etter regning fra sykehuset, dette er noe lavere enn tidligere varslet. For november og desember er tallene foreløpige. Arbeid for å redusere overliggerdøgn har hatt fokus i hele 2017. Arbeidet fortsetter.
Innsatsområde 3: Bidra til en bærekraftig helse og omsorgstjeneste ved satsing på tidlig intervensjon og tilrettelegging for et trygt og verdig liv i egen bolig.	Bostedsløse skal ikke vente mer enn 3 mnd. på tildeling av fast bolig	Antall bostedsløse som har ventet mer enn 3 mnd på tildeling av fast bolig. Hentes fra internstatistikk.	0	16	Hovedårsaken til at det har gått mer enn tre mnd. å få tildelt fast bolig er mangel på egnede boliger til personer som vil ut av rusmiljø, men ikke er helt ute.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,50 %	3,94 %	5,44 %

Virksomheten har et korttidsfravær på 1,5 % og langtidsfravær på 3,94 % i 2017. Langtidsfraværet skyldes sykdommer som ikke er arbeidsrelatert.

Eiendom

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
62-Renhold	1 164	-1 201	2 365	-103,2 %
63-Prosjekt, drift og vedlikehold	19 623	20 557	-934	104,8 %
64-Utvikling og forvaltning	8 306	9 218	-912	111,0 %
65-Stab eiendom	6 729	6 254	475	92,9 %
Sum	35 822	34 829	994	97,2 %

Tallene i tabellen over viser fordelt til de enkelte virksomheter fratrukket Sentrale utgifter og inntekter som ligger i budsjettskjema 1A.

Tabellen under viser hva netto ramme er basert på totaløkonomien på virksomhetene.

På dette tjenesteområdet er tallene like.

Virksomheter i tjenesteområdet	Budsjett	Regnskap	Avvik	Forbruk i %
62 Renhold	1 164	-1 201	2 365	-103,2
63 Prosjekt, drift og vedlikehold	19 623	20 557	-934	104,8
64 Utvikling og forvaltning	8 306	9 218	-912	111,0
65 Stab eiendom	6 729	6 254	475	92,9
Sum Eiendom	35 822	34 829	994	97,2

Eiendom brukte i 2017 kr 994 000,- mindre enn budsjettet. Dette må sies å være akseptabelt når en ser at de totale kostnadene utgjør til sammen ca. kr 137,3 mill. inkl. mva.

Av den totale kostnaden utgjør lønnskostnader til 120 ansatte ca 62 mill kr. Til vedlikehold av de totalt ca. 242 000 m2 arealer som Eiendom har under forvaltning brukes ca 40 mill kr inkl. mva, hvorav 12 mill kr inkl. mva går til vedlikehold av boliger. Eiendom har vedlikeholdsansvaret for ca 800 boliger, hvorav ca 400 er egneide og resten er eid av Larvik kommunale boligstiftelse.

Eiendom har i løpet av 2017 starten opp jobben med å få laget tilstandsrapporter over bygningsmassen. Hittil er det laget 30 rapporter. Tilstandsrapportene skal danne grunnlaget for en vedlikeholdsplan. Dette arbeidet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2018.

Det var i 2017 en økning på 30 % i antall prosjekter, til ca 130 store og små prosjekter.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Eiendom skal utvikle, forvalte og drifte attraktive og fremtidsrettede bygg og eiendommer.	Eiendom har i 2017 hatt svært stor aktivitet på alle områdene. Ressursene som er til disposisjon er begrenset, men til tross for dette må det sies at måloppnåelsen har vært tilfredsstillende.

Status investeringer

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Årets budsjett		Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt	Avvik						
Alarmanlegg - sykehjem	0	104	0	2017	4K-2019		Middels risiko	Styringsgruppe er etablert for prosjektet og styringsdokument er sendt ut. Prosjektet følger planlagt fremdrift. Konkurransgrunnlag for en rammeavtale er laget og konkurransen er utlyst. Vedrørende økonomi: Nytt prosjekt 04610 er opprettet. Utgifter er ført på dette prosjektet i 2017 kr. 623 774. Dette skal dekkes av midlene på prosjekt alarmanlegg. Midlene er brukt i samarbeid med Eiendom i 2017.	
Berg skole - nye el-tavler	200	143	200	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidene pågår.	
Berg skole - nytt skolekjøkken og garderobe	1 437	1 467	-30	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektet er ferdigstilt.	
Berg skole - Nytt ventilasjonsanlegg	1 600	7	0	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektering er startet.	
Bergeskogen barnehage, ny drenering, lysstoffarmaturer	143	176	-33	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektet er ferdigstilt.	
Bergeskogen barnehage, nytt vognskjul, kjøkken og dører	900	517	900	2017	1K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". arbeidene pågår	
Borgejordet 23 - tilbygg lasterampe	603	19	603	2017	1K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Tak overbygg for lasterampe er noe forsinket grunnet vinter og snø. Bygget ventes ferdig i løpet av februar 2018.	
Borgejordet barnehage - nytt ventilasjonssystem	1 990	410	1 990	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgningen "Investeringer Eiendom". Nytt ventilasjonssystem på loft. Kostnadene øker på grunn av komplisert bæring av loft og dårlige grunn- og fundamenteringsforhold. Kontrakt med utførende blir inngått i 1. kvartal 2018.	
Borgejordet barnehage - Nytt ventilasjonssystem	10	410	-371	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgningen "Investeringer Eiendom". Nytt ventilasjonssystem på loft. Kostnadene øker på grunn av komplisert bæring av loft og dårlige grunn- og fundamenteringsforhold. Kontrakt med utførende blir inngått i 1. kvartal 2018.	
Borgejordet barnehage, nytt	150	5	150	2017	4K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Satt litt på	

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
kjøkken								vent grunnet tilbygg som kommer i konflikt med kjøkken.
Brannsikring Dr. Holmsvei	4 000	30	4 000	2018	4K-2019		Middels risiko	Prosjektering er startet. Brannsikring av 24 leiligheter fordelt på 3 stk hus.
Brannstasjonen, ombygging for å tilfredsstille HMS-krav	68	350	-282	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom" og Brannstasjonens eget budsjett. Prosjektet er ferdigstilt.
Brunla skole - solavskjerming	250	21	250	2017	1K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Alle prosjektene vedrørende solavskjerming blir samkjørte. Monteringsarbeid pågår og vil bli avsluttet i Februar 2018.
Brunla/Stavern skole, samlokalisering	62 200	23	62 200	2021	3K-2021		Lav risiko	Prosjektet har hatt liten aktivitet i år. Kommunestyret avklarte i desember at utbyggingen kan starte i 2018.
Byskogen - ny barnehage	48 160	37 073	48 160	2018	1K-2018		Lav risiko	Totalentreprisekontrakt er signert med Backe Vestfold Telemark AS. Kontraktfestet ferdigstillelse er 5.2.2018. Prosjektering/samspillsfase ble avsluttet i april 2017. Umiddelbart etter dette startet gjennomføringen og allerede før ferien kunne man se konturene av hvordan dn nye barnehagen kommet til å bli. Etter ferien ble bygget tett og innredningsarbeidene kunne starte. De bygningsmessige arbeidene ble ferdigstilt i desember, og alle tekniske anlegg skal idriftsettes i januar 2018. Overlevering blir den 5.2.2018. Prosjektet har fått tilskudd fra ENOVA på 500 000,-.
Byskogen barnehage, inventar	2 440	950	2 440	2020	1K-2018		Lav risiko	Prosjektet koordineres med byggeprosjektet 04336. Inventar er bestilt og avtalt levert til den nye barnehagen i ukene 8 - 12 2018. IT utstyr er bestilt gjennom IT-avdelingen i kommunen.
Byskogen sykehjem - ny heis	3 500	44	3 500	2017	4K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Dagens vare og personheis er gammel så nye deler er vanskelig å framskaffe. Anbud er sendt ut til tre tilbydere, men prisen ble over kalkulert og må derfor ut på Doffin. Prosjektet blir noe utsatt pga manglende kapasitet.
Byskogen sykehjem - nødstrøm	2 015	2 061	2 015	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektet er ferdigstilt.
Byskogen sykehjem, legionellasikring	313	399	313	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Anlegget er installert og i drift.
Bøskogen eldresenter - etterisolering av tak	1 600	31	0	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektering pågår og legges ut på konkurranse i Februar 2018.

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
Bøkeskogen eldresenter - ny avfallsstasjon i grunn	350	20	350	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektering påbegynt, planlagt oppstart i April 2018.
De fem kulturhus - Herregården	778	161	778	2017	4K-2026		Lav risiko	I prosjektet har det i 2017 vært en stor satsing på den museale delen av planprosessen, med hovedvekt på følgende deloppgaver: Dokumentasjon og forskning på sammenhenger mellom Herregården og byen. Videre arbeid med 3D-modell av herregårdsanlegget og byen anno 1767 i samarbeid med Westerdals ACT. Utprøving av møblering i tre rom (som del av møbleringsplanen), reparasjon av belysning og utstillingselementer i to rom. Disse tiltakene er finansiert innenfor museets investering- og driftsmidler avsatt til Herregården. Arbeidet fortsetter med å sammenstille alle delene av planen for ferdigstilling og trykking.
Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy	4 500	176	4 500	2018	3K-2019		Lav risiko	Prosjektet er forsinket som følge av utfordringer med egen tomt for etablering av fyllestasjon. Konkurransen pågår, det er utlyst en konkurranse på Doffin for pre-kvalifisering av leverandører. Det pågår nå forhandlinger med leverandører. Tilskuddet fra miljødirektoratet er innvilget og fristen for sluttrapportering er utsatt til oktober 2019.
Fagerli barnehage - inventar og utstyr (Torstvedt)	49	49	49	2017	2K-2018		Lav risiko	Inventar prosjektet er ferdigstilt. Rest av opprinnelig budsjett overført til nye Byskogen barnehage.
Fagerli barnehage (Torstvedt)	52 500	607	52 500	2017	2K-2018		Lav risiko	Prosjektet er overlevert til kontraktfestet tidspunkt 15.6.16. Prøvedriften i selve barnehagen er avsluttet, men på grunn av sammenkoplingen av barnehagen og skolen, pågår deler av prøvedrift frem til 11.1.2018.
Fagerli skole - inventar og utstyr (Torstvedt)	4 630	3 660	4 630	2017	2K-2018		Lav risiko	Inventar prosjekt er nesten ferdigstilt. Det er behov for supplerende innkjøp, men prosjektet avsluttes 1. kvartal 2018. Prosjektet leveres innenfor budsjett.
Fagerli skole - ny 1-7 skole (Torstvedt)	414 000	32 197	414 000	2017	4K-2018		Lav risiko	Prosjektet er overlevert til kontraktfestet tidspunkt 31.12.16. Prøvedrift pågår frem til 11.1.2018 og det vil her diskuteres om prøvedriften skal avsluttes. Prøvedriften viser nå regularitet i forhold varmeanlegg, men følges av Hent, eget driftspersonell og

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
								eksterne byggherre ledere. Gjenstående midler blir benyttet til nødvendige oppgraderinger oppfølging av prosjekt/prøvedrift.
Farrishallen - nye vv-tanker, ny led-belysning svømmehall	800	1 106	800	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidet med å bytte til nye varmtvanns tanker og ny Led belysning i svømmehallen ble utført sommer 2018. Prosjektet er ferdigstilt.
Festiviteten - investeringer 2014 - 2016	39 274	707	39 274	2020	2K-2019		Middels risiko	Konkurranse er gjennomført og Backe VT AS er valgt som leverandør. Prosjektets samspill planlegges gjennomført/avsluttet innen mars/april 2018. Prosjektet/samspill er noe forsinket grunnet en ønsket tilbakemelding fra KST 13.12.17. Forutsatt at en får gjennomført samspill i mars/april 2018 opprettholdes ferdigstillelse i løpet av 1. kvartal 2019, og at bygget dermed kan tas i bruk innen 2. kvartal 2019.
Formidlingscenter på Kaupang	14 300	0	0	2018	4K-2018		Middels risiko	Reguleringsarbeider pågår og oppstart utsettes til dette arbeidet er gjennomført.
Frøy skole - nytt heldekkende brannalarmanlegg, el-skap	320	0	320	2017	4K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Arbeidet med nytt heldekkende brannalarmanlegg er noe utsatt pga manglende kapasitet til prosjektleder. Bygget har i dag et sløyfebasert anlegg som begynner å bli gammelt.
Frøy skole - nytt ventilasjonsanl, vinduer, dører, etterisolering gym og adm fløy	7 700	38	7 700	2017	4K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Arbeidet med prosjektering er ferdig. Utsatt oppstart pga manglende kapasitet.
Frøy skole - oppgradering av svømmehall	8 600	7 792	8 600	2017	1K-2018		Lav risiko	Midlene i prosjektet kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Arbeidet med oppgradering av svømmehallen med garderobes er noe forsinket pga leveringsproblemer på utstyr.
Furuheim sykehjem - brannsikring og kjøling/ventilasjonssystem	2 380	364	2 380	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidet med brannsikring og kjøling av ventilasjon til beboer rommene har blitt utvidet til å gjelde flere ventilasjonsanlegg. Prosjekter er ferdigstilt.
Furuheim sykehjem - nytt kjøkken, nytt låsesystem	2 550	125	2 550	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektering pågår og konkurransen legges ut etter ferien. Låsesystem er ferdigstilt.
Furuheim sykehjem, legionellasikring	313	552	313	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra prosjekt "Investering Eiendom". Anlegget er montert og satt i drift.

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
Gjærdal 12 - nye garderober IT	738	23	738	2017	1K-2019		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidet med nye garderober på IT avdelingen er utsatt fram til omdisponering av bygg er vedtatt. Det er i dag ikke egen dame og herregarderobe på bygget.
Grevle sykehjem - Nytt kjøleanlegg Rakke og SD-anlegg	180	0	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektet er ferdigstilt.
Grevle sykehjem - nødllys og belysning	480	386	480	2017	1K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgningen i "Investeringer Eiendom". Blir ferdigstilt 1k 2018.
Grevle sykehjem - Teknisk installasjon for rensing av vann	320	140	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investering Eiendom". Installasjon av utstyret har gått greit.
Grevle sykehjem - utvendig solavskjerming Rakke 2	150	107	150	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Alle prosjektene vedrørende solavskjerming blir samkjørte. Monteringsarbeidene pågår og vil bli avsluttet i løpet av Februar 2018.
Gunnar Reiss Andersens gate 8 - 4 nye leiligheter	800	400	0	2017	2K-2019		Lav risiko	Selvfinansierende omsorgsboliger. Anbudsrunde er gjennomført og entreprenør er innstilt. Kontraktsmøte vil bli holdt i 1. kvartal 2018. Oppstart av arbeidene tidlig i 2. kvartal 21018
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	1 677	1 341	1 677	2017	1K-2019		Lav risiko	Prosjektering av VVA, ny pumpestasjon og lekeplasser er ferdig. Mengdebeskrivelsen er ferdig. Anskaffelsen av grunnentreprenør regnes ferdig i løpet 1.kvartal 2018.
Guriskogen Vest, opparbeidelse av infrastruktur	16 550	1 341	0	2017	1K-2019		Lav risiko	Prosjektering av VVA, ny pumpestasjon og lekeplasser er ferdig. Mengdebeskrivelsen er ferdig. Anskaffelsen av grunnentreprenør regnes ferdig i løpet 1.kvartal 2018.
Hedrum U skole - hybrid ventilasjon	125	132	-7	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Arbeidene er avsluttet og overtatt. Det er ingen planlagte aktiviteter i 2018.
Hedrum U skole - solavskjerming	250	116	250	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Alle prosjektene vedrørende solavskjerming blir samkjørte. Monteringsarbeidene pågår og vil bli avsluttet i løpet Februar 2018.
Hedrum u-skole - etterisolering/tekking av tak i idr-bygg og støyblokk mm	2 098	11	2 098	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektering pågår og skal ut på konkurranse i løpet av Februar 2018.
Helgeroa barnehage, nytt kjøkken	150	235	150	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidene er ferdigstilt.
Herregården - nytt tåkesprinklingsanlegg og utvendig sprinkling	4 952	283	4 952	2017	4K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektering av sprinkling er utført og utskifting igangsettes i uke 2 2018. Arbeidet med utskifting starter i Vestfløyen.

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
Husebyjordet - nye omsorgsboliger	75 300	45 016	0	2017	2K-2018		Lav risiko	Prosjektet består av å bygge 16 nye omsorgsboliger og en bemanningsbase. Prosjektet følger fremdiftsplanen.
Hvarnes skole - oppgradering av lysarmaturer og sikringsskap	756	462	756	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Arbeidet er ferdigstilt.
Investeringer ifm EPC-kontrakter	35 000	416	0	2020	4K-2021		Lav risiko	EPC kontrakten med Siemens er avsluttet. P.g.a. at Siemens ikke klarte å oppnå målsetningen i kontrakten har LK har valgt å ikke benytte seg av opsjonen. Tiltakene søkes gjennomført i egen regi.
Jegersborg barnehage - nye dører med klemsikring	350	416	350	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidene er ferdigstilt.
Jordet skole - solavskjerming	250	111	250	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Arbeidene er ferdigstilt.
Jordet skole, nye dusjer/garderobes	105	14	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektet er ferdigstilt.
Kjøp/salg av bil	0	397	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Eiendom hadde to varebiler hvor leasingkontrakten gikk ut i 2017. Disse bilene var det fordelaktig for virksomhetene å kjøpe ut. Dette prosjektet er ett prosjekt som ikke avsluttes, men brukes år etter år når behovet tilsier det.
Kvelde skole - Etterisolering og ny utvendig kledning	800	1 000	800	2017	1K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg".Arbeidet med å bytte ut eternittplater på fasaden samt etterisolering ble lagt ut som to deler. Arbeidet blir ferdigstilt i januar 2018.
Kvelde sol, nytt brannalarmanlegg	28	0	28	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektet er ferdigstilt.
Larvik Bibliotek - ny avfallsstasjon i grunn	350	20	0	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Planlagt oppstart i April 2018
Larvik bibliotek - nytt ventilasjonsanlegg m/varmepumpe, nye vinduer/dører	2 100	832	0	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidene pågår.
Legevakt - prosjektering 2017	500	64	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Prosjektet er stoppet opp da man ønsker å se dette prosjektet sammen med prosjekt "Larvik helsehus".
Mellomhagen skole - solavskjerming	150	100	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Alle prosjektene vedrørende solavskjerming blir samkjørte. Arbeid er ferdigstilt.
Mellomhagen ungdomsskole, Nye dører	91	310	-219	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektet er ferdigstilt.

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
Mellomhagen ungdomsskole, nytt heldekkende brannalarmanlegg	117	30	117	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektet er ferdigstilt.
Mesterfjellet 1-10 skole - ny energikilde/el-kjele	1 500	12	0	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektering pågår.
Mesterfjellet skole - ny 1-10 skole	223 016	1 769	-1 630	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Skolen er i sitt 4. år i drift. Det gjenstår fortsatt noen reklamasjoner. I 2018 skal det settes opp støyreducerende tiltak mot nabo.
Munken - Brannsikringstiltak	1 672	88	0	2017	4K-2018		Middels risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjekteringen er mer omfattende enn først antatt. Det må i tillegg tegnes opp fasader og søkes om fasadeendring da det skal opprettes flere rømningsveier. Det er planlagt konkurranse i løpet av februar 2018.
Nanset allé 7 - nye familieboliger	800	190	0	2017				
Omsorgsboliger Kvelde	78 000	92	-92	2019	4K-2019		Lav risiko	Prosjektet består av å bygge et omsorgsboligkompleks, det er foreslått 16 boliger. Skisseprosjekt er ferdigstilt.
Presteløkka sykehjem - Teknisk installasjon for rensing av vann	320	134	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene i prosjektet kommer fra "Investeringer Eiendom". Anlegget er montert og satt i drift.
Ra skole - Nytt automasjonsanlegg	1 000	544	0	2017	4K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Varmepumpe byttet, arbeid med sd anlegg pågår
Rammebevilgning - ENØK-investeringer kommunale bygg	35 000	0	-15 000	2020	4K-2020		Lav risiko	Rammebevilgning. Budsjettmidler overføres til det enkelte prosjekt. Det kostnadsføres ikke på dette prosjektet.
Regulering av arealer på Tagtvedt	200	0	0	2019	4K-2018		Lav risiko	Reguleringen vil bli gjort av eier av nabotomt. Midler går til å dekke kommunens andel av planen.
Rekkevik sykehjem - ny avfallstasjon i grunn	350	21	0	2017	4K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Det jobbes med å få godkjent tiltaket. Planlagt oppstart av arbeider i april 2018.
Rekkevik sykehjem - Ny belysning	330	357	-27	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidene pågår og ferdigstilles
Rekkevik sykehjem - Teknisk installasjon for rensing av vann	320	301	320	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Anlegget er montert og satt i drift.
Solstad barnehage, ombygging og utbygging	46	38	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Arbeidene er avsluttet og overtatt. Det er ingen planlagte aktiviteter i 2018.
Solstad Vest - regulering og salg av tomter	2 632	2 175	0	2018	4K-2018		Lav risiko	Regulering av området er ferdigstilt. Opparbeidelse av infrastruktur er ferdigstilt. Det mangler asfaltering av veger.
Stavern Idrettspark	60 000	47 105	60 000	2018	1K-2018		Lav	Prosjektet blir ferdigstilt den 12.01.18,

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
Kaken							risiko	det blir i den forbindelse avholdt overtagelse forretning mellom Backe Vestfold Telemark AS og Larvik kommune. Bygget går da over i en prøvedrift som varer i 12 måneder. Brukerne av hallen få tilgang som opprinnelig planlagt til tross for hærverket som hallen ble utsatt for i romjulen 2017.
Stavern sykehjem - branntiltak, nye dører omsorgsleiligheter	200	201	-1	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidene er ferdigstilt.
Stavern sykehjem - Teknisk installasjon for rensing av vann	320	276	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investering Eiendom". Anlegget er montert og satt i drift.
Stavern sykehjem - ventilasjonsaggregat med kjøling	2 335	682	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Arbeidene er avsluttet og overtatt. Det er ingen planlagte aktiviteter i 2018.
Stavernhallen - energiøkonomiserende tiltak	1 800	1 538	1 800	2017	1K-2018		Lav risiko	Prosjektet er en utvidelse av brønnpark og oppskalering av varmpumpen som blir installert i nye Stavern idrettshall får å dekke luftoppvarming i gammel hall. Prosjektet blir ferdigstilt den 12.01.18.
Stavernhallen - etterisolering gml tak + nytt brannalarmanlegg	1 800	1 273	1 800	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Prosjektet omfatter ny takteking på deler av det gamle taket i Stavernshallen , og nytt brannvarslingsanlegg som kommunisere med brannvarslingsanlegg i nye Stavernshallen Prosjektet blir ferdigstilt den 12.01.18
Søbakken sykehjem, nytt kjøkken	250	25	0	2017	1K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeidene pågår.
Tallak Nielsens gate 2 c	600	540	600	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Kjøp av bruktbolig for bruk som selvfinansierende kommunal utleiebolig. Prosjektet er ferdig og boligen utleid.
Tjodalyng B og U skole- nytt brannalarmanlegg	400	28	0	2017	3K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektering startet.
Tjodalyng B skole - nytt dusjanlegg lærere	150	6	150	2017	2K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg" Oppgradering av lærergarderober er utsatt pga manglende kapasitet til prosjektleider.
Tjodalyng barneskole - Rømningsvei fra bassengkjeller	510	0	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Arbeid ferdigstilt.
Tjodalyng ungdomsskole - ventilasjonssystem og nye vinduer	1 577	0	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene i prosjektet kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektet er ferdigstilt.
Tjølling sykehjem - Nye lyskilder	6	0	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Prosjektet er ferdigstilt.

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
Tjølling sykehjem - nytt kjøkken	250	28	0	2017	2K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Arbeid pågår.
Tjølling sykehjem, legionellasikring	313	865	-552	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Investering Eiendom". Anlegget er montert og satt i drift.
Utskifting av oljefyrer	2 237	321	2 237	2020	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Prosjektet omhandler utskifting av gammel oljefyr i Badeparken 10, og installasjon av energibrønner og varmpumpe. Prosjekt avsluttet i 2017
Utvidelse Frøytunet	40 000	14	40 000	2018	4K-2019		Lav risiko	Det er opprettet en dialog i forhold til kjøpt av to tilstøtende tomter til Frøytunet borettslag. Det skal gjennomføres takst/verdivurdering av eiendommene samt befaring. Forretningsfører for borettslaget er informert om byggeplanene og meddele dette til borettslaget. Oppstart av prosjektet blir 2018.
Valmueveien 9 - nye utleieboliger	38 513	1 003	0	2017	4K-2018		Lav risiko	Byggearbeidene er avsluttet og bygget er overtatt. Det er noe støyproblematikk mellom teknisk rom og felles oppholdsrom. Vegg vil her fores ut for å redusere støy. Kunstprosjektet pågår og vil avsluttes i 2018.
Vestbyåsen 6 D	1 130	1 138	1 130	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Kjøp av brukt bolig for bruk som selvfinansierende kommunal utleiebolig. Prosjektet er ferdig og boligen utleid.
Østre Halsen skole - etterisolering og ny kledning	700	212	0	2017	2K-2018		Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektet ble satt på vent til man så resultat av skolebruksplanen. Arbeid pågår.
Østre Halsen skole - nye vinduer og dører	180	224	-44	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Prosjektet er ferdigstilt.
Østre Halsen skole - solavskjerming	250	235	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav risiko	Midlene kommer fra rammebevilgning "Oppgradering skolebygg". Arbeid ferdigstilt.
Sum	1 541 596	206 931	692 009					

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,00 %	4,43 %	6,43 %

Det har i løpet av året vært jobbet aktivt med å redusere sykefraværet. Spesielt innenfor virksomhetsområdet Renhold har det vært gjort en god jobb ved bruk av kollegastøtte og innkjøp av maskiner. Dette er tiltak som letter arbeidet og som medfører at sykefraværet nå er på det laveste nivå som er målt på mange år.

Renhold

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
62-Renhold	1 164	-1 201	2 365	-103,2 %
Sum	1 164	-1 201	2 365	-103,2 %

Årsresultatet viser et mindreforbruk på ca. 2,4 mill kr.

Virksomheten har utvidet sin tjenesteleveranse på tvers av enhetene. Dette gir en høyere inntekt enn budsjettet. Resurser blir benyttet på en effektiv måte slik at lønnskostnadene ble lavere. Samtidig er virksomheten bevisst på å benytte seg av tilretteleggingstilskudd/kollegastøtte samt tilskudd til maskiner. Årsresultatet viser derfor et positivt avvik i forhold til budsjett.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: God oversikt over renholdsarealene.	Få lagt inn alle renholdarealene i FDV-programmet innen utgangen av 2017	Antall % av renholdsarealet på 155 000m2 som er lagt inn.	80,0 %	0,0 %	Våren 2017 oppgraderte Eiendom i fra Plania 7 til Plania 8. Plania 8 innehar en bedre Webløsning enn tidligere.. Plania 8 Web har også en ny renholdsmodul som er mer funksjonell og brukervennlig enn den desktoputgaven Eiendom har i dag. Eiendom vil i 2018 utrede om den nye renholdsmodulen i web vil være en bedre løsning for renhold enn dagens desktop løsning. Implementeringen er derfor utsatt til 2019.
	Redusere renholds-kostnadene til kr 160 pr m2 i løpet av perioden.	KOSTRA tall vedr. utgifter til renholds-aktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning.	167		KOSTRA tallene er ikke klare før 15.3.18.
Innsatsområde 2: INSTA 800 kontroller	Gjennomføre to årlige INSTA800 kontroller på de enkelte brukerstedene.	Antall kontroller	2,0	2,0	Kontrollene er utført som planlagt.
Innsatsområde 3: Sykefravær	Redusere sykefraværet til 9 % i perioden.	Kommunens fraværstatistikk	10,0 %	9,1 %	Renhold har gjennom systematisk og godt arbeid redusert sykefraværet mer enn planlagt.
Innsatsområde 4: Kjønnsbalanse	Flere menn innenfor renhold.	Antall menn rekruttert.	6,0	10,0	Ved årsslutt så hadde renhold 7 faste og 3 midlertidig ansatte menn.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,60 %	6,43 %	9,03 %

Det arbeides kontinuerlig med fokus på virksomhetens sykefravær. Tett kontakt og oppfølging av de ansatte gir gode resultater. Virksomheten setter inn tiltak nødvendig i samarbeid med den enkelte medarbeideren for å finne gode løsninger slik at sykemelding unngås. Fra 2016, hvor sykefraværet var på over 12 %, har det vært en jevn nedgang i hele 2017, spesielt langtidssykefraværet har hatt en positiv utvikling.

Prosjekt, drift og vedlikehold

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
63-Prosjekt, drift og vedlikehold	19 623	20 557	-934	104,8 %
Sum	19 623	20 557	-934	104,8 %

Virksomheten totalt endte opp med et resultat på ca. kr. 900 000,- i merforbruk. Det har i enkelte ansvarsområder vært utfordrende å holde budsjettet, selv om det er tilført ekstra midler fra vedlikeholdsfondet. Det har i 2017 vært fokus på rapporter etter miljørettet helsevern og å få lukket avvik i formålsbygg. Totalt er vedlikeholdsbehovet langt større enn de økonomiske rammene og en tilstreber seg kontinuerlig at dette ikke skal gå utover brukerne.

Sykehjem, skoler og barnehager krever at en løser viktige behov og avvik raskt og effektivt slik at en unngår å stenge bygg.

En har hele tiden fokus på HMS i alle bygg og personell, det er holdt kurs i asbesthåndtering, fallsikring, samt varme arbeider i 2017.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Vedlikehold	Redusere økningen i eiendomsmassens vedlikeholdsetterslep. I 2014 var etterslepet kr 225 mill. I 2016 er etterslepet kr 266 mill. Dvs ca 10 % økning hvert år. Målet er å redusere dette til 0 % i perioden.	Egen rapport på vedlikeholdsetterslep.	8,0 %	10,0 %	En har ikke klart å redusere vedlikeholdsetterslepet. Det blir utarbeidet en tilstand og vedlikeholdsplan på utvalgte bygg i 2018.
	Øke vedlikeholdsmidler til kr 100 pr m2 i perioden.	Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning pr m2	80		KOSTRA tallene er ikke klare før 15.3.18.
Innsatsområde 2: Energiforbruk i kommunale bygg	Installere komfyrvakter i alle boliger ved leietakerskifter.	Fra oversikt i FDV system, alt. skjema 13 til SSB.	80,0 %	60,0 %	Ny rammeavtale elektro og valgt standard komfyrvakt til boliger.
	Redusere energiforbruket i byggene med 30 % i perioden. Tar utgangspunkt i 2014 tall på 180 kWh pr m2.	Skjema 35 A delt på areal formålsbygg. (Pr d.d. så er innrapporterte tall usikre, det foregår i sammenheng med EPC prosjektet en kvalitetssikring av tallene)	175		KOSTRA tallene er ikke klare før 15.3.18.
Innsatsområde 3: Brannforebyggende tiltak	Kartlegge behov for brannforebyggende tiltak i alle kommunens boliger i løpet av perioden.	Tall fra FDV systemet Plania.	30,0	30,0	Kartlagt 32 stk. og prosjekt sprinkling igangsatt i disse.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,98 %	0,88 %	1,86 %

Sykefraværet havnet i 2017 på 1,9 %. Av dette utgjør korttidsfraværet ca 1 %. Virksomheten jobber hele tiden med tiltak som gir gode resultater på sykefraværet. Dette er med på å trygge det gode arbeidsmiljø, åpen dialog og tilstedeværelse.

Utvikling og forvaltning

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
64-Utvikling og forvaltning	8 306	9 218	-912	111,0 %
Sum	8 306	9 218	-912	111,0 %

Av regnskapet fremkommer det et negativt avvik på kr. 912.000,-.

Avviket skyldes i hovedsak følgende forhold:

Leieinntektene fra Sykehuset i Vestfold for leie av Presteløkka ble redusert med ca. kr. 570.000,- i forhold til budsjett. Til tross for at SIV hadde avviklet sin virksomhet på Presteløkka, var de fortsatt forpliktet i henhold til leiekontrakten. Da HO har tatt de utleiede arealene i bruk, var vi forpliktet til å avvikle leieforholdet med SIV.

Avviket skyldes også bruk av ca. kr. 100.000,- til konsulentoppdrag (i hovedsak kostnader til nødvendige takseringer av eiendommer). Det ble i tillegg benyttet ca. 70.000,- til ekstrahjelp. Disse kostandene var ikke budsjettet.

Avslutningsvis skyldes avviket ca. kr. 200.000,- i ekstra kostnader knyttet til kommunens vedlikeholdsansvar for innleide boliger. Årsaken er først og fremst uvanlig mange bytte av leietakere.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Effektivisere arealbruk	Redusere antall m2 formålsbygg pr. innbygger til 3,8 m2.	Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger	4		KOSTRA tallene er ikke klare før 15.3.18.
Innsatsområde 2: Anskaffelse av boliger	Gjennomføre boligbehovsmøter en gang pr. måned.	Egen måling.	11,0	5,0	Ny boligbestiller på plass i løpet av året, noe som har redusert behovet for møter
Innsatsområde 3: Kontroll på leie- og festeavtaler	Alle avtaler skal være registrert i FDV programmets forvaltningsmodul innen utgangen av 2017.	Egen måling.	100,0 %	100,0 %	Alle gamle avtaler er lagt inn. Nye legges inn ved inngåelse.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Stab eiendom

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
65-Stab eiendom	6 729	6 254	475	92,9 %
Sum	6 729	6 254	475	92,9 %

Årsresultatet endte med et mindreforbruk på kr. 475 000.

Dette skyldes delvis at virksomhetene har hatt så høy aktivitet at det ikke har vært tid til den planlagte kurs og opplæringsaktiviteten. Det har også vært mindre bruk av midler til informasjonsmateriell og annonser. Inntektene fra prosjektarbeider har også ligget over budsjett.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Sykefravær	Redusere sykefraværet på Eiendom til 8,5 %	Sykefraværsstatistikken	9,3 %	6,4 %	Gjennom god oppfølging av de enkelte sykemeldte ble sykefraværet redusert mye mer enn ønsket resultat for året.
Innsatsområde 2: TQM	Alle ansatte skal ha kunnskap om kvalitetssystemet i løpet av 2017.	Egen måling.	100,0 %	100,0 %	Informasjon vedrørende TQM har vært opp i møte med alle ansatte.
	Alle ledere skal ta i bruk kvalitetssystemet i sitt daglige virke i 2017.	Egen måling.	100,0 %	100,0 %	Dokumentmodulen er tatt i bruk av alle lederne. Det er ennå forbedringspotensiale vedrørende hendelsesmodulen.
Innsatsområde 3: Plania (FDV)	Implementere forvaltnings- og renholdsmodulen i 2017.	Egen måling.	100,0 %	60,0 %	Implementering av forvaltningsmodulen er gjennomført. Opplæring av personell i virksomhet Utvikling og Forvaltning er gjennomført. Alle utleie og innleiekontrakter er lagt inn i Plania. Visualisering av bruk knyttet opp mot tegninger videreutvikles. Renhold har tatt i bruk melding og Arbeidsordresystemet i Plania. Våren 2017 oppgraderte Eiendom i fra Plania 7 til Plania 8. Plania 8 innehar en bedre Webløsning enn tidligere. Plania 8 Web har også en ny renholdsmodul som er mer funksjonell og brukervennlig enn den desktoputgaven Eiendom har i dag. Eiendom vil i 2018 utrede om den nye renholdsmodulen i web vil være en bedre løsning for renhold enn dagens desktop løsning. Renholdsmodulens implementering er derfor utsatt til 2019.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,79 %	0,00 %	0,79 %

Sykefraværet i staben er lavt og det er ingen grunn til tiltak.

Kultur og oppvekst

Består av:

- Skole
- Barnehage
- Kultur, idrett og fritid
- Barne- og ungdomstjenester
- Larvik læringscenter
- Stab Kultur og oppvekst

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
01-Skole	507 261	507 878	-617	100,1 %
02-Barnehage	294 310	293 555	755	99,7 %
03-Barne- og ungdomstjenester	107 888	88 627	19 261	82,1 %
04-Larvik læringscenter	19 318	19 147	172	99,1 %
05-Kultur, idrett og fritid	74 403	75 094	-690	100,9 %
06-Stab Kultur og oppvekst	5 087	5 424	-337	106,6 %
Sum	1 008 268	989 726	18 542	98,2 %

Tallene i tabellen over viser fordelt til de enkelte virksomheter fratrukket Sentrale utgifter og inntekter som ligger i budsjettskjema 1A.

Tabellen under viser hva netto ramme er basert på totaløkonomien på virksomheten.

På dette tjenesteområdet er tallene like.

Virksomheter i tjenesteområdet	Budsjett	Regnskap	Avvik	Forbruk i %
Skole	507 261	507 878	-617	100,1
Barnehage	294 310	293 555	755	99,7
Barne- og ungdomstjenester	107 888	88 627	19 261	82,2
Larvik læringscenter	19 318	19 147	172	99,1
Kultur, idrett og fritid	74 403	75 094	-690	100,9
Stab Kultur og oppvekst	5 087	5 424	-337	106,6
Kultur og oppvekst	1 008 268	989 726	18 542	98,2

Samlet sett leverer tjenesteområdet et resultat på 18,5mill kr. Dette er i stor grad knyttet til Barne- og ungdomstjenester, og herunder tilskudd til enslige mindreårige.

Virksomhet Skole har en total budsjetttramme på 510 mill kr, og leverer et resultat på 0,1 % avvik. Dette er et meget godt resultat. Det kommer av nitidig oppfølging og veiledning av avdelingsledere, som leverer gode resultater. Det er høy kompleksitet i så stort budsjettet, men tett kontrollering av budsjetttrammene gjør at virksomheten leverer til tross for store utfordringer.

Virksomhet Barnehage har en total budsjetttramme på 300 mill kr, og leverer et resultat på 0,3% avvik. Igjen er dette meget presist levert. Det kommer av oppfølging og veiledning av avdelingsledere, som leverer gode resultater. Tilskudd til private barnehager fikk i 2017 tildelt 6 mill kr ekstra, ved 1. kvartalsrapport 2017 (KST-103/17).

Virksomhet Barne- og ungdomstjenester rapporterer et mindre forbruk på 19,3 mill kr som i hovedsak er knyttet til tilskudd enslige mindreårige flyktninger. Disse tilskuddene bestemmes av bosettingsår og

Årsrapport-2017

alder noe som gjør at inntektene kan variere stort fra år til år. I tillegg så påvirker antall nye bosettinger størrelsen på inntektene. I årene 2015 og 2016 hadde Larvik kommune høye bosettingstall noe som er med på å forklare det positive resultatet i 2017. Bosettingstallene for Larvik kommune har imidlertid blitt kraftig redusert og dette i kombinasjon med at de fremtidige inntektene for enslige mindreårige flyktninger som allerede er bosatt reduseres, så er omstilling nødvendig for å oppnå balanse i årene fremover.

Virksomheten Kultur Idrett og Fritid rapporterer på et merforbruk på 0,69 mill kr ved årets utløp. Dette avviket tilskrives i hovedsak poesihovedstaden og driftskostnader knyttet til sliperiet. Virksomhet Larvik Læringscenter har et resultat i 2017 på 0,17 mill kr og Stab Kultur og Oppvekst rapporterer på et merforbruk ved årsslutt 2017 på 0,33 mill kr.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Flere over 16 år skal ha høyere utdanning og faglig kompetanse	Utdanning vil kunne bidra både til å bedre helseutfordringer og til å redusere fattigdom. Tjenesteområdet Kultur og oppvekst har gjennom 2017 økt sin fokus på tverrfaglig arbeid ved videre implementering av Plan for helhetlig oppvekst, både på tvers av og innad i alle virksomhetene. Som et skritt på veien for å gi Larvik landets beste læringsmiljø jobbes det kontinuerlig med Beredskapsteam mot mobbing, VIS og ART i skoler og barnehager, Kvalitet i Larvikskolen, Lærende nettverk på tvers av aldersgruppen man underviser for, Psykologisk førstehjelp på 3. og 9. trinn, Helsesøster, ressursteam og miljøarbeider i skolene.
I 2020 skal andelen barn og unge med psykiske lidelser og symptomer reduseres	Tjenesteområdets arbeid for psykisk helse anses for å være forebyggende og må derfor måles over tid for å se endringene. Kultur og oppvekst har gjennom 2017 innført psykologisk førstehjelp for alle skoler på 3. og 9. trinn, økt skolehelsetjeneste på barneskoler, økt bevissthet knyttet til traumebevisst omsorg, fokus på utvidet nettverk og medvirkning i barneverntjenesten og videreutvikling av Aktiv Larvik.
Mobbing og opplevd ensomhet blant barn og unge reduseres innen 2020	Larvik kommune har nulltoleranse mot mobbing. Tjenesteområdet arbeider kontinuerlig med å ivareta dette på arenaer hvor barn og unge deltar, blant annet gjennom beredskapsteam mot mobbing, handlingsplan for psykososialt skolemiljø, elevrådsseminar og foreldrestøttende tiltak
Sikre trygge og gode oppvekst- og levekår for barn og unge	Larvik kommunes mål er å ivareta hele barnet, hele døgnet. Alle skal oppleve et likeverdig tilbud i Larvik. Iverksatt kompetanseheving, implementering av Plan for helhetlig oppvekst og kontinuerlig forbedring av rutiner for samhandling på tvers av virksomheter og tjenesteområder i 2017 er et skritt videre mot likeverdig døgnkontinuerlig tilbud. Prosessen er langsiktig og utfordrende å måle på kort sikt.

Status investeringer

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt					
Etterbruk av E18	1 220	0	0	2017	4K-2018		Lav Risiko Prosjektet videreføres i 2018
Grunnskole, IKT - opprettholde standard	2 670	491	-500	2020	4K-2020		Lav Risiko Parallelt med prosjektet SIKT 3 jobbes det med generelle tiltak på skolene. Midlene er brukt til fornyelse av bærbare PCer til lærere. PCene som er fornyet bærer preg av alder og slitasje. Kommunen fortsetter å rullere ut gammelt utstyr, for å nå målet om at alle maskiner skal støtte Windows 10 innen mars 2019.
Kjøp/salg av bil	0	180	0	2017	Ferdig	Ferdig	Lav Risiko Kultur og oppvekst: Varebil ble kjøpt inn til ambulerende tjenester i virksomheten.
SIKT 3 - Investering	5 732	3 018	0	2017	2K-2018		Lav Risiko Det er 6400 nettbrett i Larvikskolen. Omtrent 2/3 av nettbrettene er leaset på avtaler over 3 og 4 år. Alle elever, lærere, assistenter og «fellesfunksjon» har nettbrett av typen iPad Air2 eller iPad 2017. Det er en rest på ca 200 000 kr i investeringsmidler. Disse søkes videreført til 2018, til ytterligere opplæring av ansatte og implementering. Kurs i STL+ vil bli tilbudt alle som driver leseopplæring på 1. til 4. trinn. Reparasjoner av iPad belastes skolene. Det er gjennomført et anbud og vi har en ny avtale på bytte av skjerm – den vanligste skaden.
Skoleadministrativt program	1 033	434	0	2017	2K-2018		Lav Risiko Visma Unique AS er valgt som leverandør av nytt skoleadministrativt system (Visma Flyt skole) og kontrakt ble inngått før sommeren. Tjenesten skal dekke verdikjeden for skoleadministrasjon, fra elever og foresatte, via ansatte ved den enkelte skole til kommunen som skoleeier. Tjenesten inkluderer foreldreportal og digital meldingsbok for kommunikasjon mellom skole og hjem. Visma Flyt skole ble satt i drift til skolestart august 2017. Noe implementering og opplæring gjenstår og blir gjennomført gjennom inneværende skoleår.
Sum	10 655	4 122	-500				

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,73 %	5,37 %	7,10 %

Kultur og oppvekst har et samlet sykefravær på 7,1 % hvor 1,73 % er korttidssykefravær og 5,37 % er knyttet til langtidssykefravær. Sykefraværet kommenteres ytterligere i rapporteringen til virksomhetene.

Skole

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
01-Skole	507 261	507 878	-617	100,1 %
Sum	507 261	507 878	-617	100,1 %

Virksomheten har stor fokus på kompetanseheving og veiledning av avdelingsledere for å skape eierskap til sine egne budsjetter. Det gjennomføres felleskurs og individuell veiledning for budsjettering og økonomistatus. Virksomheten anser det for sitt samfunnsoppdrag å benytte tildelte midler til å lage en god tjeneste for brukerne. Virksomheten arbeider kontinuerlig mot økonomisk balanse.

Virksomhet Skole har en total budsjetttramme på mill kr 510, og leverer et resultat på 0,1% avvik. Dette er et meget godt resultat. Det kommer av nitidig oppfølging og veiledning av avdelingsledere, som leverer gode resultater. Det er høy kompleksitet i så stort budsjettet, men tett kontrollering av budsjetttrammene gjør at virksomheten leverer til tross for store utfordringer. Det er likevel enkelte skoler som har hatt økonomiske utfordringer gjennom 2017, som har fått tettere oppfølging og har avsluttet året med merforbruk. Videre i 2018 fortsetter veiledning og vurdering av budsjettene.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Økt læring med digitale verktøy	Elevenes resultater på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk har progresjon.	Nasjonale prøver på 5. trinn engelsk har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	28,6 %	26,3 %	* se samlet tekst for status
		Nasjonale prøver på 5. trinn lesing har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	27,6 %	33,1 %	* se samlet tekst for status
		Nasjonale prøver på 5. trinn regning har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	24,2 %	28,3 %	* se samlet tekst for status
		Nasjonale prøver på 8. trinn engelsk har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	8,6 %	10,3 %	* se samlet tekst for status
		Nasjonale prøver på 8. trinn lesing har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	5,5 %	8,1 %	* se samlet tekst for status
		Nasjonale prøver på 8. trinn regning har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	7,7 %	7,4 %	* se samlet tekst for status
		Nasjonale prøver på 9. trinn lesing har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	1,3 %	8,3 %	* se samlet tekst for status
		Nasjonale prøver på 9. trinn regning har 5 prosentpoeng færre elever på laveste mestringsnivå.	2,1 %	7,4 %	* se samlet tekst for status
	Elever i Larvikskolen opplever at vurdering av prestasjoner og arbeid brukes som grunnlag for videre	Alle skoler i Larvik har grønt nivå på indikatoren for vurdering (PULS), noe som betyr at man har tilfredsstillende oppfølging av vurderingsforskriften.	Grønn	Grønn	Resultater er fra skoleåret 2016/2017. * se samlet tekst for status

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
	læring og for å utvikle kompetanse.				
	Elever som går ut av grunnskolen har faglig og sosial kompetanse til å møte kravene i videregående utdanning.	Andelen elever som har gjennomført VG1 er høyere enn gjennom-snittet av de siste tre foregående år. Resultatene presenteres med tall for de tre siste år. Tidligere målt andel utgjør: 2013: 87,7 %, 2014: 87,1 %, 2015: 83,5%.	85,6 %	88,0 %	Resultater er fra skoleåret 2016/2017. * se samlet tekst for status
Innsatsområde 3: Vennskap, inkludering og sosial kompetanse (VIS)	Elever i Larvikskolen trives på skolen og opplever trygghet og sosial tilhørighet.	Alle skoler i Larvik har grønt nivå på indikatoren for trivsel (PULS), noe som betyr at man har tilfredsstillende oppfølging av læringsmiljøet.	Grønn	Grønn	Resultater er fra skoleåret 2016/2017. * se samlet tekst for status

* Resultater er fra skoleåret 2016/2017. Utfyllende evaluering av resultatene er levert i Tilstandsrapport med kvalitetsmelding for Larvikskolen 2016/2017, jf. KST-134/17 per 18.10.17.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,78 %	4,48 %	6,26 %

Skole og SFO har et forholdsvis gjennomsnittlig lavt sykefravær i 2017. Det er 1,78% på kort tid, 4,48 % på langtid og 6,26% totalt. Utfordringen er store forskjeller mellom avdelinger. Skole og HR samarbeider godt om tiltak enkelte steder. Skole vil knyttes opp mot nærversprosjektet, og har hatt stor nytte av HR sin kompetanse og profesjonalitet på å ta tak i utfordringene.

Barnehage

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
02-Barnehage	294 310	293 555	755	99,7 %
Sum	294 310	293 555	755	99,7 %

Virksomheten har stor fokus på kompetanseheving og veiledning av avdelingsledere for å skape eierskap til sine egne budsjetter. Det gjennomføres felleskurs og individuell veiledning for budsjettering og økonomistatus. Virksomheten anser det for sitt samfunnsoppdrag å benytte tildelte midler til å lage en god tjeneste for brukerne. Virksomheten arbeider kontinuerlig mot økonomisk balanse.

Virksomhet Barnehage har en total budsjettramme på 300 mill kr, og leverer et resultat på 0,3 % avvik. Dette er presist levert. Virksomhet Barnehage overholder sin budsjettramme totalt sett for kommunale barnehager. Det tyder på at avdelingsledere har gjennomført sitt oppdrag innenfor den økonomiske rammen.

Tilskudd til private barnehager

Tilskudd til private barnehager fikk i 2017 tildelt 6 mill kr ekstra, ved 1. kvartalsrapport (KST-103/17). Tilskudd til private barnehager har et merforbruk på kr 500 000 Dette kommer av barn bosatt i Larvik kommune, men som benytter private barnehager i andre kommuner. Larvik kommune er da pliktig til å dekke oppholdet, jf. Forskrift §15.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: De yngste i barnehagen	Barn starter tidligere i barnehage enn før og det er viktig at de voksne har spesiell kompetanse på barnas utvikling og spesielle behov.	Alle ansatte som arbeider med de yngste i barnehagen skal gjennomføre en kursrekke på tre kvelder.	80,0 %	80,0 %	Barnehagene ble oppfordret til å delta på kompetanseutviklingen. Kursrekken, som ble holdt av PP-Tjenesten fikk gode skussmål og ble ettertraktet blant de ansatte. Da ble også oppslutningen bedre.
Innsatsområde 2: VIS vennskap, inkludering og sosial kompetanse	5 åringer og 1.klassinger i alle barnehager og skoler i kommunen deltar på VIS dagen i Bøkeskogen.	Alle barnehager og skoler med 1.klassetrinn deltar på Bøkeskogdagen juni 2017	100,0 %	100,0 %	Alle kommunale barnehager må stille opp på Bøkeskogdagen. Det legges til rette for transport.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,31 %	8,33 %	10,64 %

Sykefraværet i barnehage er fortsatt høyt. Dette gjelder langtidsfraværet. Barnehagene i Larvik har et lavere fravær enn barnehagene på landsbasis. Det er riktignok stor variasjon fra barnehage til barnehage, men alle barnehagene arbeider aktivt med dette. Det er innledet et nytt samarbeid mellom barnehagene, NAV og HR avdelingen som er rettet mot arbeid med oppfølging av enkeltpersoner for å få alle tilbake i arbeid så raskt som mulig.

Barne- og ungdomstjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
03-Barne- og ungdomstjenester	107 888	88 627	19 261	82,1 %
Sum	107 888	88 627	19 261	82,1 %

Virksomheten Barne- og ungdomstjenester rapporterer et mindre forbruk på 19,3 mill kr i 2017. Dette resultatet er i hovedsak knyttet til tilskudd enslige mindreårige flyktninger.

Barnevernstjenesten rapporterer om 17 mill kr mindre forbruk. 3,4 mill kr av dette tilskrives lavere kostnader knyttet til omsorgsplasseringer enn budsjettert noe som indikerer at kostnadsbesparende tiltak virker. 12,6 mill kr av mindreforbruket tilskrives tilskudd knyttet til enslige mindreårige flyktninger. Tilskuddene knyttet til enslige mindreårige flyktninger bestemmes av bosettingsår og alder noe som gjør at inntektene kan variere stort fra år til år. I tillegg til dette så er det knyttet stor usikkerhet til antall nye bosettinger per år som igjen påvirker tilskuddet. Når det gjelder kostnadssiden så vil denne variere med sammensetningen av bosettingstiltak. Lettere tiltak som egne boliger og hybler knyttet til vertsfamilier er langt billigere enn døgnbemannede bofellesskap og institusjoner. I tillegg så vil øvrige kostnader i en viss grad endre seg når antall bosettinger endres med tanke på behov for bemanning blant annet.

På grunn av de høye bosettingstallene i 2015 og 2016 og alderssammensetningen av disse, i kombinasjon med et kostnadsbevisst omsorgstilbud som ivaretar den enkeltes behov, så har arbeidet med enslige mindreårige gitt gode overskudd i 2016 og 2017. Dette vil endre seg i årene fremover da de høye bosettingstallene i 2015 og 2016 har blitt kraftig redusert. Beregninger hvor en tar utgangspunkt i 2 nye bosettinger per år frem til 2021 og hvor kostnadsnivået fra 2017 ligger til grunn viser at Larvik kommune vil ha 1,6 mill kr i overskudd i 2018. I 2019 og 2020 vil derimot tjenesten gå med henholdsvis 12,7 mill kr og 19,9 mill kr i underskudd og dette vil øke i årene etter 2021. Det er viktig å understreke i disse beregningene ikke tar høyde for at det døgnbemannede tilbudet justeres, noe som ikke er en reel forutsetning, men hensikten med beregningene er å få frem sårbarheten. Tilbudet må omstruktureres i 2018 og 2019 under disse forutsetningene - et arbeid som allerede er igangsatt.

Avdelingen Helsetjenester og familiesenter rapporterer om 1,1 mill kr i mindre forbruk som i hovedsak er knyttet til vakante stillinger samt noe høyere refusjon av kostnader enn budsjettert. Avdeling bolig for enslig mindreårige flyktninger rapporterer et merforbruk på 250 000. Psykologtjenester og selektive tiltak rapporterer et mindre forbruk på 410 000.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Tidlig innsats mot de yngste barna	Hjemmebesøk til alle nyfødte som grunnlag for lett tilgjengelige tjenester, tidlig i alder.	Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	94	96	Det er et prioritert område å få til hjemmebesøk hos alle nyfødte. Alle får tilbud men det er noen som takker nei. Dette kan være mødre som har født barn tidligere. 96 % er et godt resultat.
	Reduksjon i andel barn med barneverntiltak.	Andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0-17 år	5	6	Det er en økning på andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0-17 år fra 5% i 2016 til 6% i 2017. Dette kan skyldes at flere barn med hjelpebehov fanges opp og tilbys tiltak og det kan også skyldes normale svingninger i en kommune. Målet er at de forebyggende tiltakene skal være så gode at adelen barn med tiltak skal reduseres.
Innsatsområde 2: Fremme barn og unges psykiske helse.	Reduksjon i andel unge med depressivt stemningsleie.	Andel unge med depressivt stemningsleie (Ungdata)	12,0 %	17,0 %	
	Reduksjon i andel unge som rapporterer på ensomhet.	Andel unge som rapporterer på ensomhet (Ungdata)	19,0 %	22,0 %	Arbeid med å fremme barn og unges psykiske helse er et langsiktig og forebyggende arbeids som krever en koordinert og samlet innsats. Data fra Ungdata undersøkelsen viser en negativ utvikling fra 21 % til 22 % på andelen unge rapporterer på opplevd ensomhet. Årsaken til denne utviklingen er antageligvis svært sammensatt.
Innsatsområde 3: Samarbeid med utvidede nettverk	Familieråd benytte som metode for å sikre medvirkning og samarbeid med barn og unges familie og sosiale nettverk.	Antall familieråd i Barne- og ungdomstjenester.	15	33	Arbeidet med å samarbeid med familiers utvidede nettverk har over tid vært et satsningsområde. Larvik kommune har gitt opplæring til egne familierådscoordinatorer som arbeidet med å legge tilrette for familieråd. Målet er godt forankret i virksomheten og det er utarbeidet rutiner som hele tiden etterspør om familieråd er blitt vurdert. Det er også jobbet godt med holdningsarbeid knyttet til involvering av familie og nettverk i virksomheten. Dette sammen med gode resultater i de enkelte sakene har bidratt til at tilbudet i større grad etterspørres.
	Familieråd i familiesentrene (FIF) med reflekterende	Antall familieråd (FIF) pr år	60	76	Det er gjennomført 76 familiesenterråd i 2017. Tiltaket har vært et

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
	team som metode benyttes ved sammensatt problematikk hvor mål og tiltak er uklart.				satsningsområde. På tross av utfordringer knyttet til det tverrfaglige samarbeidet er det gjennomført flere familieråd i familiesentrene en måltallet på 60.
	Startmøter benyttes som metode for å sikre medvirkning og effektivitet i undersøkelsessaker i barneverntjenesten.	Antall startmøter i barneverntjenesten pr. år.	95	130	Barneverntjenesten har erfart meget god nytte og effekt av å benytte seg av startmøter i undersøkelsessaker. Det har bidratt til et bedre samarbeid med familiene og med samarbeidspartnere. Det er jobbet godt med holdningsskapende arbeid og utarbeidelse av rutiner som sikrer at tiltaket blir benyttet så ofte som mulig. Det har vært maksimal utnyttelse av ressursene som er knyttet til dette tiltaket.
Innsatsområde 4: Identifisere tidstyver (Lean)	Barneverntjenesten løses sine oppgaver innen lovpålagt frist.	Antall fristbrudd i barneverntjenesten (BLD)	5	21	Det er en markant økning i antall fristbrudd knyttet til barneverntjenesten arbeid med å gjennomføre undersøkelser. Dette skyldes i all hovedsak stor saksmengde, mange alvorlige saker og i perioder høyt sykefravær. Flere saker omhandler vold mot barn sammenlignet med tidligere år. 196 meldinger var voldsrelaterte I 2017 kom det 782 bekymringsmeldinger av disse gikk 461 til undersøkelse. i 21 saker ble det brukt lenger tid en frist på 3 mnd for å konkludere i undersøkelsen.
	Helseundersøkelser i helsestasjonen er et tilbud til alle barn.	Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	94	97	Det gis et godt tilbud om helseundersøkelse. Det er et fokusområde om å komme ut med tilbudet til alle foreldre med 2-3 åringer i hjemmet. Rutiner er forbedret slik at man klarer å fange opp flere barn og gi tilbud om helseundersøkelse. En måloppnåelse på 97% ansees som meget bra.

Alle økonomiplan tiltak knyttet til virksomheten er gjennomført.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,26 %	6,81 %	8,07 %

Barne- og ungdomstjenestene har et samlet sykefravær på 8,07% hvor 1,26 % er korttidssykefravær og 6,81 % er knyttet til langtidsfravær. Det samlede sykefraværet vurderes som høyt spesielt i barnevernstjenesten og helse- og familiesentrene.

Mye av langtidsfraværet har vært knyttet til graviditet hos flere ansatte samt at en mindre del har vært rapportert knyttet til arbeidsbelastningen i avdelingen. Noe av fraværet blir rapportert knyttet til annen somatisk sykdom.

Det har vært iverksatt flere ulike tiltak i virksomheten for å redusere sykefraværet. Barnevernstjenesten har satt inn ekstra ressurser for å lette arbeidsbelastningen i en kortere periode. Det er forsøkt å ansette ekstra bemanning for redusere belastningen på de ansatte. Dette har ikke fungert som ønsket i og med at antallet sykemeldte har oversteget den ekstra bemanningen som ble satt inn. Det ble ansatt to ekstra saksbehandlere for å ta undersøkelsessaker. Det er også ansatt en saksbehandler som har jobbet hele året med å bistå saksbehandlere med å utføre dokumentasjon dette også for å redusere trykk og arbeidsbelastning.

Utover dette gjennomføres det dialogmøter samt fokus på tilrettelegging der det er mulig. Flere ansatte har deltatt på kurs via iFokus for å lære å håndtere stress og mestre arbeidshverdagen.

Det samarbeides med bedriftshelsetjenesten om tilrettelegging av arbeidsplassen og for å unngå belastningsskader. Det er kjøpt inn nye stoler samt heve- og senke bord på flere kontorer.

Larvik læringscenter

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
04-Larvik læringscenter	19 318	19 147	172	99,1 %
Sum	19 318	19 147	172	99,1 %

Larvik Læringscenter har et resultat i 2017 på kr 0,17 mill.

Voksenopplæringa har samlet et mindre forbruk på kr 0,55 mill.

Bak tallene er det et merforbruk på lønn som skyldes økt aktivitet knyttet til elever med funksjonshemming på kombinasjonsklassen på Thor Heyerdahl videregående skole. Dette dekkes av særskilte tilskudd fra Integrerings- og mangfolddirektoratet (IMDi). Voksenopplæringa har i 2017 hatt merinntekter fra statlige tilskudd, refusjoner fra fylkeskommune og refusjoner fra kommuner som bidrar til et positivt resultat i regnskapet.

Norskskolen har et samlet merforbruk på kr 0,33 mill.

Norskskolens avvik skyldes at Larvik Læringscenters satsing på digital plattform i undervisningen i hele virksomheten er belastet her. Denne innsatsen er dekket av økte tilskudd på pr capita for norskundervisning og kommunale utviklingsmidler fra IMDi. Bak tallene er det ellers økte lønnskostnader på kr. 0,5 mill. Dette gjenspeiler økt aktivitet bl.a. som følge av deltakere fra Integreringsmottaket. Dette er kompensert med økte statlige pr capita tilskudd for norskundervisning.

Verket viser et regnskap i tråd med budsjettet.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Digital hver dag. En satsing på grunnleggende digitale ferdigheter i LLS	- Norskskolens deltakere ligger over landsgjennomsnitt på norsksprøver - 30 elever avlegger grunnskoleeksamen på Voksenopplæringa. - Elever fra Kombinasjonsklassen fullfører og består videregående opplæring.	Folkehelsebarometeret, tema levekår. VGS eller høyere utdanning 30-39 år.	81,0 %	88,0 %	Norsksprøvene viser gode resultater over landsgjennomsnittet. Prøvene måler nivåer innenfor det europeiske rammeverket, og de er fordelt innen 4 ferdighetsprøver. 38 elever har avlagt grunnskoleeksamen på Voksenopplæringa. Tall fra Kombinasjonsklassen viser at det går bra med elevene. 88 % fullfører og består videregående opplæring. Det er kun registrert ett avbrudd på 2 kull.
Innsatsområde 2: Styrke innsatsen for voksne som ikke er i arbeid eller utdanning	Redusere venteliste på Verket og sikre overgang til arbeid og utdanning for brukere av tjenesten.	Innmelding og registrering på tilbud på Verket.	40	60	I 2017 ble det registrert over 400 medlemmer på Verket. Det er fortsatt ventelister på aktivitetsgruppene. Dette skyldes begrensninger i lokalene.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,00 %	4,70 %	5,70 %

Sykefraværet i 2017 var akseptabelt med 4,7 % på langtidsfravær og 1,0 % på korttid. Sykefraværet er akseptabelt iht kommunens krav. Langtidsfraværet skyldes eksterne forhold og er ikke relatert til arbeidsmiljøet.

De sykemeldte følges opp av ledere i tråd med kommunens oppfølgingsrutiner for sykefraværet.

Kultur, idrett og fritid

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
05-Kultur, idrett og fritid	74 403	75 094	-690	100,9 %
Sum	74 403	75 094	-690	100,9 %

Virksomheten Kultur Idrett og Fritid rapporterer på et merforbruk på 0,69 mill kr ved årets utløp. Dette avviket tilskrives i hovedsak poesihovedstaden og driftskostnader knyttet til sliperiet.

Kulturavdelingen rapporterer om kr 470 000 i merforbruk. Dette forklares med høyere driftskostnader ved sliperiet enn budsjettet. Idrett og fritid rapporterer om kr 465 000 i mindre forbruk som tilskrives lavere lønns- og driftskostnader i avdelingen enn budsjettet. Biblioteket rapporterer om 130 000 i merforbruk og kulturskolen hadde kr 110 000 i mindre forbruk. Videre så tilskrives 330 000 av KIF sitt samlede merforbruk prosjektet Poesihovedstaden.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 2: Videreutvikle Kulturskolens tilbud	Etablere og videreutvikle et tilbud i Larvik kulturskole som legger til rette for at barn og ungdom som ønsker det får kvalitativ god kunstfaglig opplæring.	Tall hentet fra blant annet GSI	1 550	1 609	Larvik kulturskole har en positiv trend når det gjelder deltakere og tilbud.
Innsatsområde 3: Tilpassing av aktivitet og anlegg	Sikre at aktivitet og anlegg er tilpasset de ulike grupperes behov og ønsker, særlig de som i dag driver lite idrett og friluftsliv.	Aktiv Larvik: Deltakere i ulike aktiviteter og alder.	150	130	Det er vanskelig å måle dette eksakt da dette er et drop-in tilbud. Det har vært en positiv utvikling men målet på 150 er ennå ikke nådd
		Utleie/bruk av kommunale idrettsanlegg i forhold til total kapasitet	85,0 %	83,0 %	Fagerlihallen har økt den totale kapasiteten, og i en overgangsperiode har dette innvirkning på resultatet. Dette vil positivt justeres i tiden fremover.
Innsatsområde 5: Styrke lag og foreninger	Styrke frivillige lag og foreninger, utvikle organisasjonsform og øke aktivitet og deltagelse.	Økning i % av tilskuddsrammen til lag og foreninger. Utgangspunkt er 9,6 mill kr.	1,0 %	0,0 %	Ingen økning i 2017, men det er politisk vedtatt en økning for kultur-lag/foreninger i 2018
Innsatsområde 6: Videreutvikle biblioteket som møteplass	Larvik bibliotek skal etablere seg som byens viktigste møteplass og øke besøket til 4,6 besøk pr. innbygger pr. år. Tilbudene skal videreutvikles innenfor litteraturformidling, kulturformidling og	Antall besøk pr innbygger	4,5	4,2	Nedgangen skyldes nytt system for telling og en justering på hvordan vi beregner besøkstall.

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
		kunnskapsformidling.			

Alle økonomiplan tiltak for virksomheten ble gjennomført og tilskudd utbetalt men Tiki festivalen ble ikke avviklet.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,92 %	2,36 %	3,28 %

Kultur- idrett og fritid har et samlet sykefravær på 3,28 % hvor 0,92 % er korttidssykefravær og 2,36 % er knyttet til langtidsfravær. Det samlede sykefraværet vurderes som lavt og på et tilfredsstillende nivå. Virksomheten har generelt et lavt sykefravær og har et kontinuerlig fokus på dette samt å fremme trivsel og et godt arbeidsmiljø.

Stab Kultur og oppvekst

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
06-Stab Kultur og oppvekst	5 087	5 424	-337	106,6 %
Sum	5 087	5 424	-337	106,6 %

Stab Kultur og Oppvekst rapporterer på et merforbruk ved årsslutt 2017 på 330 000. 180 000 av dette avviket tilskrives prosjektet Poesihovedstaden. Det resterende avviket knyttet til felles ledersamlinger og kompetansetiltak som benyttes på tvers av tjenesteområdet men som ikke er belastet de ulike virksomhetene.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 4: Myndighetsutøvelse innenfor barnehageområdet	Tilsyn med barnehagene i Larvik gjennomføres i tråd med oppsatt plan.	Rapporter fra gjennomførte tilsyn i barnehagene i Larvik.	100,0 %	100,0 %	

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,63 %	0,00 %	0,63 %

Stab kultur og oppvekst har et samlet sykefravær på 0,63 % og dette fraværet består kun av korttidssykefravær. Det samlede sykefraværet vurderes som lavt og på et tilfredsstillende nivå.

Areal og teknikk

Består av:

- Larvik brannvesen
- Landbruk
- Arealplan
- KMT Forvaltning
- KMT Øya
- Byggesak
- Geodata
- Stab-støtte

Utvikling og utfordringer

Areal og teknikk sitt utfordringsbilde spenner fra å bidra til samfunnsutvikling, utnytte teknologiske løsninger på en bedre og bredere måte, og ha en differensiert og profesjonell kundebehandling. Kommunen skal på tross av en stadig synkende veikapital, bidra til å redusere trafikkulykker og sikre god framkommelighet. Kommunen skal ha en sikker og tilfredsstillende leveranse av vann og avløp, levere beredskap og forebyggende tiltak. Uavhengig av små og store utfordringer innen de enkelte virksomhetene vil hovedutfordringen til Areal og teknikk være summen av de forventninger som stilles til oss og vår evne til å levere.

Å ivareta befolkningens trygghetsfølelse og å sikre kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner omfattes av begrepet samfunnssikkerhet. Samfunnssikkerhet er for det første å kunne identifisere risiko. Dernest å forebygge og håndtere så vel ekstraordinære hendelser som dagligdagse hendelser. Samfunnssikkerhet innebærer også å forhindre at mindre hendelser blir så mange at det går ut over samfunnet. Areal og teknikk vil ha et fokus på gode løsninger for å møte utfordringene som vil komme med klimaendringene og spesielt økt ekstremvær.

Brukerne av Areal og teknikk sine tjenester er kompetente, forventningsfulle og vil bruke teknologiske løsninger i større og større grad i fremtiden. Helhetlig informasjon ut bidrar til åpne prosesser og dialog. Helhetlig informasjon krever kunnskap og kompetanse.

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
51-Brann og redning	29 611	29 963	-352	101,2 %
52-Landbruk	3 458	3 174	284	91,8 %
53-Arealplan	9 381	6 795	2 587	72,4 %
54-KMT-Forvaltning	-3 017	-9 784	6 767	0,0 %
55-KMT Øya	41 090	39 483	1 607	96,1 %
56-Byggesak	782	-874	1 656	-111,8 %
57-Geodata	4 447	3 331	1 116	74,9 %
58-Stab areal og teknikk	7 333	6 356	978	86,7 %
Sum	93 085	78 443	14 642	84,3 %

Tallene i tabellen over viser fordelt til de enkelte virksomheter fratrukket Sentrale utgifter og inntekter som ligger i budsjettskjema 1A.

Tabellen under viser hva netto ramme er basert på totaløkonomien på virksomhetene.

På dette tjenesteområdet er tallene like.

Årsrapport-2017

Virksomheter i tjenesteområdet	Budsjett	Regnskap	Avvik	Forbruk i %
51 Larvik Brannvesen	29 611	29 963	-352	101,2
52 Landbruk	3 458	3 174	284	91,8
53 Arealplan	9 381	6 795	2 587	72,4
54 KMT-Forvaltning	-3 017	-9 784	6 767	324,3
55 KMT Øya	41 090	39 483	1 607	96,1
56 Byggesak	782	-874	1 656	-111,8
57 Geodata	4 447	3 331	1 116	74,9
58 Stab areal og teknikk	7 333	6 356	978	86,7
Sum Areal og teknikk	93 085	78 443	14 642	84,3

Areal og teknikk leverer en mengde varierte tjenester til innbyggerne i Larvik hver dag. I 2017 har tjenestene i hovedsak blitt levert som planlagt. Beredskapsoppgavene har blitt ivaretatt på en god måte. Infrastrukturen er vedlikeholdt og rehabilitert slik at funksjonsnivået er opprettholdt eller forbedret.

Det økonomiske resultatet for tjenesteområdet er svært godt. Utgiftene har vært 6,1 mill. mindre enn budsjettet, inntektene har vært 8,5 mill. større enn budsjettet. Samlet gir det et netto resultat som er 14,6 mill. bedre enn revidert budsjett i 2017. Alle virksomheter har levert et resultat i tilnærmet balanse eller med stort overskudd.

Areal og teknikk har hatt god økonomisk styring og det gode regnskapsresultatet har ikke gått ut over planlagt aktivitetsnivå. Infrastrukturen er godt vedlikeholdt for en mindre kostnad enn budsjettet. Inntektene har, som følge av høyt aktivitetsnivå, vært betydelig større enn budsjettet på flere av virksomhetene.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Arealplan - Fullføre «Planer under arbeid»	<p>Innsatsområdet refererer seg til den vedtatte kommunale planstrategien for perioden 2017 - 2020.</p> <p>5 områdeplaner er i prosess. Områdeplan Kaupang har hatt høyest framdrift. Ny høring ble gjennomført i september. Det pågår nå avklaringer mellom Riksantikvaren, Kulturhistorisk museum og fylkeskommunens avdeling for kulturarv. Planen blir ikke vedtatt før tidligst juni 2018.</p> <p>Planprogrammet for områdeplan Tenvik er vedtatt. Plan- og utredningsarbeider pågår. Områdeplanen for Martineåsen pågår. Det har det siste halve året vært fokus på grunneiersamarbeid og etablering av et sameie. Det vil bli lagt ut et planforslag til høring i løpet av 2018.</p> <p>Områdeplanen for Faret må også legges ut til nytt offentlig ettersyn og høring etter innsigelser fra Statens vegvesen. Ny planlegger er ansatt i desember og arbeidet med utarbeidelse av et nytt kart til høring er i gang.</p> <p>Områdeplanen for Indre havn ligger på vent da planressursene har vært omdisponert til arbeidet med regulering av ny gjestehavn i Indre havn. Områdeplanen innlemmes fra 2018 i en egen kommunedelplan for sentrum.</p> <p>Arbeidet med en kommunedelplan for nytt IC-spor mellom Tønsberg og Farriseidet pågår for fullt. Planprogrammet ble vedtatt i desember 2017.</p>
Innsatsområde 1: Byggesak - Kvalitet saksbehandling	<p>Gjennom teamorganisering hvor alle dispensasjonssaker behandles av ett team, har virksomhet Byggesak sikret en mer ensartet og tydelig dispensasjonspraksis. Dispensasjonspraksisen er strammet inn, men på grunn av mange gamle reguleringsplaner vil det fortsatt innvilges en del dispensasjoner for å nå kommunes overordnede målsettinger.</p>
Innsatsområde 1: Geodata - Oppmålingssaker	<p>Fortsette utviklingen av effektive og forutsigbare prosesser for oppmålingssaker, adressetildeling, seksjonering og leveranser til Infoland. Fokus på dialog og tempo. I prosess.</p>
Innsatsområde 1: KMT F - Rehabilitering vann- og avløpsledninger	<p>Arbeidet med rehabilitering av vann- og avløpsledninger har i 2017 blitt gjennomført omtrent som planlagt. De største prosjektene er: Solstad, Herregården - Karistranda, Ula, Brannvaktsgate, Nevlunghavn og Helgeroa. Det er tilsammen skiftet ut 5,2 km. asbestrør i 2017.</p>
Innsatsområde 1: KMT Øya - Forebygge oversvømmelser	<p>Flaskehals der det er fare for oversvømmelser er kartlagt. Rensing av veisluk har pågått med større intensitet enn tidligere år. Det har ikke vært betydelige oversvømmelser i 2017.</p>
Innsatsområde 1: Landbruk - Frister saksbehandling	<p>Statlige tidsfrister for behandling av søknader innenfor forskjellige tilskuddsordninger er overholdt.</p> <p>Fylkesmannens forvaltningskontroll er avsluttet, og det er registrert ett avvik vedrørende kontrollerte saker innenfor tilskuddsordningen NMSK (nærings- og miljøtiltak i skogbruket).</p>
Innsatsområde 1: Larvik Brannvesen - Samarbeid brannvesen	<p>Brann- og ulykkesberedskapen på brannstasjonene i Larvik, Sandefjord og Stokke utnyttet som samlet ressurs i kommunene Larvik og Sandefjord. Høsten 2017 er det etablert en samarbeidsavtale med Kongsberg/Hvitvingfoss brannstasjon om brannsamarbeid for området Lardal. Etablert samarbeid gir positiv beredskapsgevinst med tilgjengelige ressurser. Videreutvikling av beredskapssamarbeid med nabobrannvesen fortsetter i 2018.</p>
Innsatsområde 1: Stab-støtte - Klima- og energiplan	<p>Larvik kommunes klima- og energiplan ble vedtatt i slutten av mars 2017 og overlevert tjenesteområdene for gjennomføring av handlingsprogrammet. Det er i løpet av 2017 igangsatt tiltak innenfor alle de fem fokusområdene i planen.</p>

Status investeringer

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Årets budsjett Avvik	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko	Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt						
Agnes Sjøparken utbyggingsavtale	10 000	21 285	-11 285	2018	4K-2018			
Asfaltering 2017 KMT	4 500	4 297	0	2017	Ferdig	Ferdig		
Bommestad-Hølen etappe 1	5 800	223	0	2018	4K-2018			
Brann ny beredskapsbåt	750	831	-81	2017	Ferdig	Ferdig	Lav	Båten er levert risiko
Brann, ny stigebil	5 500	0	0	2020	4K-2020			
Brann, Utvikling av dykkerberedskap	2 000	2 265	0	2017	Ferdig	Ferdig	Middels	Bilen er levert. Montering av risiko omfattende utstyr i bilen har pågått i hele høst og er pr. 1.mars 2018 så godt som ferdig.
Brunlaskogen utbyggingsavtale	300	0	0	2018	4K-2018			
Digitalisering av eiendomsarkivet	5 450	3 344	0	2017	Ferdig	Ferdig		
Etablering gang/sykkelvei 2016 - 2019	90 000	0	-20 000	2020	4K-2020			
Fontene Torget	2 000	227	0	2017	Ferdig	Ferdig		
Fortau Bøkeskogen, Gunnar Thoresensvei	5 500	5 978	-478	2017	Ferdig	Ferdig		
Gamle brannstasjonen VA	6 900	7 929	-733	2018	4K-2018			
Gopledal-Bjørndalen vannledning	2 800	1 894	0	2018	4K-2018			
Greveveien VA	7 400	5 337	0	2018	4K-2018			
Guriskogen Vest, opparbeidelse av infrastruktur	0	154	0	2017	1K-2019		Lav	Prosjektering av VVA, ny risiko pumpestasjon og lekeplasser er ferdig. Mengdebeskrivelsen er ferdig. Anskaffelsen av grunntrepreneur regnes ferdig i løpet 1.kvartal 2018.
Herregården- Karistranda VVA, etappe 1 til etappe 2	16 000	18 456	-2 456	2017	Ferdig	Ferdig		
Investeringer avløp	68 000	0	0	2020	4K-2020			
Investeringsmidler vann	32 000	0	0	2020	4K-2020			
Jahreagen hyttefelt VA - utbyggingsavtale	8 000	9 883	-1 883	2018	4K-2018			
Kaupangåsen VA	2 100	1 293	0	2017	Ferdig	Ferdig		
KMT, ny gjenvinningsstasjon husholdningsavfall	1 475	490	0	2017	Ferdig	Ferdig		
Ladestasjoner EL-bil 2016 - 2019	5 000	0	-1 000	2020	4K-2020			
Larvik gjestehavn	2 100	1 443	0	2018	4K-2018		Lav	Reguleringsplanarbeidet er slutført risiko og planforslaget vil sluttbehandles i mars 2018. Ansvaret for prosjektet flyttes da fra Arealplan til KMT Prosjektering.
Løveskogen avløp	4 000	2 335	0	2017	Ferdig	Ferdig		

Årsrapport-2017

	Totalbudsjett		Årets	Ferdig år	Estimert ferdig	Fram drift	Risiko Status vurdering
	Vedtatt	Påløpt	budsjett Avvik				
Nevlungen VVA utbyggingsavtale	3 200	3 105	0	2018	4K-2018		
Nevlunghavn etappe 1	4 500	5 164	-663	2018	4K-2018		
Nevlunghavn stedsutvikling	1 125	1 001	0	2017	Ferdig	Ferdig	
Nordgata - Barkevikveien	8 500	5 982	0	2018	4K-2018		
Ny feiebil Øya	2 500	0	0	2020	4K-2020		
Park Indre havn - midlertidige tiltak	1 000	1 604	-604	2017	Ferdig	Ferdig	
Rehabilitering avløp	171 200	0	-43 950	2020	4K-2020		
Rehabilitering vann	169 900	0	-39 150	2020	4K-2020		
Rødberg Bekk	986	1 528	-542	2017	Ferdig	Ferdig	
Saltbrygga utbyggingsavtale	250	1 012	-762	2018	4K-2018		
Skredsikring Faret	3 000	2 793	0	2017	Ferdig	Ferdig	
Solstad - Varden etappe 3	8 400	5 392	0	2018	4K-2018		
Solstad Syd VA etappe 2	10 750	9 965	0	2018	4K-2018		
Trafikksikkerhetstiltak Gamle Stavernsvei	4 000	754	0	2017	Ferdig	Ferdig	
Ula Camping innløsning av bygg	1 300	2 200	-900	2017	Ferdig	Ferdig	
Ula VA anlegg	10 750	6 685	0	2018	4K-2018		
Utskifting AC 2013-2015 Vannledninger	8 000	10 571	-2 571	2018	4K-2018		
Utstyr Øya 2017	2 000	7 449	-204	2017	Ferdig	Ferdig	
Veiformål	68 632	0	-21 000	2020	4K-2020		
Veilys 2017	3 000	5 224	-2 224	2017	Ferdig	Ferdig	
Sum	814 386	158 092	-155 486				

Investeringsprosjekter Areal og teknikk – med kommentarer

Tall i 1 000 kr

Prosjekt-nummer	Prosjektnavn	Budsjett 2017	Forbruk 2.kvartal 2017
Larvik Brannvesen			
01533	Brann, ny beredskapsbåt	750	831
Anbud på ny beredskapsbåt ble utsatt i påvente av sak om dykkerberedskap og eventuell behov for ny spesifikasjon. Etter vedtak om dykkerberedskap og to anbudsrunder er prisen på en hensiktsmessig båt økt med kr 350 000. Dette skyldes i hovedsak behov for en mer robust båt med større vektkapasitet enn opprinnelig planlagt. Det har også vært prisstigning i perioden.			
01534	Brann, ny stigebil	5 500	0
På grunn av lang leveringstid blir bilen levert i 2018. Midlene foreslås gjenbevilget i 2018.			
01563	Brann, utvikling av dykkerberedskap	2 000	2 265
Investeringene er i henhold til plan.			
Arealplan			
05352	Digitalt eiendomsarkiv	5 450	3 344
På grunn av mer arkivmateriale og en mer omfattende ryddejobb en forutsatt har konsulenten bedt forlenget frist for avslutning av prosjektet. Larvik kommune har akseptert dette på grunn av ønsket om en tilsvarende god kvalitet av sluttresultatet. De resterende midlene foreslås gjenbevilget i 2018.			
KMT forvaltning			
01389	KMT, ny gjenvinningsstasjon for husholdningsavfall	1 475	-3 456
Bygging av gjenvinningsstasjonen startet sommeren 2015 og stod ferdig og ble åpnet i desember 2016. VESAR stod for utbyggingen. Ble billigere enn budsjettet. Opprinnelig ramme var 69 mill. Kostnaden ble 53 mill. Refusjoner fra Norsk Gjenvinning gjør at årets resultat er en netto inntekt på prosjektet.			
01467	Hølen pumpestasjon ombygging	0	62
Ombygging av pumpene ble gjennomført i 2015. Da arbeidene var ferdige erfarte vi at pumpene vibrerte for mye. Utbedringer startet i 2015/2016. Tre pumper er skiftet ut. Hjul innvendig skal skiftes på alle pumpene i mars 2018. Etter dette skal det kontrolleres at vibrasjonen er innenfor kravene i kontrakten. Pumpene er ikke overtatt av Larvik kommune.			
01476	Utskifting AC 2013 - 2015	8 000	10 571
Kommunestyret har vedtatt å forsere dette arbeidet ved å bevilge 8 mill. kr ekstra hvert år. I 2017 ble følgende strekninger skiftet: Katrineborg – Brunla - Snekkenes, Brunlaveien, Tanumveien, Skreppestad. Merforbruket er dekket av investeringsrammen på vann. Totalt ble det skiftet ut 5.200 meter.			
01482	Ula VA	9 150	6 685
Arbeidene startet i august 2016. VA arbeidene ble ferdige sommeren 2017.			
01490	Fagerli – Torstvedt syd, ny skole trafikkløsning	5 000	7 739
Det er opprinnelig satt av 15 mill. kr + en tilleggsbevilgning på 5 mill. til forskjellige trafiksikkerhetstiltak ved og rundt Fagerli skole. I den forbindelse ble COWI AS engasjert til å lage en trafiksikkerhetsplan for Fagerli skole, som skulle være grunnlaget for valg av trafikale tiltak i områdene rundt skolen. Følgende tiltak er gjennomført: etablering av gang- og sykkelvei i Frostvedtveien, gang- og sykkelveier i Vestmarkaveien, Kremleveien, Kantarellveien, Fagerliveien samt i området rundt selve skolen og ut mot E18. I tillegg sikkerhetstiltak for trygg kryssing av Nansetgata og Gl. Kongevei. Opprinnelig var det snakk om å etablere en signalregulert kryssing av Nansetgata. Det kom et innspill fra politikerne om å utrede muligheten for en undergang under Nansetgata i området ved Alfhilds/Fagerliveien. Utredningen viste at en undergang vanskelig lot seg løse i praksis pga. lange ramper langs med Nansetgata både på nord- og sørsiden av veien. I tillegg ville tiltaket medføre store økonomiske konsekvenser. Utredningen medførte kostnader på ca. 0,5 mill. og at tidsplanen for resten av prosjekteringen ble veldig stram. Etter innspill fra SVV ble det deretter besluttet å etablere to lysregulerte kryssingsfelt i Nansetgata. Det planlagte opphøyde kryssingsfelt i Gl. Kongevei ble opprettholdt. Statens vegvesen ble involvert i planlegging og plassering av de lysregulerte kryssingsfeltene, og dette medførte at busslommene utenfor Nordbyen kjøpesenter måtte flyttes.			

Etter kontrahering med entreprenør kom det frem at SVV også krevde at busslommene som opprinnelig hadde en lengde på ca 45m skulle forlenges til en lengde på 90m. I tillegg kom et krav at standarden ble oppgradert fra betongkantsteiner til granitt og trafikkøyene skulle stensettes med smågatestein. Forlengelsen av busslommene medførte også innkjøp av nye busstur og at det måtte etableres ny forstøtningsmur ved McDonalds restaurant. Konsekvensen av dette er at prosjektet er påført ekstra kostnader på ca. 0,42 mill.

Under utførelsen av arbeidet kom det også krav fra SVV om at alle arbeider i Nansetgata måtte utføres om natten. Etter vår mening var dette helt unødvendig da trafikken enkelt kunne omdirigeres via a. Konsekvensen av SVV's krav til nattarbeid er at prosjektet ble påført ekstrakostnader på ca. 2,53 mill. kr.

I forbindelse med asfaltering av busslommene og veien mellom busslommene fremsatte SVV et forslag om at hele Nansetgata fra rundkjøringa ovenfor Alfhilds og ned til rundkjøringa ved Nordbyen skulle asfalteres og merkes opp på nytt. SVV dekket kostnadene for asfalt og oppmerking mens LK skulle dekke kostnadene med fresing av asfalt på hele denne strekningen. Med et freset areal på 2750m² førte dette til en kostnad på 0,39 mill. for LK.

Videre har de over nevnte forhold medført en del ekstra kostnader for prosjektering og byggeledelse.

01493	Ferdige VVA prosjekter etter-kostnader	43	577
Kostnader på prosjekter som er avsluttet føres her. Årets forbruk dekkes innenfor Kommunalteknikk sin ramme.			
01495	Agnes Sjøparken utbyggingsavtale	0	2 619
Utbygger betaler alle kostnadene. Forbruket i 2017 vil få en tilsvarende inntekt i 2018.			
01498	Nevlunghavn VA	4 500	5 164
Etappe 0 og 1 vil slutføres før sommeren 2018. Årets forbruk dekkes innenfor Kommunalteknikk sin ramme.			

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,43 %	3,19 %	4,62 %

Areal og teknikk sitt samlede sykefravær i 2017 var vesentlig under kommunens overordnede målsetting på 7 %. Det er ulikheter mellom virksomhetene, men generelt har Areal og teknikk flere små virksomheter med få ansatte. Ett langtidsfravær kan dermed virke svært inn på fraværsprosenten for den enkelte virksomhet. I Areal og teknikk er korttidsfraværet svært lavt, langtidsfraværet noe høyere. Fraværet følges opp i henhold til gjeldende rutiner og er ikke arbeidsrelatert.

Brann og redning

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
51-Brann og redning	29 611	29 963	-352	101,2 %
Sum	29 611	29 963	-352	101,2 %

Larvik brann og redning har for regnskapsåret 2017 et merforbruk på totalt 352 000.- hvorav beredskapsavdelingen sto for 322 000.-. Årsaken er i hovedsak brannen hos Norsk Miljøservice på "Barkefyllinga" som pågikk over flere døgn. Den kostet brannvesenet ca. kr. 200 000.-. Det er også investert i nye datamaskiner som følge av nødvendig/pålagt overgang til nytt operativsystem for knapt kr. 100 000.- Øvrige ansvarsområder gikk i tilnærmet ballanse.

Det er ikke gjort spesielle tiltak opp mot økonomi.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Samarbeid brannvesen	Ferdigstille og implementere felles ROS for Larvik og Sandefjord ila 2017.		100,0 %	80,0 %	ROS er utarbeidet. Ny utredning av felles brannvesen Larvik Sandefjord er vedtatt og ROS implementering avventer denne prosess. Mange elementer er implementert i det enkelte brannvesen.
Innsatsområde 2: Forebyggende brannvern	Etablere eget kompetansemiljø for feiing og boligtilsyn innen 2018.		80,0 %	100,0 %	Fagmiljøet er etablert og Feiing/boligtilsyn fungerer. Som følge av kommunesammenslåing og ny oppgave med feiing av fritidsbolig blir kapasiteten/årsverk justert i 2018.

Det er anskaffet dykkerbil og materiell slik at en omfattende opplæring kan starte med eget materiell våren 2018.

All opplæring vil foregå vår/høst 2018. vinteren 2018-2019 vil benyttes til å komme i drift med dykkerbereskap i forhold til ferdigstilling av rutiner og tilpasse vaktlagene med dykkerpersonell.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,42 %	2,25 %	2,67 %

Larvik brann og redning har lavt sykefravær. Det er ingen særskilte tiltak mht til sykefravær.

Landbruk

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
52-Landbruk	3 458	3 174	284	91,8 %
Sum	3 458	3 174	284	91,8 %

Ansvar 9500 Landbrukskontoret har et overskudd på ca. kr 130 000. Overskuddet skyldes i hovedsak at det ikke ble brukt midler til konsulentbistand og at det ikke ble avholdt sentral opplæring av ansatte.

Ansvar 9502 Viltforvaltning har et overskudd på ca. kr 149 000. Overskuddet skyldes at det ikke var mulig å fylle stillingen på 30 % innenfor viltforvaltning i mer enn 3 måneder i 2017.

Ansvar 9503 Viltfondet viser et regnskapsmessig overskudd på ca. kr 4 000. Dette er en feil som ble oppdaget for seint til at det lot seg rette opp. Viltfondet skal alltid gå i null regnskapsmessig da inntekter og utgifter i fondet skal salderes med innestående ved årets slutt.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Frister saksbehandling	Alle søknader om produksjonstilskudd er behandlet innen statens fastsatte frister.		100,0 %	100,0 %	Oppnådd.
Innsatsområde 2: Økt bruk av SMIL-ordningen	Øke innvilgningen av SMIL-tilskudd med ca 10 % per år. I 2016 ble det innvilget kr 500 000.	Tilskudd etter søknad.	550 000	1 164 200	Oppnådd.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,30 %	0,00 %	0,30 %

På årsbasis var sykefraværet på Landbruk i 2017 på 0,3 %.

Arealplan

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
53-Arealplan	9 381	6 795	2 587	72,4 %
Sum	9 381	6 795	2 587	72,4 %

Arealplan kan slå fast at 2017 ble et "all time high" år med tanke på gebyrinntekter.

Det ble tatt inn i overkant av 2,9 mill.kr. Inntekstmålet var 1,4 mill.kr. En slik inntekt vitner om stor fart også i næringslivet og hos utbyggere. Det er til enhver tid rundt 60 private reguleringsplaner under arbeid. I tillegg kommer kommunens egne områdeplaner og annet planarbeid.

Gebyrinntekten vitner også om svært dyktige og dedikerte medarbeidere.

Arealplan, detaljplanlegging (9200) lå ved utgangen av året noe under budsjett med hensyn på lønn.

Andre utgifter lå også under budsjett.

Prosjektene på Arealplan (9201):

Generelt:

Ligger i desember noe over budsjett når det gjelder lønn, 102,3 %.

Martineåsen/Tenvik (prosjekt 08126):

Lønnsmidler kr 800 000 er bevilget i 2017.

Kr610 000 er i tillegg overført fra 2016.

Prosjektet løper ut 2017 og midlene skal også benyttes inn i arbeidet med områdeplanen for Tenvik boligområde. Pr. dato er bundet driftsfond belastet med kr. 434 817,-.

Indre havn (prosjekt 07756):

Lønnsmidler kr 800 000 er bevilget i 2017.

Kr 870 000 er i tillegg overført fra 2016 til 2017. Prosjektet løper til sommeren 2018.

Pr. dato er bundet driftsfond belastet med kr. 414 487,-.

Prosjektet har fått en tilleggsbevilgning i kommunestyrets sak 016/17 2,1 mill kr til grunnundersøkelser i Indre havnebasseng. Dette er investeringsmidler og følger planlagt fremdriftsplan. Ved utgangen av desember er det bokført utgifter på ca. 1,45 mill kr.

Sentrumsutvikling og høyder i Larvik sentrum (prosjekt 08427):

Kr 100 000 er overført fra 2016 til 2017. Midlene kommer fra Vestfold fylkeskommune. Midlene er brukt til gjennomføring av verksted med Gehl den 14.02.17. Videreføring av dette arbeidet pågår og er nå underlagt det kommende Sentrumsplanarbeidet.

Grønnstruktur (prosjekt 08372):

Kr 35 000 er overført fra 2016 til 2017. Midlene kommer fra Fylkesmannen.

Bevaringsplan og byggeskikkveileder for Nevlunghavn (prosjekt 08344):

Kr 10 000 er overført fra 2016 - 2017. Midlene kommer fra Vestfold fylkeskommune. Veilederen har kommet fra trykkeriet og er distribuert/i salg. Kommunens utgifter til trykking har vært kr. 96.600,-.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Fullføre "Planer under arbeid"	Rapportere kvartalsvis på den enkelte plans fremdrift og måloppnåelse.		100,0 %	50,0 %	Se beskrivelsen under "Status målsettinger".
Innsatsområde 2: Iverksette nye utredninger og planoppgaver	Rapportere kvartalsvis på den enkelte oppgaves fremdrift og måloppnåelse.		100,0 %	100,0 %	Det er ikke bevilget midler til nye utredninger i 2017.
Innsatsområde 3: Planressurser	Rapportere på den enkelte plans fremdrift og hvilket vekstpotensial som ligger i planen.		100,0 %	100,0 %	Det er ansatt to planleggere i løpet av 2017, en planlegger har sluttet i Arealplan. Det er svært mange planoppgaver i prosess og et stort press på de planleggingsressursene vi har til rådighet.

De to prosjektene er kun satt opp med lønnsmidler for 2017.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,61 %	2,23 %	3,85 %

Sykefraværet er lavt.

Sykefraværet er ikke arbeidsrelatert. Det iverksettes ikke tiltak.

KMT-Forvaltning

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
54-KMT-Forvaltning	-3 017	-9 784	6 767	0,0 %
Sum	-3 017	-9 784	6 767	0,0 %

1. Utgiftene ble 6,4 mill. mindre enn årets budsjett. Inntektene ble 0,3 mill. større enn årets budsjett. Netto avvik ble da positivt med 6,7 mill. for hele virksomheten.

2. Vei og park fikk et mindreforbruk i forhold til årets netto budsjett på 0,9 mill. Fellesområdene (administrasjon) hadde et forbruk omtrent som budsjettet.

Størst avvik i utgifter ble det på VAR. Vann hadde 1,6 mill. mindre forbruk, avløp 2,8 mill. mindre forbruk og renovasjon 2,2 mill. mindre forbruk. Det er svært positivt at driften har vært rimeligere i 2017 enn forutsatt i budsjettet.

Netto budsjettet innenfor vann har et positivt avvik på 0,6 mill. Dette til tross for at tidligere avsatte fondsmidler, som er budsjettet inn i 2017, ble brukt til å dekke underdekning i 2016. Avløp har et positivt netto avvik på 2,8 mill. hvorav 0,8 mill. er større inntekter. Renovasjon har et positivt netto avvik på 1,5 mill.

Det ble fremmet sak til kommunestyret 13/9-17 der det ble vedtatt å redusere renovasjonsgebyrene i 2017 med 15% som utgjorde 5 mill. Selvkostregnskapene innenfor vann, avløp og renovasjon ble gjort opp med forholdsvis små fondsavsetninger. Det var et mål å ha små fond ved sammenslåingen av Larvik og Lardal.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Rehabilitering vann- og avløpsledninger	Alle prøver av drikkevannet skal oppfylle krav til vannkvalitet. Utbygging og drift av avløpsvann skal ligge godt innenfor myndighetenes krav til fjerning av fosfor med minimum 90 %.		90,0 %	95,9 %	100 % av alle prøver ligger innenfor gjeldende krav for drikkevann. Renseeffekt for fosfor ved Lillevik renseanlegg var 95,9 % (krav 90 %).
Innsatsområde 2: Trafikksikkerhet	Søke om tilskudd til og gjennomføre min. 2 trafikksikkerhets-tiltak pr. år. Brøyting av gang- og sykkelveier skal skje ved 1 cm snø. Rydding og strøing skal intensiveres slik at det er trygg fremkommelighet på prioriterte gang- og sykkelveier og fortau hele vinteren.		3	0	Trafikksikkerhetstiltak i kryss Kaupangveien - Mellomhagen ble utbedret i samarbeid med Statens vegvesen. Trafikksikkerhetstiltaket langs Gamle Stavernsveier utsatt til 2018. Fremkommeligheten har vært god på GS-veiene ved snøfall.
Innsatsområde 3:	Kontrollere minimum		50	172	80% av de kommunalt

Årsrapport-2017

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Ivaretagelse av lekeplasser	50 lekeplasser pr år og oppgradere minimum 10 pr. år til godkjent standard. Dokumentasjon på standard og utført kontroll skal være samlet og søkbar i en egen database.				eide lekeklassene er kontrollert og lekeapparater er utbedret/demontert slik at lovpålagte krav er oppfylt. Det er valgt å oppgradere/totalrenovere tre store kvartalslekeplasser og rustet opp fire små plasser i 2017.
Innsatsområde 4: Gjenvinningsgrad avfall	Gjenvinningsgrad skal være større enn 60,4 %, som var 2015-nivå.		60,5 %	56,0 %	56 % materialgjenvinning og 44 % energigjenvinning fra husholdninger i 2017. Endret beregningsmåte fra 2015.

Tilskudd til private veier er utbetalt i 2017. Tilsammen var det 17 veier som fikk tilskudd. I KST sak 088/17 ble det vedtatt at det som ei midlertidig løsning skal etableres kryssløsning i plan av RV 40 Elveveien. Planleggingen vil skje i 2018. Dersom kommune skal bidra økonomisk til deler av dette tiltaket vil det bli foreslått midler i strategidokumentet 2019-2022 med gjennomføring i 2019.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,28 %	5,42 %	6,70 %

Sykefraværet er omtrent som målsettingen til virksomheten. Alle sykemeldte følges opp etter gjeldende rutiner.

KMT Øya

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
55-KMT Øya	41 090	39 483	1 607	96,1 %
Sum	41 090	39 483	1 607	96,1 %

1. Virksomhetens samlede resultat viser et positivt avvik på 1,6 mill.

Samlet kostnad til brøyting i 2017, som er utført av private entreprenører, er ca. 3,1 mill kr, mens det i samme periode er budsjettet med 5,0 mill. På vei er det da et mindre forbruk til brøyting på ca. 1,9 mill. som dekker opp for et merforbruk i forhold til årsbudsjettet på vei og park.

2. Vei har et positivt avvik på 0,9 mill. (inklusive midlene til brøyting). Park et merforbruk på 0,8 mill. i forhold til årsbudsjett. Vann har et positivt avvik på 1,4 mill. Avløp har et negativt avvik på 0,1 mill. Fellesutgiftene til drift av maskiner har et regnskapsmessig resultat omtrent som budsjettet.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Forebygge oversvømmelser	Alle kommunens om lag 15 000 veisluk skal tømmes og vedlikeholdes i løpet av perioden. Med 5 000 pr år vil det innebære hvert 3. år for alle. På lang sikt skal alle tømmes/vedlikeholdes årlig.		5 000	1 000	Det er kjøpt inn nytt utstyr for å foreta sluktømming mer effektivt enn tidligere. Anslaget, som ble presentert i strategidokumentet for 2017-2020, om at det var 15 000 sluk i Larvik kommune er feil. Antallet sluk er nå beregnet til 5.000. Målsettingen om å tømme en tredjedel av disse pr. år er ikke oppnådd i 2017. Ca 1.000 sluk er tømt i 2017. Det er forventet at alle sluk er tømt i løpet av perioden 2017-2020.
Innsatsområde 2: Vintervedlikehold gang- og sykkelveier	Utvide brøyte- og strøkapasiteten på prioriterte gang- og sykkelveier gjennom å etablere flere brøytelag og investere i nytt materiell i 2017.		4	4	Målet er oppnådd. Fremkommeligheten har vært god i 2017.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	2,88 %	1,89 %	4,77 %

Sykefraværet er på 4,8%. Dette fordeler seg omtrent med 2,9% på kort og 1,9% på langtidsfravær. Langtidssykemeldte følges opp etter gjeldende rutiner for oppfølging.

Byggesak

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
56-Byggesak	782	-874	1 656	-111,8 %
Sum	782	-874	1 656	-111,8 %

Årsresultat:

Årsresultatet til virksomhet Byggesak er 1,6 millioner over budsjett.

Kommentar om årsaker til avvik fra budsjett:

Inntektene har vært høyere enn forventet. På bakgrunn av at antall behandlede søknader er omtrent likt som i 2016 skyldes de høyere inntektene at søknadene som har innkommet avstedkommer høyere gebyr. Virksomheten har over tid hatt vakant stilling samt medarbeidere som har skiftet stilling internt i kommunen og ut av kommunen. Dette har i sin tur ført til at utgiftene til virksomheten har vært lavere enn budsjettert. Kombinasjonen av et høyere inntektsnivå og lavere utgiftsnivå har ført til virksomhet Byggesak sitt totale driftsresultat.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Kvalitet saksbehandling	Antall dispensasjoner skal i perioden reduseres til samme nivå som sammenlignbare kommuner.	Hente tall fra KOSTRA.	150	247	Vi har foreløpig ikke hatt en nedgang i antall dispensasjonssøknader, men dette er et langsiktig arbeid og vi fortsetter å ha fokus på det.
Innsatsområde 2: Saksbehandlingstid	12-ukerssaker skal behandles innen 8 uker.	KOSTRA. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist. Kalenderdager	8	8	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for 12 ukers saker var 8,3 uker eller 58 kalenderdager. Målet er nådd.
	3-ukers saker skal behandles innen 3 uker.	KOSTRA. Gj. snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist. Kalenderdager	3	4	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for 3 ukers saker er 3,5 uker eller 24 kalenderdager. Årsaken er knyttet opp mot overgang til nytt saksbehandlingssystem.
Innsatsområde 3: Tilsyn byggesaker	Det skal utarbeides en tilsynsplan som legger føringer for prioritering av oppgaver og som fastsetter mål for gjennomføring av tilsyn.	Opptelling.	100,0 %	30,0 %	Store og tidkrevende saker har tatt mye tid og på den bakgrunn har andre tilsynssaker blitt nedprioritert. Evalueringen av 2017 har også vist at ressursituasjonen på virksomheten har gjort det vanskelig å oppnå målene satt i tilsynsplan.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,79 %	5,58 %	7,37 %

1. Kommentarer til korttidssykefraværet

Korttidsfraværet er lavt og det er ingen utfordringer knyttet til dette.

2. Kommentarer til langtidssykefraværet

Virksomhet byggesak har hatt flere langtidssykemeldte medarbeidere. Disse følges opp i henhold til gjeldende rutiner.

3. Kommentarer sykefravær som er arbeidsrelatert

Sykefraværet er ikke arbeidsrelatert.

Geodata

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
57-Geodata	4 447	3 331	1 116	74,9 %
Sum	4 447	3 331	1 116	74,9 %

Regnskapet viser et netto positivt avvik på 1,8 mill. Årsaken til dette er stort sakstifang i slutten av 2016, samt at saksmengden i 2017 er noe høyere enn gjennomsnittet av tidligere år.

Forventet positivt avvik vil bli ca. 1,1 mill. pga. kjøp av el-biler.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Oppmålingssaker	Overholde 16 ukers fristen for oppmålingssaker.	Internstatistikk	16	15	Oppnådd.
	Overholde 6 ukers fristen for krav om sammenslåing og seksjoneringsaker.	Internstatistikk	6	3	Oppnådd.
Innsatsområde 2: Oppdatert kartgrunnlag	Effekten av innsatsområdet kommer først til syne når og ved at sluttbrukerne hele tiden har et oppdatert kartgrunnlag.		100,0 %	100,0 %	Under prosess.
Innsatsområde 3: Kvalitet på matrikkelføringen	Overholde tidsfristene for føring i matrikkelen. For føring av bygg gjelder 5 virkedager, forøvrig er tidsfristene i innsatsområde 1 også omfattet av matrikkelføringen.	Internstatistikk	5	5	94% av sakene ble ført innenfor frist for føring. Mye arbeid i forbindelse med kommunesammenslåingen, adressering, har medført litt fristoverskridelse på noen saker.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	0,58 %	0,05 %	0,63 %

Ingen tiltak - det er lavt sykefravær i virksomheten.

Stab areal og teknikk

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Budsjett 2017	Regnskap	Avvik	Forbruks %
58-Stab areal og teknikk	7 333	6 356	978	86,7 %
Sum	7 333	6 356	978	86,7 %

Årsresultat:

Stab i Areal og teknikk består av stabsfunksjon og miljøforvaltning. Årsresultatet viser et positivt avvik på rett i underkant av kr. 1 million fordelt med kr. 290.000 for stab og kr. 680.000 for miljøforvaltning.

Kommentar om årsaker til avvik fra budsjett:

Utgiftene til stab og miljøforvaltning er i stor grad knyttet til andre virksomheter/tjenesteområder sine tiltak og aktivitetsnivå.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Mål 2017	Oppnådd resultat	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Klima- og energiplan	Bevisstgjøre tjenesteområdene gjennom kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid innenfor temaplan Klima og energi. Måles i antall igangsatte tiltak i handlingsprogrammet. Innen utgangen av 2017 skal 15 tiltak være igangsatt.	Opptelling.	15	67	Det er i løpet av 2017 igangsatt tiltak innenfor alle de fem fokusområdene. De fleste tiltak krever lengre prosesser og er av en slik karakter at de ikke vil ha et konkret sluttpunkt.
Innsatsområde 2: Situasjonssenteret	Alle medarbeidere i Areal og teknikk kjenner organisasjonens mål.	Questback.	100,0 %	33,0 %	Med bakgrunn i sammenslåingsprosessen av Lardal og Larvik kommuner ble dette arbeidet satt på vent.
Innsatsområde 3: Kvalitetssystem TQM	Alle virksomheter og Stab-Støtte har tatt dette i bruk.	Opptelling.	100,0 %	100,0 %	Kvalitetssystemet TQM er tatt i bruk innenfor alle virksomhetsområdene i Areal og teknikk.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2017	1,10 %	0,00 %	1,10 %

Stab i Areal og teknikk har et lavt sykefravær.

Vedlegg: Økonomiske oversikter

Regnskapsskjema 1A - Driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Frie disponible inntekter				
Skatt på inntekt og formue	-1 144 767	-1 125 776	-1 124 665	-1 084 799
Ordinært rammetilskudd	-1 147 498	-1 142 169	-1 132 462	-1 129 822
Andre generelle statstilskudd	-186 318	-190 708	-121 121	-183 526
Sum Frie disponible inntekter	-2 478 582	-2 458 653	-2 378 248	-2 398 147
Finansinntekter/-utgifter				
Renteinntekter og utbytte	-17 961	-12 478	-11 025	-23 357
Gevinst finansielle instrumenter	-55 857	0	0	-28 840
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	85 701	68 519	68 841	88 638
Tap finansielle instrumenter	6 848	0	0	4 414
Avdrag på lån	95 609	95 656	95 478	81 068
Sum Finansinntekter/-utgifter	114 339	151 696	153 294	121 925
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Til ubundne avsetninger	90 965	90 965	23 606	26 999
Til bundne avsetninger	17 088	987	7	43 197
Bruk av tidl. års regn.messige mindreforbruk	-67 359	-67 359	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-16 974	-16 974	-400	-6 080
Bruk av bundne avsetninger	-41 546	-42 225	-12 923	-34 031
Sum Avsetninger og bruk av avsetninger	-17 826	-34 606	10 290	30 085
Til fordeling				
Overført til investeringsregnskapet	5 986	5 986	0	3 196
Til fordeling drift	-2 376 083	-2 335 577	-2 214 665	-2 242 942
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 339 679	2 335 577	2 214 665	2 175 583
Merforbruk/mindreforbruk	-36 405	0	0	-67 359

Regnskapsskjema 1B - Driftsbudsjett per område og virksomhet

Beløp i 1000

	Org budjs 2017	Just bud 2017	Org budjs 2017	Regnskap . forrige år 2017
Interne funksjoner	259 060	229 832	355 729	235 257
Helse og omsorg	876 316	865 073	821 698	821 903
Kultur og oppvekst	1 086 651	1 103 050	980 010	1 010 506
Areal og teknikk	88 045	106 135	32 940	91 662
Eiendom	29 604	31 487	24 289	16 253
Regnskapsskjema 1B - Drift per område	2 339 679	2 335 577	2 214 665	2 175 583

Årsrapport-2017

	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
01 Skole	529 137	531 178	491 545	499 762
02 - Barnehage	295 418	296 311	282 251	291 851
03 - Barne- og ungdomstjenester	154 209	170 549	115 076	117 942
04 - Larvik læringscenter	25 429	24 587	18 605	19 781
05 - Kultur, idrett og fritid	76 639	74 643	68 094	76 387
06 - Stab Kultur og oppvekst	5 819	5 782	4 439	4 783
Sum Kultur og oppvekst	1 086 651	1 103 050	980 010	1 010 506
11 - Folkevalgte styringsorganer	12 093	9 681	9 951	10 007
12 - Revisjon og kontrollutvalg	3 004	3 304	3 196	2 998
13 - Sentrale administrative funksjoner	89 540	90 665	73 031	75 522
14 - Fellesutgifter	105 568	103 579	111 879	88 095
15 - NAV	148 424	125 175	122 475	140 235
16 - Hovedinntekter	-2 400	-6 790	-5 000	-2 500
17 - Finansielle transaksjoner	-137 467	-137 256	-1 453	-119 057
18 - Overføring. til kirkelige fellesråd	27 462	27 462	25 658	25 808
19 - Overføring til andre etter vedtak/avtale	12 836	14 012	15 992	14 149
Sum Interne funksjoner	259 060	229 832	355 729	235 257
31 - Virksomhet for funksjonshemmede	131 645	133 433	130 723	121 098
32 - Arbeid og aktivitet	48 676	47 274	44 654	45 364
33 - Sykehjem	224 126	215 725	207 971	211 352
34 - Psykisk helse og avhengighet	54 564	59 412	58 616	52 179
35 - Larvik helsehus	88 559	86 916	81 994	82 388
36 - Hjemmetjenester	204 894	191 744	174 907	185 936
37 - Fellesfunksjoner HO	123 852	130 569	122 833	123 586
Sum Helse og omsorg	876 316	865 073	821 698	821 903
51 - Larvik Brannvesen	29 210	29 611	27 439	27 354
52 - Landbruk	3 183	3 458	3 403	2 981
53 - Arealplan	7 754	9 381	9 244	11 404
54 - KMT-Forvaltning	365	10 733	-52 494	2 698
55 - KMT Øya	39 511	41 090	33 919	39 372
56 - Byggesak	-874	782	617	-317
57 - Geodata	2 631	3 747	3 952	3 124
58 - Stab areal og teknikk	6 265	7 333	6 860	5 046
Sum Areal og teknikk	88 045	106 135	32 940	91 662
62 - Renhold	-1 201	1 164	670	-1 121
63 - Prosjekt, drift og vedlikehold	15 333	15 288	8 766	5 441
64 - Utvikling og forvaltning	9 218	8 306	8 211	8 265
65 - Stab eiendom	6 254	6 729	6 642	3 668
Sum Eiendom	29 604	31 487	24 289	16 253
Sum over (fra skjema 1A)	2 339 679	2 335 577	2 214 665	2 175 583

Merknad til budsjett- og regnskapsskjema 1A og 1B

I skjema 1A føres alle statstilskudd, også de som er øremerket de enkelte virksomhetene. Det er også noen finansutgifter og –inntekter og bruk av og avsetning til fond som føres i 1A. Det er derfor ikke konsistens mellom enhetenes virkelige ramme og det som fremkommer i tabellene i skjemaene 1A og 1B.

Her er en oversikt over hvilke typer utgifter og inntekter som ikke fremkommer i rammene på virksomhetene:

	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017
Andre generelle statstilskudd	-173 367	-177 101	-107 513
Renteinntekter og utbytte	-7	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	3 116	2 678	3 000
Avdrag på lån	4 038	3 578	3 400
Til ubundne avsetninger	400	400	400
Til bundne avsetninger	17 077	987	7
Bruk av ubundne avsetninger	-8 415	-8 415	-400
Bruk av bundne avsetninger	-41 546	-42 225	-12 923
Overført til investeringsregnskapet	5 986	5 986	0
Sum	-192 717	-214 112	-114 030

Regnskapsskjema 2A – Investering

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Finansieringsbehov				
Investeringer i anleggsmidler	468 002	530 027	607 210	430 053
Utlån og forskutteringer	99 432	75 255	70 000	97 824
Kjøp av aksjer og andeler	30 009	30 000	6 500	8 091
Avdrag på lån	52 540	24 000	24 000	71 284
Avsetninger	11 104	10 091	0	9 572
Årets finansieringsbehov	661 087	669 373	707 710	616 824
Ekstern finansiering				
Bruk av lånemidler	-449 638	-480 859	-551 388	-420 417
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-12 622	-17 493	-6 500	-11 005
Tilskudd til investeringer	-61 991	-57 735	-42 212	-33 136
Kompensasjon for merverdiavgift	-55 661	-66 210	-81 323	-49 077
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-61 300	-27 045	-25 007	-86 498
Andre inntekter	-36	0	0	-330
Sum ekstern finansiering	-641 248	-649 342	-706 430	-600 495
Intern finansiering				
Overført fra driftsbudsjettet	-5 986	-5 986	0	-3 196
Bruk av tidligere udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-13 853	-14 045	-1 280	-13 165
Sum intern finansiering	-19 839	-20 031	-1 280	-16 360
Sum finansiering	-661 087	-669 373	-707 710	-616 824
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B – Investering per område

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Areal og teknikk				
KMT, ny gjenvinningsstasjon husholdningsavfall	490	1 475	1 475	38 525
Brunlaskogen utbyggingsavtale	0	300	300	3
Utskifting AC 2013-2015	10 571	8 000	8 000	18 974
Ula VA	6 685	10 750	10 750	4 560
Agnes Sjøparken utbyggingsavtale	21 285	10 000	10 000	0
Nevlunghavn VA	5 164	4 500	4 500	529
Gopledal - Bjørndalen vannledning	1 894	2 800	2 800	5 527
Saltbrygga utbyggingsavtale	1 012	250	250	3 189
Asfaltering 2016	0	5 182	5 000	9 414
Parkering Bøkeskogen	5 978	3 500	3 500	2 720
Ny feiebil Øya	0	2 500	2 500	0
Brann ny beredskapsbåt	831	750	750	0
Brann ny stigebil	0	5 500	5 500	0
Rødberg Bekk	1 528	986	986	1 514
Solstad Syd VA etappe 2	9 965	10 750	10 750	2 517
Nordgata/Barkevikveien VA	5 982	8 500	8 500	653
Løveskogen avløp	2 335	4 000	4 000	326
Gamle brannstasjon VA	7 929	6 900	6 900	1 823
Kaupangåsen VA	1 293	2 100	2 100	667
Herregården - Karistranda VA etappe 2	18 456	16 000	2 000	3 655
Trafikksikkerhetstiltak Gamle Stavernsvei	754	4 000	4 000	152
Byskogen, overløp og separering av avløp	5 337	7 400	7 400	413
Solstad - Varden etappe 3.	5 392	8 400	8 400	536
Fontene torget 2017	227	2 000	2 000	0
Park Indre havn - midlertidige tiltak	1 604	1 000	1 000	0
Ula camping innløsning av bygg	2 200	1 300	1 300	0
Brann utvikling av "under overflateredning"	2 265	2 000	2 000	0
Jahreagen hyttefelt VA - Utbyggingsavtale	9 883	8 000	8 000	0
Utsyr Øya 2017	7 449	0	0	0
Veilys 2017	5 224	3 000	3 000	0
Larvik gjestehavn	1 443	2 100	2 100	0
Nevlunghavn VVA utbyggingsavtale	3 105	3 200	3 200	0
Bommestad - Hølen avløp etappe 1	223	5 800	5 800	0
Asfaltering 2017 KMT	4 297	4 500	4 500	0
Nevlunghavn VA etappe 1	1 001	1 125	1 125	0
Rehabilitering vann	0	700	82 700	0
Rehabilitering avløp	0	5 700	96 100	0
Veiformål	0	2 182	9 932	0
Etablering gang/sykelvei 2016 - 2019	0	20 000	20 000	0
Ladestasjoner EL-bil 2016 - 2019	0	1 226	1 226	0
Ny spylebil (2018)	0	0	0	0
Digitalt eiendomsarkiv	3 344	5 450	5 450	648
Skredsikring Faret(fra 2015)	2 793	3 000	3 000	23 246
Sum	157 938	196 826	362 794	119 591
Eiendom				
Solstad barnehage - ombygging og utvidelse	38	46	46	16
Mesterfjellet skole - ny 1-10 skole	1 769	139	123	483
Fagerli skole (Torstvedt)	32 197	39 004	27 188	78 442
Valmueveien 9 - nye utleieboliger	1 003	2 326	2 300	16 905
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	5 981	33 854	33 854	8 970
Glassverktunet 26C seksjon nr. 2 – kjøp	0	806	806	0
Glassverktunet 26D seksjon nr. 3 – kjøp	0	806	806	0
Hedrum u-skole - Hybrid ventilasjon	132	125	125	1 147
Byskogen - ny barnehage	37 073	48 103	45 500	547
Fagerli barnehage (Torstvedt)	607	3 473	403	11 461

Årsrapport-2017

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Husebyjordet - nye omsorgsboliger	45 016	63 464	62 866	2 401
Stavernhallen - energiøkonomiserende tiltak	1 538	1 800	1 800	0
Brunla/Stavern skole, samlokalisering	23	0	0	0
Utskifting av olefyrrer	321	417	417	2 565
Festiviteten - investeringer 2014 - 2016	707	24 700	24 700	45
Solstad Vest - regulering og salg av tomter	2 175	2 181	2 120	390
Dronningensgate 17	11 466	21 119	14 300	10 181
Hoffsgt. 35 C - nye utleieboliger	133	469	469	8 461
Torstvedt skole - inventar og utstyr	3 660	0	0	10 015
Fagerli barnehage – inventar og utstyr (Torstvedt)	49	49	49	1 485
Borgejordet barnehage - Nytt ventilasjonsanlegg	1 639	3 600	900	598
Grevle sykehjem - Nytt kjøleanl Rakke og SD anl	0	180	180	299
Furuheim sykehjem - Ny brannsikr og kjøling ven	364	1 480	1 480	991
Stavern sykehjem - Nytt ventilasjonsaggregat	682	725	250	1 260
Østre Halsen skole - Nye vinduer og dører	224	180	180	1 973
Mellomhagen u-skole - Nye dører	310	91	91	1 472
investeringer ifm EPC-kontrakter	416	14 900	14 900	106
Ny Barnehage i Byskogen, inventar	950	2 340	2 340	0
Bredochs gate 6 B	0	84	84	185
Jerpeveien - Småhus	365	6 250	6 250	158
Rabben - Småhus	288	6 500	6 500	431
Dolvenhøyda 2 - nye boenheter	490	650	650	329
Berg Skole, nytt brannalarmanl, nye garderober	1 467	1 437	1 437	63
Frøy Skole, oppgradering svømmehall	7 792	8 300	5 800	310
Hvarnes skole, Oppgradering av lysarm og sik	462	456	200	43
Jordet Skole, Nye dusjer/garderober, nye utg dør	14	105	105	874
Mellomhagen u-skole, Nytt held brannalarman	30	117	117	333
Bergeskogen Bhg, ny drenering, nye lysstoffarm	176	143	143	156
Byskogen sykehjem, Utvidelse av nødstrøm	2 061	1 615	1 500	284
Grevle sykehjem, Nye nøddlys, ny belysning Rakke	386	480	480	14
Rekkevik Sykehjem, Ny belysning	357	330	330	68
Tjølling Sykehjem, Legionella sikring. Teknisk ins	865	313	313	7
Furuheim Sykehjem, Legionella sikring. Teknisk inn	552	313	313	7
Byskogen sykehj, Legionella sikring. Teknisk inns	399	313	313	7
Grevle sykehjem, Legionella sikring. Teknisk innst	140	310	310	7
Stavern sykehjem, Legionella sikring. Teknisk inns	276	310	310	7
Rekkevik sykehjem, Legionella sikring. Teknisk inn	301	310	310	8
Presteløkka sykehjem, Legionella sikring. Teknisk	134	310	310	8
Herregården, nytt tåkesprinkelanl + utvendig por	283	4 652	4 400	47
Munken, Brannsikringstiltak	88	1 372	1 300	227
Brannstasjonen, Ombygging for å tilferdsst HMS	350	68	68	1 081
Gjerdal 12, Nye garderober hos IT	23	638	600	61
Nanset Allè 7 - Nye familieboliger	190	800	800	10
Oberst Petersvei 8B	76	31	31	2 268
Heibergsgate 32, bygg	535	440	440	3 396
Kvelde skole - Etterisolering og ny utvendig kledn	1 000	800	800	31
Kjøp av Alders borettslags eiendom	1 065	1 070	1 070	0
Brannsikring Dr. Holmsvei	30	2 000	2 000	0
Reguleringer av arealer på Tagtvedt	0	200	200	0
Legevakt - Prosjektering 2017	64	500	500	0
Cort Adlers gt. 5 - kjøp av eiendom	1 020	1 024	1 024	26
Omsorgsboliger Kvelde	92	0	0	0
Frøytunet - utvidelse med nye boenheter	14	6 000	6 000	0
Gunnar Reiss Andersensgt. 8 - 4 nye leiligheter	400	800	800	0
Vestbyåsen 6D	1 138	1 130	1 130	0
Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy	176	4 500	4 500	0
Nordre Hagavei 13A, andel nr. 18	1 933	1 900	1 900	0
Tjodalyng B og U skole – Nytt brannalarmanlegg	28	400	400	0
Tjodalyng B. skole – nytt dusjanlegg lærere	6	150	150	0
Østre Halsen Skole – solavskjerming	235	250	250	0
Brunla skole – solavskjerming	21	250	250	0
Hedrum U. skole – solavskjerming	116	250	250	0

Årsrapport-2017

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Jordet Skole – solavskjerming	111	250	250	0
Berg Skole – nye el. Tavler	143	200	200	0
Østre Halsen – etterisolering og ny kledning 1907 bygg, nye el. Skap	212	700	700	0
Frøy skole - nytt held brannalarmanl og el skap	0	320	320	0
Bergeskogen Barnehage - nytt vognskjul, nytt kjøkken og nye dører	517	900	900	0
Borgejordet barnehage - nytt kjøkken	5	150	150	0
Helgeroa barnehage - nytt kjøkken	235	150	150	0
Byskogen sykehjem – ny heis	44	3 500	3 500	0
Farrishallen - nye v/v tanker, ny led bel svhall	1 106	800	800	0
Stavern hallen - etterisolering gammelt tak + nytt brannalarmanlegg	1 273	1 800	1 800	0
Furuheim sykehjem - nytt kjøkken, nytt låsesystem	125	2 550	2 550	0
Grevle sykehjem - utv solavskjerming Rakke 2	107	150	150	0
Stavern Sykehjem - branntilt, nye dører oms-leil	201	200	200	0
Jegersborg barnehage - nye dører med klemsikring	416	350	350	0
Larvik Bibliotek - ny avfallsstasjon i grunn	20	350	350	0
Rekkevik Sykehjem - ny avfallsstasjon i grunn	21	350	350	0
Bøkeskogen eldrecenter - ny avfallsstasjon i grunn	20	350	350	0
Søbakken sykehjem, nytt kjøkken	25	250	250	0
Mellomhagen skole - solavskjerming	100	150	150	0
Hospitalgata 36 – 39	190	0	0	0
Solljordet 9	6 296	6 300	6 300	0
Tjølling sykehjem - nytt kjøkken	28	250	250	0
Ra U skole - Nytt automasjonsanlegg	544	1 000	1 000	0
Hedrum U-skole etterisolering, tekking av tak etc.	11	2 098	2 098	0
Berg skole - nytt ventilasjonsanlegg	7	1 600	1 600	0
Frøy skole - Nytt vent-anl, nye vinduer og dører.	38	0	0	0
Bøkeskogen eldrecenter - etterisolering av tak etc.	31	9 300	9 300	0
Larvik bibliotek - Nytt vent.anl, nye vinduer/dører	832	2 100	2 100	0
Mesterfjellet 1-10 Skole - Ny energikilde/el kjele	12	1 500	1 500	0
Tallak Nielsensgate 2c	540	600	600	0
Borgejordet 23 - tilbygg lasterampe	19	603	603	0
Rammebevilgning - investeringer Eiendom	0	0	12 347	0
Rammebevilgning - kjøp av komm utleieboliger	0	4 000	4 000	0
Rammebevilgning - kjøp av komm flyktningeboli	0	8 900	8 900	0
Rammebevilgning - oppgradering skolebygg	0	0	5 302	0
Rammebevilgning - ENØK-inv kommunale bygg	0	3 200	5 000	0
Formidlingscenter Kaupang	0	8 150	8 150	0
De fem kulturhus/Herregården	161	528	500	222
Stavern Idrettspark Kaken	47 105	58 539	53 625	1 112
Sum	234 406	446 386	429 476	171 991
Interne funksjoner				
Kabel Bommestad-Kvelde	7 500	7 000	7 000	0
Vedlikehold middelalderkirker	5 000	5 000	5 000	2 500
Kongeinskripsjon	199	600	600	0
Tjølling kirkegård	5 000	5 000	5 000	0
Kvelde kirkegård, prosjektering	500	500	500	0
Oppgradering Tele- og datanettet	649	2 000	2 000	1 599
Rehabilitering kirkegårder	3 500	3 500	3 500	3 500
Formidlingscenter Kaupang	0	8 150	8 150	0
Innføring konkurransegjennomføringsverktøy	0	625	625	0
Web utviklingsprosjekter	1 008	2 837	2 000	913
Websak: ny funksjonalitet og integrasjon	0	200	200	193
Tolkeprogram (fagsystem)	0	400	400	0
Agresso versjon Milestore 3	692	400	400	214
Investeringer, Bølgen	1 490	1 490	1 490	1 500
Rammebevilgning, inventar og utstyr diverse bygg	313	1 000	1 000	0
Intern låneordning	2 438	5 000	4 855	353
Sum	28 289	43 702	42 720	10 771

Årsrapport-2017

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Kultur og oppvekst				
SIKT 3 - Digitalt hamskifte i skolen – Inv-midler	3 018	3 266	3 062	2 466
Skoleadministrativt program	434	1 033	1 033	0
Grunnskole – opprettholde IKT standard	491	500	1 170	623
Etterbruk av E - 18	0	1 220	1 220	0
Sum	3 943	6 019	6 485	3 089
Helse og omsorg				
Kjøp/salg av bil	874	1 000	1 000	1 670
Ny omsorgsteknologi	3 984	7 000	7 000	2 930
Alarmanlegg - sykehjem	119	668	668	171
Lydlogg - nødnettet	0	150	150	0
Sum	4 977	8 818	8 818	4 771
Sum	0	0	0	0

Regnskapsskjema 3 – Oversikt Drift

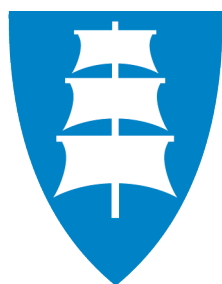
Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	-115 686	-119 281	-115 606	-114 783
Andre salgs- og leieinntekter	-337 239	-333 251	-333 694	-311 829
Overføringer med krav til motytelse	-329 820	-212 139	-210 758	-337 297
Rammetilskudd	-1 147 498	-1 142 169	-1 132 462	-1 129 822
Andre statlige overføringer	-186 318	-190 708	-121 121	-183 526
Andre overføringer	-14 259	-10 345	-2 355	-17 971
Inntekts- og formuesskatt	-1 144 767	-1 125 776	-1 124 665	-1 084 799
Sum driftsinntekter	-3 275 587	-3 133 669	-3 040 661	-3 180 026
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	1 681 970	1 607 209	1 515 430	1 589 968
Sosiale utgifter	470 345	436 588	424 243	446 809
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjensteproduksjon	445 828	472 022	462 471	400 895
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjensteproduksjon	351 847	339 409	327 289	335 680
Overføringer	218 380	192 357	183 826	213 726
Avskrivninger	140 824	140 824	0	120 708
Fordelte utgifter	-31 736	-36 654	-35 963	-29 577
Sum driftsutgifter	3 277 458	3 151 756	2 877 297	3 078 209
Brutto driftsresultat	1 871	18 088	-163 363	-101 817
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	-14 719	-12 478	-11 025	-14 600
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-59 100	0	0	-37 596
Mottatte avdrag på utlån	-163	-410	-410	-105
Sum finansinntekter	-73 982	-12 888	-11 435	-52 301
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	85 701	68 519	68 841	88 638
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	6 848	0	0	4 414
Avdrag på lån	95 609	95 656	95 478	81 068
Utlån	212	70	190	65
Sum finansutgifter	188 369	164 245	164 509	174 186
Resultat eksterne finanstransaksjoner	114 388	151 356	153 074	121 885
Motpost avskrivninger				
Motpost avskrivninger	-140 824	-140 824	0	-120 708
Sum motpost avskrivninger	-140 824	-140 824	0	-120 708
Netto driftsresultat	-24 565	28 620	-10 290	-100 640
Bruk av avsetninger				
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-67 359	-67 359	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-16 974	-16 974	-400	-6 080
Bruk av bundne driftsfond	-41 546	-42 225	-12 924	-34 031
Sum bruk av avsetninger	-125 879	-126 558	-13 324	-40 111
Avsetninger				
Overført til investering	5 986	5 986	0	3 196
Avsatt til disposisjonsfond	90 965	90 965	23 606	26 999
Avsatt til bundne driftsfond	17 088	987	7	43 197
Sum avsetninger	114 039	97 938	23 613	73 392
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk	-36 405	0	0	-67 359

Regnskapsskjema 4 – Oversikt Investering

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Just. bud 2017	Oppr. bud 2017	Regnskap 2016
Investeringsinntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-12 622	-17 493	-6 500	-9 056
Andre salgsinntekter	0	0	0	-319
Overføringer med krav til motytelse	-7 372	-2 038	0	-8 897
Kompensasjon for merverdiavgift	-55 661	-66 210	-81 323	-49 077
Statlige overføringer	-14 664	-18 703	-39 392	-16 709
Andre overføringer	-47 327	-39 032	-2 820	-16 427
Renteinntekter og utbytte	-36	0	0	-43
Sum investeringsinntekter	-137 682	-143 476	-130 035	-100 528
Investeringsutgifter				
Lønnsutgifter	7 337	0	0	6 318
Sosiale utgifter	2 186	0	0	2 048
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	386 980	448 103	510 397	364 358
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	0	0	0	3
Overføringer	71 398	81 924	96 813	57 322
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	3
Fordelte utgifter	102	0	0	32
Sum investeringsutgifter	468 002	530 027	607 210	430 085
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	52 540	24 000	24 000	71 284
Utlån	99 432	75 255	70 000	97 824
Kjøp av aksjer og andeler	30 009	30 000	6 500	8 091
Avsatt til ubundne investeringsfond	10 091	10 091	0	4 069
Avsatt til bundne investeringsfond	1 014	0	0	5 503
Sum finanstransaksjoner	193 085	139 346	100 500	186 771
Finansieringsbehov	523 405	525 897	577 65	516 328
Finansiering				
Bruk av lån	-449 638	-480 859	-551 388	-420 417
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	-1 949
Mottatte avdrag på utlån	-53 927	-25 007	-25 007	-77 602
Overført fra driftsbudsjettet	-5 986	-5 986	0	-3 196
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-5 765	-5 765	-1 280	-1 050
Bruk av bundne driftsfond	-120	-120	0	-1 134
Bruk av ubundne investeringsfond	-4 110	-4 160	0	-6 956
Bruk av bundne investeringsfond	-3 858	-4 000	0	-4 025
Sum finansiering	-523 405	-525 897	-577 675	-516 328
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Larvik kommune

www.larvik.kommune.no

www.larvik.no